

DOSYA

ANKARA SANAT TİYATROSU

Kahraman Tiyatro Otoparka Karşı

» s. 15 Ayşegül Çelik



Nafile Dünya, 1971. Yazan: Oktay Arayıcı.

Oyuncular: Erkan Yücel, Caner Öztaş, Salih Kanyon, Serap Kıran, Cevza Şinal, Asuman Egemen

Ankara Sanat Tiyatrosu (AST) doğum günü olan 6 Aralık'ta, 58 yıldır perde açtığı salonu pandemi ve ekonomik kriz nedeniyle boşaltmak zorunda kaldı. AST'ta son 4 sezondur kapalı gişe oynayan Yeşim Dorman'ın oyunundan repliklerle hazırladıkları veda notunda da bahsedildiği gibi onca hatıradan sonra "Bir Valize Ne Siğar ki" dediler ve oyunlarını

Bilkent Sahne'de sergileme kararı aldılar... Kurulduğu günden bu yana, adalet ve özgürlük talebini dile getirdikleri bir sanatsal çizgide yürümeyi seçen AST'ın yasaklar, kapatmalar, baskınlar, cezalar, hapisler, işkencelerle dolu tarihinden, kuruluş ve ilk 30 yılına ilişkin anekdotlar bulacaksınız bu dosyada.

Yorumlu Kısa Ankara Haberleri
» s. 2 Akın Atauz

Beşevler'in İhtiyacı
» s. 7 Eriş Bilaloğlu

Korona Sebebiyle Alınan Kapatma Tedbirlerinden Ekonomik Zarar Görenlere Karşı Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve İdarenin Tazmin Sorumluluğu
» s. 9 Av. Doğan Erkan ve Av. Yasin Gökberk Çınar

Ankara Nostaljisi
» s. 11 Remide Arsan

Marmara Köşkünde Kuruluş Yıldönümü Kutlaması
» s. 12 Önder Şenyapılı

2021 ve Sorular ile Kent Konseyi
» s. 14 Mehmet C. Peker

Solfasol Sanatsal Dayanışma Geceleri: Kentin Kültürü Başını Suyun Üzerinde Tutmaya Çalışıyor
» s. 24

Kanal İstanbul
» s. 28 Aydan Çelik



Solfasol Çocuk Gazetesi içeride!

Her şeyine çocukların karar verdiği, tüm yazılarını kendilerinin yazdığı, tüm çizimlerini kendilerinin yaptığı bir gazete. Her mevsim yeni sayısı ile sizlere ulaştıracağımız Solfasol Çocuk Gazetesi'nin ilk sayısı elinizde.

Yeni Yılda Ne Yapsak?

» s. 5 Necati Yalçın



İmgesi Anayasaya Aykırı Şair Cemal Süreya ve Ankara

» s. 26 Sencer Başat



devamı » s. 8



Yorumlu Kısa Ankara Haberleri

Derleyen: Akın Atauz

'Ankara Kültür Sanat Ortamında Sansür' konuşuldu

Susma Platformu, 30 Aralık Çarşamba günü İnternet ortamında (webinar'da) "Ankara Kültür Sanat Ortamında Sansür" başlıklı bir oturum düzenledi ve konuşmacılardan sonra, dinleyicilerin de yerel bazda sanat ortamının sorunlarını tartıştığı bir alan sağladı. Yine sevinmek ile üzölmek arasında kaldığımız bir durum... Kaba ve açık/ kendisini saklama gereği bile duymayan sansürü, en azından bir buçuk yüzyıldır tartışıyor bu toplum. Üstelik politik alan için değil, kültür ve sanat alanı için...

www.youtube.com/watch?v=1N-jraLmzQ8



'Büyük ağabeye' anında bilgi

Haber şöyle: "HES kodu eşleşmemiş İstanbul-kart'lar 15 Ocak'tan itibaren kullanılamayacak!" Belki başlık "Ankarakartlar" da olabilir? Peki, bu bize neyi gösteriyor?

Merkezi yönetim/ merkezi akıl, ya da tek bir merkezi otorite, çok basit bir işlemle, bütün yurttaşların ne yapabileceklerine ve ne yapamayacaklarına, karar verebiliyor. Bunu kolaylıkla, kendi geliştirmiş olduğu teknoloji sayesinde uygulayabiliyor.

Kapılardan geçerken bir kolaylık olarak kullandığımız elektronik kartlarımız, bizim ne yaptığımız hakkında bir merkeze/ devlete, anlık bilgi aktaracak ve devlet eğer o işi yapmamızı istemiyorsa, bunu "hemen" engelleyebilecek. Bu uygulamanın amacı, kapsamı sürekli olarak genişletilebilir ve genişletiliyor (Örnek: 10:00-13:00 arası dışında bankamatikten para çekmek isteyen 65+'nın kartını yutuyor). Korku verici bir deşet dünyası. Devlet bu teknoloji ile kendi



Grafik: Gazete Solfasol

muhaliflerini tam olarak denetim altında tutabilir. Böyle bir muhalefeti kolayca yok edebilecek bütün araçları geliştiriyor (Çin ve belki başka ülkeler, çoktan geliştirdi ve uyguluyor bile). Merkezin aldığı kararın amacını ve içeriğini bir yana bırakalım. Bu "kamu yararı" olabilir veya olamaz, en iyi olasılıkla devlet yararı veya iktidar yararı olabilecek bir biçimde kullanılabiliyor mu, kullanılamaz mı? Çin'de, Sin-Ki-Ang/Sincan bölgesindeki halkın zorunlu telefonla elektronik denetimi/ her kentteki metro turnikelerinden geçişte yüz tanıma programlarını vb. Çin kaynakları, övünçle açıklıyor.

Bu haber üzerine, "büyük ağabeyi" düşünmemek, olası değil.

Bir Konut Haberini Övgüyle ve Kutlamayla Verebilmek: Mamak Eserkent Sosyal Konutları

Ankara'da konut sorunu üzerinde en aktif olanlar, önce gecekondulular oldu. Sonra küçük ve giderek büyük müteahhitler, arayı oldukça kapattı. Ama belediye, bazı küçük aralıklar hariç, hiç ilgilenmedi. Şimdi yine, çok küçük bir pencere açılıyor gibi. Ama önemsememiz gerekiyor. Özetlersek, "iç ve dış mekanları ile birlikte çevresi tamamen yenilenen ve 5 bloktan oluşan 400 adet 1+1 daire" ile ilgili haberde, temel parametreler şöyle:

"Geçmiş dönemde yapılan ve 18 yıldır atıl" durumda bulunan Mamak Eserkent Sosyal Konutlarını yenileyerek oturulabilir duruma getiren Başkan Yavaş, bu konutların, "dar gelirli yeni evli çiftler ile 65 yaş üstü yurttaşlara 100 TL'den kiraya verileceğini" açıklamış.

Nerden başlasak, hepsi de oldukça kapsamlı bir söz/ tartışma gerektirecek nitelikte. Ancak kısaca şu notları alabiliriz:

- Nasıl olup da, bunca yoksulluk olan bu kente, bu konutların 18 yıl önce yaptırıldığı halde boş kaldığını soralım. (bu nasıl bir insaf, ya da israf, ya da gamsızlık?)

- Kullanılmayan evlerin onarılmasının savurganlığa karşı/ tutumlu/ akılcı ve gösteriş peşinde koşmayan uygun bir davranış olduğunu söylemek gerek.
- Küçük konutlar, kent yaşamının bazı kesimleri için daha anlamlı ve işlevsel olabilir.
- Konut sakinlerinin belirlenmesinde, genç ve yaşlı kuşakları bir araya getirerek, kuşaklar arası dayanışmanın güçlendirilmesi ve ayrımcılık yapılmaması övgüye değer.
- Yoksulların konut sorunun çözülmediği ama görüldüğünü anlatan 100 TL'lik bir kira öngörüsü de yerinde bir yaklaşım.

Büyük bütçelere ve gösterişlere hiç yaklaşımdan, aramayla ve akılla, tüketimciliğe yönelmeden ve yoksulların sorunlarına öncelik vererek, (küçük veya büyük ama) çözüm peşinde koşularak, konut konusunda neler yapılabileceğinin örneği olarak, inanılmaz derecede iyi düşünülmüş (inanılmaz diyorum, çünkü 25 yıldır ABB'de neler yapıldığı bilgisini taşıyoruz, aklımızın geri-planında) bu uygulamayı, hak ettiği gibi övmekte, gecikmemeliyiz.

Bu kentte devlet her şeyin üzerindedir

İsmail Arı'nın Birgün'deki haberinde, "Atatürk Orman Çiftliği'nin 800 dönümlük kısmının, MİT, Özel Kuvvetler Komutanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'na tahsis edildiği ve yüzlerce dönümlük alanın yapılaşmaya açılacağı" ve "Gizlilik derecesi" var denilen projede, MİT'in, AOÇ arazisine ne yapacağı'nın açıklanmadığını bildiriliyor.

Bilginin kaynağı, Etimesgut Belediye Meclisi toplantısında yapılan bir konuşma. Mecliste, Etiler Caddesi'nin doğusunda yer alan yaklaşık 800 dönümlük AOÇ arazisine ilişkin Milli Savunma Bakanlığı'nca bir çalışma başlatıldığı, Tarım ve Orman Bakanlığı'na tahsis edilen 90 dönümlük AOÇ arazisi üzerinde yangın söndürme uçakları için hangarlar yapılacağı, Özel Kuvvet Komutanlığı'na tahsis edilen 250 dönümlük alana ise helikopter hangarları yapılacağı anlatılmış.

AOÇ arazisinin nasıl kötüye kullanıldığı, "Saray", "Millet Camii", "Ankapark" vb. gibi nedenlerle, o kadar çok konuşuldu ve tartışıldı ki, Arı'nın haberini, "AOÇ'un 1925 yılında yaklaşık 55 bin 540 dekar olan arazisinin 2015 yılı sonunda 33 bin 256 dekara gerilediği tespit edildiği" bilgisi ile tamamlayalım.



Fotoğraf: Arşiv - AA

Trump gibi bir belediye başkanı

İMG'nin döneminde yapılan yolsuzlukların (mecburen "yolsuzluk" ya da "usulsüzlük" vb. diyoruz şimdilik, bunların hırsızlık veya kamu yararını bilerek zarara uğratma vb. olduğu kanıtlanabilirse, o zaman uygun terimi kullanabileceğiz) çok açık olan politik, ekonomik ve mali yönleri var ve elbette çok korkunç. Yavaş, sadece altı suç duyurusuna konu olan harcama toplamının 2,8 milyar TL olduğunu söylemiş. "Asrın yolsuzluğu" olarak nitelendirdiği Ankapark'ın, kapalı olduğu süre içinde 111 milyon TL'lik kamu zararına yol açtığını, bildiriyor.

"Ankara halkının tarihi ve kültürüyle ne alakası var" diye sorulan 'Şişme Dinocan' heykeli üzerinden İMG'nin yürüttüğü polemik bile, tavrının, ne kadar pişkin ve saldırgan olduğunu gösteriyor...

İMG'de, Trumpvari bir yön var. İMG dönemiyle ilgili olarak söyleyebileceğimiz belki tek "yeni" şey, bu dönemde Ankaralılarla alay edilmiş olmasıdır. Geçmiş çeyrek yüzyıl, hızlı bir biçimde

düşünüldüğünde, yüzdeki o "beşuş" (ne demek, ben de bilmiyorum, ama bu tür gülüşlere öyle diyorlar) tebessüm, o Ankapark sefası fotoğrafları filan, hep Ankaralılarla nasıl açıkça ve hiç gizlemeye filan gerek duyulmaksızın, alay edilmiş olduğunu gösteriyor. Neden alay ediyor? Çünkü Ankaralılar, çeyrek yüzyıl boyunca onu seçtiler. Kim bilir, belki bir çeyrek yüzyıl daha da seçerlerdi. Tamam, "hile-hurda", "kentin yarısı da seçmedi" filan diyebiliriz, ama kenti bu kadar zaman, "kendisi" yönetmedi mi?

Galiba tek başına bu gerçeklik, ona, Ankaralılarla alay etmek hakkını veriyor?

İMG sadece Ankaralılarla alay etmedi. Onları (daha iyi yönlendirebilmek için) çocuklaştırdı. Ortalama Ankaralının beğenisini kalıpladı, düzleştirdi. İcat edilmiş bir tarihsel-ideolojik atmosfer içinde, kültürel gönendirme, zenginleşme ve kendini güvende hissetme dünyasına çekmeye çalıştı.

Kitsch, Hakkı Yırtıcı'nın "Totaliter Kitsch'in İnşası" yazısında belirttiği gibi, totaliterdir. İki nedenle:

- Kitsch, kendisinden başka bir kültürel bakış açısı veya sanat anlayışı gelişmesine izin vermez ve diğer her türlü gelişmeyi boğmak ister. Kitsch, aşağılar, küçümser ve toplumu daha derinlikli/deneysel alternatifleri tartışmaya çağırır (sürüden ayrılan türde) her şeye karşı yabancılaştırmak ister. Kendi standardının dışında hiçbir şeyin yeşermesine izin vermek istemez.
- Kitsch toplumu çocuksulaştırır. Onu daha basit ve kendi himayesi altında korunaklı bir atmosfere çekmeye çalıştığı için, kitsch totaliterdir.

Bu nedenle kitsch, Ankaralıları indirgeyen ve geriletken, tek boyutlu bir ideolojik dünyaya hapseden baskı araçlarından birisi gibi düşünülebilir.

Böyle düşündüğümüzde, Ankapark, bu kitsch Ankara'sının Anıtkabir'i gibidir.

ŞİŞME "DİNOCAN"

SAKSI İLE DİKİLMİŞ AĞAÇLAR

ANKAPARK HAKKINDA KARAR!

ANKARA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ BİLİRKİŞİ ZARAR TESPİT RAPORUNA GÖRE (22 KASIM 2020)

Elektrik Konularındaki Özur ve Eksiklikler	16.428 TL
Makine Konularındaki Özur ve Eksiklikler	5.998.276 TL
İnşaat İşleri Konularındaki Özur ve Eksiklikler	11.498.240 TL
Peyzaj Konularındaki Özur ve Eksiklikler 1 (Ekili Olup Kuruyan)	42.828.887 TL
Peyzaj Konularındaki Özur ve Eksiklikler 2 (Alınıp Dikilmeyen)	40.000.000 TL

TOPLAM
111.210.795 TL

Fotoğraflar: Mustafa Mert Bildircin haberinden

Bonatz'ın mirasçısı

Haber şöyle: "Mimarlar Odası Ankara Şubesi, restorasyonu devam eden tarihi Saracoğlu Mahallesi'nin mimarı Paul Bonatz'ın mirasçısına ulaştı. Bonatz'ın mirasçısı Brigitte Dübers'ten vekalet alan mimarlar "müdahalenin men'i davası açacak".

Bir Ankaralı olarak, insanı silkeleyen bir haber. Sevinelim mi? Elbette sevinelim. Hem fikir haklarının korunmasının öneminden dolayı, hem de kentin bir parçasını kurtarabilmek için her türlü yolu denemeye devam eden cesaret için. Ama üzülelim mi? Elbette üzülelim. Kenti korumak için Ankaralıların ne kadar güçsüz kaldığını itirafı gibi...

CSO Mimarları

O kadar çok ayıplanacak, hayıflanacak şey var ki CSO ile ilgili, bir yenisinin daha eklenmesine gerek yok artık derken, açılışa davet edilmeyen mimarların önemini nezaketli bir dille anlatmak isteyen Mimarlar Derneği (1927) bir bildiri yayınlayarak, bir binanın mimarla ilişkisini anımsatmak, hem de CSO'nun yapımındaki mimari süreci yeniden özetlemek zorunda kaldı. CSO'nun var edilmesiyle ilgili bütün utanç ve bildiğimiz bunca olumsuzluğun sorumsuzluğun kime ait olduğunu biliyoruz. Mimarların bunca olumsuzlukla, bölünük ve anlayışsızlıkla nasıl mücadele ettiklerini de biliyoruz. Çağrılanların müzikle ilgilerinin niteliğini de... Geriye ne kalıyor? Görgüsüzlük ve kıymet bilmezlikler zincirine yeni bir halka eklenmesi dışında...



'Numune': Hastane kapamak/ Hastane açmak...

"Bilkent Şehir Hastanesi'nin açılmasıyla tüm tepkilere rağmen apar topar kapatılan, malzemeleri de kiloyla satılan 139 yıllık Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi" diye başlıyor İsmail Arı haberine ve sürdürüyor: Kaygılarını paylaşmamız gereken HAP'ın (Hastanemi Açın Platformu) kapanmaya karşı nasıl mücadele vermiş, "hurdalaşmış" olduğu gerekçesiyle ekonomik ömrünü tamamlamamış hastane malzemesinin nasıl yağmalanmasına karşı nasıl mücadele etmiş, hastaların taşınmasındaki ne tür güçlükler yaşanmış... Ve şimdi, Numune Hastanesi'nin C blokunu, Covid-19 salgını nedeniyle tekrar açmak için 737 bin TL harcanmış.

Ankara, Türkiye'nin bütün diğer kentleri gibi (her bir kent yerelinin özelliklerine göre tartışılması gereken) "şehir hastaneleri" denilen çok ciddi bir sorun ile karşılaştı. Sağlık hizmetlerinin kentsel coğrafyası, bir yaz-boz tahtası üzerine çizilmiş gibi, hızlı ve karşı görüşlere son derece kapalı bir otoriterlikle, öngörüsüz olarak yeniden düzenlendi. Ancak bu düzenleme ile tartışılacak ve karşı çıkılacak o kadar çok yön var ki, bunlara böylesi

kısa bir haberde başlıklarıyla bile değinilmesi oldukça güç. Bununla birlikte ortaya çıkan sonuçları, şimdi parça parça yaşamaktayız.

"Hastane yatağının ve hastanenin fazla olması, sağlığın değil sağlıksızlığın bir göstergesidir."

Arı, ikinci bir haberinde, "tüm itirazlara rağmen kapatılan 139 yıllık Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin ardından Dışkapı Çocuk Hastanesi de yeniden açılıyor. Ayrıca, Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin eski binalarının da Covid-19 yoğun bakım servisi olarak yeniden açılacağını" bildiriyor.

SES Ankara Şubesi Eşbaşkanı ile yaptığı görüşmede yer alan Kubilay Yalçınkaya'nın görüşlerine yer veriyor: "Kapatılan hastanelerin bu şekilde parça parça ve apar topar açılması da doğru değil. (...) Yoğun bakımlar ruhsatlandırılması gereken, bir standardı olması gereken ve yeterli sayıda sağlık çalışanının bulunması gereken (ama yeterli personelin olmadığı) alanlar".

Ahmet Acar, ODTÜ'de öğrenci oldu.
Ahmet Acar, ODTÜ'de öğretici/ hoca, yerini tam olarak dolduran- başı dik bir akademisyen oldu.
Ahmet Acar, ODTÜ'de rektör oldu.

Ahmet Acar, daha öğrenci olduğu sırada, ODTÜ'nün nasıl kendine özgü, seçkin olmayan ama seçkin olan, bilime gerçekten önem ve öncelik veren bir yer olduğunu gördü. Devrimci, yenilikçi ve statükonun tehditlerine karşı diklenebilen; bilme/ öğrenme-bilgi-demokrasi ve yenilikçilik, radikal ve dostane/ dayanışmacı coşku, dürüstlüğü ve etiğin anlamını içselleştiren duruş, gibi kavramların ne demek olduğunu, anlayabildiği ve tartışabildiği bir atmosferde yetişti.

ODTÜ'de ve dünyanın diğer üniversitelerinde kendisini eğitirken, bağımsız ve özgür oldu, kendisine ait düşüncelerini geliştirebildi ve bunun ancak diğer insanların düşünceleriyle eşitlik içinde konuşulabilip-tartışılabilirdiği bir ortamda yaşayabileceğini gördü.

Rektörlüğü sırasında, tarafsız davrandı, ama bu tarafsızlık, güçsüz olanın ezilmesine yol açabilecek türden bir tarafsızlık değildi. Tarafsızlığı adildi. Ve gerçekten sindirilmiş, içten bir demokrasi anlayışı sergiledi. Belki, hiç karşılaşmak istemediği ve çok çirkin, değersizliği ile karşısındaki kışkırtabilecek insanlarla karşılaştı, ama metanetini hep koruyabildi ve savunduğu haklar için yapılabileceklerini sonuna kadar götürdü.



Fotoğraf: İsmail Arı haberinden

Yeteri kadar düşünülmeden ve planlanmadan, öngörüsüz biçimde kapatırken, yoğun sorunlar ve büyük bir yağma yaratırken otorite, bu defa da, yeniden israf ve risk yaratarak, eski hastaneleri parça parça açmakta. Kentin sağlık hizmetlerinin mekansal dağılımı (gerekli merkezleşme ve adem-i merkezleşme), sağlık teknolojisindeki gelişmelere göre, gerekli uzmanlıklar ile rutin toplum sağlığı uçları arasındaki dağılım, maliyetler ve toplumsal bedel, ulaşılabilirlik ve güvenlik, riskler gibi, kent planlamasının ana parametreleri, belki ancak Ankara'daki kadar umursanmaz ve boşa sayılabilir...

Yaslıyız...

Ahmet Acar, gerçek bir ODTÜ'lü idi. Anlamsız bir cümle gibi görünebilir bu. "ODTÜ'lü olmak" diye bir şey mi var? "Gerçek ODTÜ'lü olmak" diye, başka bir şey mi var? Eğer öyleyse, bununun anlamı nedir vb. türü pek çok soruyu, açıkta bırakıyor gibi...

Ahmet Acar'ı kaybetmek, gerçekten yürek yakıcı bir şey. Seçilmiş son rektör. Şimdiki rektörler gibi, iktidar tarafından seçilmiş/ iktidar otoritesinin bir uzantısı gibi olmayan, yöneticisi olduğu kurumu, bütün özellikleriyle bilen ve buna göre yönetmek gibi çok güç ve incelikli pek çok dengeyi gözetmeyi gerektiren bir işi, alın-akıyla ve hem kurumunu, hem de kendisini onurlandırarak yapabilen bir yönetici...

Yani bugünün Türkiye'sinde, artık hiç bulunmayan türden bir insan ve akademisyen ve rektör...

Soylu, sakın ama direngen ve cesur bir savaşı, içinde bulunduğumuz çok boğucu ve çok kirli atmosferde, ODTÜ gibi, Ankara'nın, bütün Türkiye'nin hatta dünyanın bütün insanların, onur ve övünç duyması gereken bir geminin yelkenlerini özgürlükle dolduran ve sıradan bir iş yapıyormuşçasına gösterişsiz bir alçak gönüllülük içinde, işini yapmayı başaran bir yönetici...



Ahmet Acar

Fotoğraf: T24

Gerçi Ahmet Acar, yukarıda yazılanları kendi söylemedi, ama duruşu, davranışı ve değerleri, içinde yetiştiği akademiye yönetirken gösterdiği özellikler, karşısındakilere bunları gösterdi.

Ahmet Acar'ın kişilik özellikleri, yaptıklarının, gerçek saygıdeğer bir zarafet ve incelik ama çok cesur- çelik gibi güçlü bir irade ve başeğmezlikle birlikte, yapılabileceğini gösterdi.

Ahmet Acar kadar, saygı duyulmayı, inceltmiş bir insancılığını ve devrimci bir ruhu, bilim insanı bir akademisyenliği, iyi insan olma özelliklerini, bu kadar büyük bir maharetle bir araya getirebilen/ getirebilecek kaç kişi tanıyoruz?

Nerdeyse "yok" diyebileceğimiz kadar az...

Ahmet Acar gibi gerçek bir bilim insanının kaybından ötürü çok üzgünüz, yastayız... Ahmet Acar'ın anısı, hepimizin başını daha dik tutabilmesi için, bize güç kaynağı oldu ve olmaya devam edecek.



Yeni Yılda Ne Yapsak?

Dr. Necati Yalçın

Fiziksel mesafeyi koruyarak, maskeleri takarak elbet...
İşte, bir liste! Sokağınızdan başlayan...
Müzeli, kaleli, göllü...Vadide, mahallede yürüyüşlü...

Sokak

Soğuk...

Her türlü zorluğa, zorbalığa rağmen bize mahkûm yaşayan kedilere, köpeklere, güvercinlere yiyecek bırakın.

Corona...

Mahalle bakkalınızı, manavınızı, komşu esnafınızı ihmal etmeyin.

2 müze

Müzelerimiz zaten sakindi, bugünlerde nerdeyse boşlar. Gidin, doya doya gezin. İşte birkaç öneri...
Dünyada en büyüğü bizde olan bir müze örneğin!



Gökyay Satranç Müzesi

gokyaysatrancvakfi.org.tr



Gökyay Satranç Müzesi

Satranç Müzesi...

Kurucusu Akın Gökyay, kendine ait "en çok satranç takımı" rekorunu arada tekrar tekrar kırıyor. Bugünlerde yine kıracak. Başvurduğu anda! Adres: Ulucanlar Caddesi'nin hemen başında...

Mustafa Ayaz Müzesi...

Eşsiz.

Sanatçının kendi birikimiyle açtığı, 7 katlı. Her katında Ayaz'ın eserleri, bugünlerde giriş katında, corona temalı, 52 parçadan oluşan çarpıcı bir sergili. Unutmadan burası, alt katında dev sanatçının resim kursu da verdiği bir müze. Adres: Milli Kütüphaneye 3 dakika mesafede...

Kale

Memleketin pek çok kalesi gibi tepededir ama pek çoğunun aksine civıl civıldır.

Sadece duvarlarına baksanız, şaşır kalabilirsiniz.

Sur duvarlarında taş olarak ne kadar çok sanat eserinin kullanıldığını görürsünüz...

Bir tavsiye!

Kale kapısının karşısında durun!

Sol arkanızda...

Erimtan Müzesi...

Harabeye dönmüş iki yapının yerinde bir çiçek gibi açan müze. Onun da Avrupa'dan bir misafiri var. Mart ayına dek Raffaello Sergisi'ne ev sahipliği yapıyor.

Sağ arkanızda...



Erimtan Müzesi



Fotoğraflar: Necati Yalçın

Koç Müzesi...

İçinde her daim ilgiyle gezeceğiniz eserler, iki han dolusu. Bir de Hollanda'dan misafiriğe geldi en eski Ankara Tablosu.



Rahmi Koç Müzesi

rmk-museum.org.tr

Pilavoğlu Hanı...

Ankara tarihi hanlarının çift kapılısı. İçi dışı sanat, sanatçı dolu. Bir gidişte bitmez! Yolun aşağısında...

Emin Antik...

Bugünlerde Ankara'nın 48 harika sanatçısının altışar resimle katıldığı sergiye ev sahipliği yapıyor. Yanında...

Şerif Akşit...

İçi müthiş heykellerle dolu. Abartmıyorum, merdivenin parmaklıkları dâhil. Hepsi Akşit'in ellerinden. Karşıda...



Şerif Akşit Galerisi

@aksitsanat



Galeri Z...

Sahibesi Fatma Tuna. Zengin koleksiyonuyla, bir gün mutlaka içeceğim ev tarhanasıyla hatta! Durduğumuz yere dönelim. Yoksa Aslanhane Camisi'ne kadar anlatmakla bitiremeyeceğim! Karşınızda...

İki burç.

Ortasında kale kapısı...

Soldaki burcun içinden saat kulesi çıkmış. Özgün. Balkonlu.

Sağdaki burcun üstündeyse evler var! Ankara Kalesi'nin her yanı nerdeyse üst üste ve yapışık evlerle dolu. Bu noktada olduğu gibi, yoğunluğu surun üzerinde de görüyorsunuz!

Buraya kadar sorun yok. Osmanlı'nın az rastlanır türde saat kulesi diktiği burç, sapasağlam duruyor. Diğerindeyse çatlak var. Uzunlu, kısalı. Son çektiğim fotoğrafta, neredeyse en üstten en alta 4 tane görünüyor. Sanırım sayıları her geçen gün artıyor, çatlak aralıkları büyüyor. Bugünlerde, "Su kaçağı mı var? Sura baskı yapan unsurlar nelerdir?" sorularına yanıt aranıyor. Yanıtların ve çözümlerin bir an önce bulunmasını dileyelim.



Burç ve çatlakları

Fotoğraf: Necati Yalçın



Girin o kapıdan!

Önünüzde meydan.
İlerisindeki sokak, Ankara'nın en dar sokaklarından.

Yürüyün!

Sur duvarlarını da seyrederek 2 dakikalık bir yürüyüş yapın.
Zindankapı, yolun sonunda, solunuzda kalacak.
İki kapı üst üste gelecek.
Sağınızda, Ankara'yı tepesinden seyredebileceğiniz surlar, solunuzda Alaattin Camisi.
Ankara'nın en eskisi.
Dışarda, sur duvarındaki ilk mihrabı...
Girişindeki (son cemaat yerinin) 6 sütunun birbirinden farklı başlıklarını...
Kapısındaki yazıtları çalmak için hırsızların söktüğü, çivi çakmalı sahte hünkârî teknikle yapılmış muhteşem minberi...
Kale'nin gizemli dehlizlerine çıktığı düşünülen tünellere giriş kapısını (minberin sağındaki küçük kapı)...
Keşfedin!

3 göl

Mogan, Eymir veya Çubuk...
Sakarmeke, bahri, kerkenez veya dikkuuyruk yazın internete. Birkaçının görselini cebinizin ekranında veya gözünüzün önünde bulma şansınız çok yüksek!
Sazlık delicesini bilir misiniz? Mogan'da sazlıklara doğru gidin.
Mutlaka göreceksiniz.
Gidecek başka yerleri kalmadığından...
Mogan, Eymir veya Çubuk'a gidin!
İlk ikisine kaybetmememiz için dilekte bulunmak, üçüncüsüne, memleketinin ilk barajının gölünü tekrar kazandıranlara minnette bulunmak için.



Eymir Gölü

Fotoğraf: birgün.net

Yürüyüş

Haritaya Kıbrıs Köyü hareket noktası yazın.
Otobüs duraklarının son durağından 3-5 dakikalık yürüyüşle varacağınız mekân size,
"Vay canına!" dedirtecek cinsten olacak.
Aslında akarsu zengini olan Ankara'nın tamamını yer altına gömdüğü sulardan birinin kaynağı burada, önünüzde akıyor.
Patikayı izleyin!
Dev fındık ağaçlarını göreceksiniz,
"Ankara'da fındık mı?" diye şaşıracaksınız.
Yamaçlarda kovanlar var.
"Sahi Ankara balı meşhurdu, değil mi?" diye sormaktan kendinizi alamayacaksınız.
Şelaleler göreceksiniz!
"Yok canım! Hem de Ankara'nın burnunun dibinde!" diyecek, şaşıracaksınız.
Öncesini biliyor veya Kıbrıs Köylü bir dostunuz yanınızdaysa,
Bir zamanlar kartalların yuva yaptığı 'Kartal Kayası'na bakın.
Üzerindeki pırl pırl gökyüzünde dev kartalların uçtuğu sarp kayalıklar yok artık!
Hele biraz daha yürür de taş ocaklarından akan taşların toprakların velinimetimiz suyun yatağına ulaştığını görürseniz...
Ne dersiniz bilmem...



Yahudi Mahallesi

Fotoğraf: Gazete Şalom

İki mahalle

Yahudi Mahallesi...

Zamana bırakmışız. Ahşabın bir ömrü var elbet, bakımı da yapılmayınca çürüyor.
Ahşabın yok oluşuna yol açan diğer bir etken var, yangın!
Yahudi Mahallesi'nde, memleketin tarihi sinagogu veya güzelim konakların durumu, çürümek veya yanmakla özetlenebilir.

Saraçoğlu Mahallesi...

Alman Mimar Bonatz yapmış.
Yıllarca yapım amacına uygun, lojman olarak kullanılmış.
Ağaçları anıt ağaç olmuş, tescillenmiş. Şehrin merkezindeki o ağaçlarda sincaplar, ağaçkakanlar var.
Lojmanlar boşaltıldı. Evler boş kalınca çürüme kaçınılmazdı. Üzülüyorduk. Derken bir proje başladı. Mahallede ağaçlar korunacak deniyor, işyerleri ve otel gibi yenilikler düşünülüyor.
Bir tek Mimarlar Odası çok ciddi tepki gösteriyor. Geçenlerde yasal varisçisinin vekaletini de aldılar. Mahkemeye başvurdular.
"İş ve işlemler durdurulsun, restorasyon süreçlerine ilişkin FSEK kanunlarına göre tarafımızın onaylarının alınması için gerekli iş ve işlemler yapılsın" diyorlar.
Yahudi ve Saraçoğlu Mahalleleri...
Bence ikisi de UNESCO Miras Listesinde olmalı. Unutmadan, listede Ankara'dan tek mekân bile yok!
İkisi de memleket sınırlarını aşacak ölçüde potansiyele sahip.
Çürütüp, yakmasak veya aslından uzaklaştırmazsak...



Saraçoğlu Mahallesi

@ankaraapartmanları

İşte, bir liste!

İçinde sokak, müze, kale, göl, vadi ve mahalle...
Ankara'dan bir demet seçki aslında.
Yeni yılda keşke listeyi çok kişi yapsa.
Yaşadığımız kentin değerlerine daha çok sahip çıkılsa.



Mogan Gölü

Fotoğraf: ankara.bel.tr

Beşevler'in İhtiyacı

Eriş Bilaloğlu

Anadolu Meydanından (eski adıyla Tandoğan) Kızılay yönünü arkanıza, MKE'yi ve Ankara Üniversitesi'nin bahçe duvarını sağınıza alıp Döğol caddesi boyunca yürüyünce 5 bilemediniz 10 dakika sonra Beşevler Meydanına ulaşırsınız. Karşıya geçmek için ışığın yeşile dönmesini beklerken solunuzdan, Anıtkabir tarafındaki bisiklet yolundan vızır vızır gelen bisikletlilerin yolun öbür yakasında gördüğünüz yemyeşil parkın içerisinde kayboluşunu izler, bir üniversiteler yerleşkesinin kıyısında genci yaş almışıyla çimlerde oturlan bu geniş parka bir an önce girmek ve içinde yürümek için can atarsınız.



Beşevler Meydanı

Fotoğraf: Eriş Bilaloğlu

Hayal kurmak güzel... de bir yere kadar! Mahalleliler olarak "böyle olsun" istediğimiz doğru ama hayaller Paris gerçekler betonlaşma uğruna Türkiye'nin Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinin, yetmedi üzerine Konservatuvarın yıkılması, yeni inşaat için ilk adımların atılmaya başlanması.

Karışık oldu, farkındayım, o halde öyküsünü mümkün olduğunca sade anlatalım.

Gezi'den bu yana varlığını sürdüren Anıtpark Forum (APF) ve mahalleli olarak biz 2014 Temmuzunda Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) hitaben yolladığı yazısına vakıfız. Bu yazının mevzu Beşevler Meydanına bakan -kısa adıyla- Turizm Okulu ve dolayısıyla arazisi. Bu toprak parçasının mülkiyeti Maliye Hazinesine ait, MEB'e tahsis edilmiş ve üzerinde 1961 yılında yapılmış Turizm Okulu bulunuyor; işte bu araziye Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) istiyor. Biz "istiyor" diye nezaketle yazıyoruz, muhtemelen "Diyanet'e verilecek, ver" halleri. İl Milli Eğitim Müdürlüğü de Okulun eskiliğini, depreme dayanıksızlığını (gösteren bir inceleme belgesi olmasa da) Ankaray vs. olduğu için deprem durumunda tehlikeli olabileceği, taşınmasının mümkün ve yararlı olacağını maarif müfettişleri marifetiyile belirliyor ve raporlaştırıyor. 2016

"... Turizm Okulu arazisine yanında yer alan Konservatuvarın da dahil edildiği daha büyük bir arazi imar değişikliğinin konusu oluyor"

içerisinde MEB DİB'e devrine olumlu görüş bildiriyor. Bahçelievler'in hemen girişinde olup Yenimahalle Belediyesine bağlı bu alan için "gerekli" imar değişiklikleri de Yenimahalle ve Ankara Büyükşehir Belediyesi Meclislerinden geçiyor. 2017 başında Ankara Mimarlar Odası (AMO) dava açıyor. Keşif yapılıyor ama bu arada Okul (depreme dayanaksız ya!) yıktırılıyor, mahkemeden imar değişikliği hakkında yürütmeyi durdurma kararı çıktı çıkacakken Ankara Büyükşehir Belediyesi Belediye Meclisinden (ABB BM) yeni bir imar değişikliği kararı daha çıkıyor: Tarih dikkat çekici, yerel seçimlerden 15 gün önce, 15 Mart 2019!

Bu kararla Turizm Okulu arazisine yanında yer alan Konservatuvarın da dahil edildiği daha büyük bir arazi imar değişikliğinin konusu oluyor. Yerel seçim sonuçlarının ülkede doğurduğu atmosfer

herkesin duyarlılık seviyelerini de etkiliyor ve Mayıs ortasında haberdar olunan ABB BM kararına itiraz için bir hareketlilik başlıyor. İlgili muhtarlar (Bahçelievler, Yukarı Bahçelievler, Emek, Mebusevleri, Emniyet muhtarları; alan Yenimahalle Belediyesi sınırlarında, Emniyet mahallesinde ya!) ziyaret ediliyor. Anıtpark Forum, mahalle muhtarı, mahalleli, Bahçelievler Derneği/ üyelerinin çabasıyla Belediye Meclisinin kararına askı süresi içinde itiraz için dilekçe yazılıyor ve çok kısa süre içinde 100 ayrı dilekçe ile itiraz ediliyor.

Dilekçede ne yazıyordu? Talep neydi?

Özetle "Ankara'nın merkezinde, ibadet alanı olarak düzenleneceğini öğrendiğim yerde oturan, yaşayan birisi olarak toprağa, geniş, yeşil alan ve meydanlara ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, oturduğum bölgede de itirazıma konu alanda da beton, asfalt içermeyen örnek bir yeşil alan yapılmasını talep ediyorum. Mahallemizde AVM, cami ya da başka bir beton yapılaşmaya izin verilmemesi, ferah bir şehircilik anlayışının, doğanın korunmasının artık öncelik olmasını ısrarla istiyorum. Aksi her türlü karara ve halen alındığını öğrenmiş bulunduğum ibadet alanı vb. yapılaşma kararına itiraz ediyorum."

Biz dahil ülkede herkes yenilenecek İstanbul seçimlerine kilitlenmişken -biz aynı zamanda- 25 yıldır kapısından gir(e)mediğimiz ABB'nin koridorlarında, o kat senin bu kat benim "girişim"lerde bulunuyoruz. ABB Başkan Vekili, Belediye Meclisi, CHP, İYİ Parti grup başkanları, imar müdürü vd...: "... hele bir İstanbul seçimleri bitsin, haklısınız, konu da zor, hassas ama..."

Yaz boyu itirazların akıbetini beklerken AMO yeni duruma yeni dava açıyor. 2019 sonbaharından 2020 Nisan ayına kadar zaman zaman artan ve düşen bir tempoyla imza toplama girişimleri, etkili, yetkililerle görüşmeler, sosyal medya faaliyetleri, ABB'ye yeni seçilen imar başkanı ziyareti, CHP il başkanı, milletvekili ve diğerlerine "derdimizi" anlatmalar vs. vs. Bu arada duyarlı muhtar, mahalleli bir iki kişi ile davaya müdahillik başvurusu, mavi masaya yazılı başvurular, alanda keşif yapılırken bir grup mahalleli olarak "nezaret etme"... Nihayetinde sonuca dönüşemese de APF olarak ısrarlı bir fikri ve eylemli takip hali...

Pandeminin bizleri dört duvar arasına itelediği ilkbahar müjdecisi günlerden birinde AMO'dan



“Türkiye'nin ilk otelcilik ve turizm okulu yok, oysa müze vb.ne çevrilerek kurumsal kimlik olarak korunabilirdi. Konservatuvar da aynı şekilde. Her iki okuldan da yetişen onlarca kıymetli isim var. Korunamadı, yıkıldı”

gelen haber: Mahkeme Yürütmeyi Durdurma kararı verdi. Tecrübeliyiz, yürütmeye azmetmişe bu ülkede “güç sahipleri” mahkeme kararları nafile, ama seviniyoruz; ne de olsa Yenimahalle ve Ankara Büyükşehir seçimlerde beton değil yeşil vaat etmişlerdi, artık mahkeme kararı da var.

Kısa sürede fark ediyoruz ki o işler öyle değil! Kapı, cam sökülmiş ve hayaletle dönüştürülmüş Konservatuvar binasında yıkım hareketliliği var. Yerine bir şey yapılmayacaksa kim niye yıkar? Kim yıkıyor? Mahkeme kararı binanın yıkımını durdurmuyor mu, kapsamıyor mu? Yoksa baştan beri biz ABB koridorlarında, Yenimahalle Belediyesi makamlarında gezerken peşimizden gelen fısıltılar gerçek miymiş: “o iş çoktaan bağlandı bitti, boşuna uğraşmayın!”

Sorup soruşturuyoruz, mavi masalara yazıyoruz, “öğreniyoruz”, belediyeler yıkıma bir şey yapamıyorlar(mış) ama mahkeme kararı varken hiç kimseler bir tuğla bile koyamazlar(mış)!

2020'nin sonuna geldik. Türkiye'nin ilk otelcilik ve turizm okulu yok, oysa müze vb.ne çevrilerek kurumsal kimlik olarak korunabilirdi. Konservatuvar da aynı şekilde. Her iki okuldan

da yetişen onlarca kıymetli isim var. Korunamadı, yıkıldı.

Saraçoğlu'ndan Togo'suna, İmrahor'undan YDA'sına devasa meseleleri olan Ankara'da Anıtkabir'in dibine beton dökmek ufak mesele, yeşil alan istemek de fantezi!

“Biz” böyle düşünmüyoruz. Ankara'ya sahip çıkmak için çabalamak hava gibi su gibi ihtiyaç. Beşevler'in de ihtiyacı öncelikle bu. Ankara'nın siyasi partilerinden, Yenimahalle-Çankaya ilçe örgütlerinden mahalleliye her yurttaşın yapacakları var. Katılımcı bütçenin sadece yazıda değil sahada da katılımı teşvik eden sahici adımlardan geçtiği düşüncesiyle, kim bilir, belki başta Ankara Büyükşehir Belediyesi olmak üzere birilerinin bir gün Bahçeli'ye/mahalleye yolu düşer, muhtarlıkta toplar 100 dilekçe sahibini ve sorar, ne istiyorsunuz?



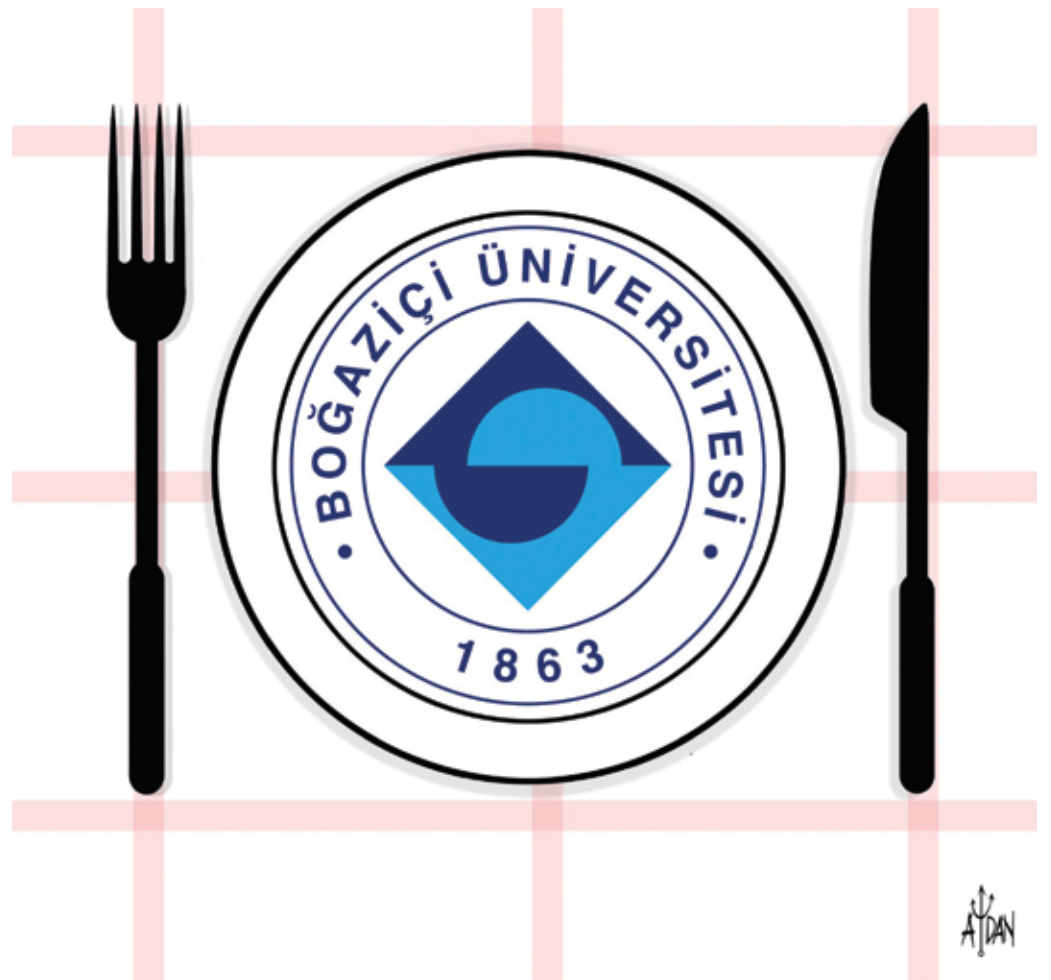
Kadın Cinayetlerini Önleme Platformu'nun raporuna göre **2020'de Türkiye'de 300 kadın öldürülmüş.**

300 kadının **97'sini** evli olduğu erkek, **54'ünü** birlikte olduğu erkek, **38'ini** tanıdık biri, **21'ini** eskiden evli olduğu erkek, **18'ini** oğlu, **17'sini** babası, **16'sını** akrabası, **8'ini** eskiden birlikte olduğu erkek, **5'ini** kardeşi, **3'ünü** tanımadığı biri öldürmüştür. **23** kadının katillerinin yakınlık durumu tespit edilememiştir.

Şüpheli şekilde ölen **171** kadın listeye dahil edilmemiştir.



Yandaki QR koduyla veya platformun kadincinayetlerinedurduracagiz.net web sitesi üzerinden 2020 raporunun tamamına ulaşabilirsiniz.



Kirit Kafe

Kirit Kafe'nin meşhur yaprak sarmasını artık evinize getiriyoruz. Güveçlerimiz yaklaşık iki kilo sarma alıyor, tercihinize göre zeytinyağlı veya etli yaprak sarması, lahana sarması veya pazı sarması hazırlayıp pişmiş veya pişmemiş şekilde evinize kadar getiriyoruz.

Detaylı bilgi ve sipariş için o **312 324 09 31**'den bize ulaşabilirsiniz





Korona Sebebiyle Alınan Kapatma Tedbirlerinden Ekonomik Zarar Görenlere Karşı Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi ve İdarenin Tazmin Sorumluluğu

Av. Doğan Erkan ve Av. Yasin Gökberk Çınar

Etkisini sürdürmekte olan Korona virüsü (Covid- 19) hastalığı sebebiyle kamu sağlığının korunması amacıyla ülkelerin, kendi özgül bağlamlarında tedbirler almalarına başka bir deyişle çeşitli idari tasarruflarda bulunmalarına neden olmuştur. Nitekim ülkemizde de bu idari tasarruflar sanayi ve ticareti etkilediği gibi yurttaşların günlük yaşantılarını da belirler hale gelmiştir.

Ekonomik anlamda çeşitli işletmeler bir süre tayini olmaksızın kapatılmış, bu kapatmanın yarattığı sonuçlara dair bir kanuni düzenleme öngörülmemiştir. Bir eksiklik olarak gördüğümüz bu husus karşısında, zarar görenlerin yargı yoluna başvurarak bu zararları tamamen ortadan kaldırma veya azaltma amacıyla hareket etmeleri kaçınılmaz hale getirmektedir.

Bu önlemlerin Anayasa Hukuku, İnsan Hakları Hukuku ve Hukuk dogmatığı eksenli tartışmaları ve hukuki forma uygunluğu bu çalışmanın konusu kapsamını aşmaktadır. Bu konuda başkaca makalelerimiz olmuştur.

Bu çalışmamızın konusu ise, salgın sebebiyle alınan tedbirlerden dolayı idarenin tazmin sorumluluğu bulunup bulunmadığı hususunun tartışılmasıdır. Bu tartışma esnasında temel olarak karşımıza çıkacak ilke ise "Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik" ilkesi ya da diğer adlandırmayla "Fedakârlığın Denkleştirilmesi" ilkesidir.

İdare tarafından ülke genelinde uygulanmak üzere alınan tedbirler sonucunda Koronavirüs tedbirleri kapsamında ülke genelinde;

2.716 bar, **2.016** birahane, **8.470** çalgılı/müzikli lokanta/cafe, **3.841** çay bahçesi, **6.021** dernek lokali, **340** diskotek, **549** gazino, **133** gece kulübü, **109** gösteri merkezi, **1.233** her türlü kapalı çocuk oyun alanları (AVM ve lokantalar içerisindekiler dahil), **4.092** her türlü oyun salonları (atari, playstation vb), **8.073** internet cafe, **3.134** internet salonu, **18.026** kafeterya, **57.377** kahvehane, **470** kaplıca, **13.726** kiraathane, **62** konser salonu, **174** lunapark, **711** masaj salonu, **582** nargile kafe, **908** nargile salonu, **282** pavyon, **399** sauna, **444** sinema, **503** SPA, **419** taverna, **95** tiyatro, **583** yüzme havuzu olmak üzere, yüzbinlerce iş yerinin faaliyetlerine genelgeyle ara verildi.

Tedbirlerin geciktiği, idarenin bir gecikme kusuru olduğu veya uygulamada pratik sorunlar ve eşitsizlikler olduğu hususundaki görüşlerde bizim de katıldığımız hususlar mevcuttur. Fakat çalışmamız idarenin bu alan özelindeki kusursuz sorumluluğuna yönelik olduğundan bu tartışmayı da çalışmamızın dışında bırakmayı tercih ediyoruz.

Ekonomik anlamda çeşitli işletmeler bir süre tayini olmaksızın kapatılmış, bu kapatmanın yarattığı sonuçlara dair bir kanuni düzenleme öngörülmemiştir. Bir eksiklik olarak gördüğümüz bu husus karşısında, zarar görenlerin yargı yoluna başvurarak bu zararları tamamen ortadan kaldırma veya azaltma amacıyla hareket etmeleri kaçınılmaz hale getirmektedir.

İdarenin bu tasarruflarının genel olarak salgını seyreltmeye ve giderek etkisini azaltmaya yönelik, maksat unsuru kamu yararı olan tedbirler olduğu gerek hukuk, gerekse pozitif bilimlerde yaygın kabul görmüş durumdadır. Bu halde, kapatılan tüm bu gelir/geçinim aracı olan yerlerin kapatılmalarından doğan ekonomik zararların tazminin mümkün olup olmadığı ve eğer mümkün ise kim tarafından tazmin edileceği soruları ortada durmaktadır. Bu da bizi öncelikle en üst başlığa, "İdarenin Sorumluluğu" kavramına götürmektedir.

Belirtmek gerekir ki, Anayasanın 125. maddesi uyarınca "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." İstisna olarak yargı yolu kapalı olan tasarruflar ise yine anayasada sınırlı sayıda sayılmıştır.

İdarenin hukuka aykırı eylem, işlem veya eylemsizliklerinden doğan zararları, kusuru sebebiyle karşılamak zorunda olduğu açıktır. Bununla birlikte hukuk düzeni, insanlığın gelişimine paralel olarak, kusur dışında sorumluluk hallerini de kabul etmektedir.

İdarenin kusursuz sorumluluğunu, bazı durumlarda hukuka uygun eylem ve işlemlerden doğan zararların idare tarafından karşılanması şeklinde tanımlayabiliriz. Anayasanın 125. maddesinin idarenin sorumluluğunu kusur şartına bağlamamasından da bu anlaşılmaktadır.¹

İdarenin bu bağlamda kusursuz sorumluluğunun türleri söz konusudur. Konumuzla ilgili olması bakımından gerek öğretide gerek Danıştay kararlarında son derece yerleşik olan bir ilkeye doğru gitmek gerekir:

Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi (Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi)

Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi uyarınca, İdarenin kamu yararı düşüncesi ile giriştiği bir faaliyet belli bazı kişileri zarara uğrattır ise, bu zararın herhangi bir kusuru olmasa dahi, idarece karşılanması gerekir.²

İdarenin bu tasarruflarının genel olarak salgını seyreltmeye ve giderek etkisini azaltmaya yönelik, maksat unsuru kamu yararı olan tedbirler olduğu gerek hukuk, gerekse pozitif bilimlerde yaygın kabul görmüş durumdadır.

İdarenin kusursuz sorumluluğunun dayandığı ilkelerinden bir tanesi olan kamu külfetleri karşısında eşitlik (fedakârlığın denkleştirilmesi) ilkesi, idarenin kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla hukuka uygun olarak yerine getirmiş olduğu faaliyetlerden toplumun tamamının veya bir kısmının yararlanmasına rağmen bazı kişilerin, bu hizmetten sağladıkları yararları karşılayamayacak derecede diğer kişilerden farklı (özel) ve ağır zarara uğramaları halinde, bu zararlarının idare tarafından tazmin edilmesi anlamına gelmektedir.³

İdare kamu yararını gerçekleştirmek, toplumsal bir ihtiyacı karşılamak için bir hizmet yürütmüştür, bir faaliyette bulunmuştur. İdarenin bu hizmet ya da faaliyetinden tüm toplum yararlanacaktır. Ancak tüm toplumun yararlanacağı bu hizmet veya faaliyet belli kişi ya da kişileri bir külfet altına sokmuş ve onları kamu yararı lehine özel bir

¹ Ömür Deliveli, Kamu Yönetimi-Hukuk, 2010, s.452.

² Metin Günday, İdare Hukuku, 2002, s.333.

³ Ebru Gündüz, Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Aralık 2015, Cilt:4 Sayı:2 s.2.



fedakarlığa katlanmak zorunda bırakmıştır. İşte bu şekilde bozulan kamu külfetlerinin dağılımındaki dengenin bir denkleştirme ile yeniden kurulması gerekir. Bu denkleştirme ise, kamu yararını gerçekleştirmek için girişilen bir hizmet veya faaliyet ile zarara uğramış olan kişi ya da kişilerin zararlarının idarece tazmin edilmesi suretiyle gerçekleşir.⁴

Kamu külfetlerinde eşitlik ilkesi, yönetimin kamu yararı ve düzeni düşüncesiyle yaptığı hizmetler dolayısıyla, yönetime yükletilebilecek bir kusur olmadan, kimilerinin özel bir zarara uğramasına neden olabilir. Böylece oluşan zararların sadece belli kişiler tarafından çekilmesi bu ilkeye aykırı olabileceği gibi, hakkaniyete de uygun düşmez. Bu gibi zararların, kusursuz sorumluluk ilkesine dayanarak, yönetimce karşılanması gerekir.⁵

Kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi, menfaatten bütün toplumun yararlanacağı bir kamu hizmeti sırasında meydana gelen zararın zarardan etkilenen birey üstünde bırakılmayarak tüm topluma paylaştırılmasıdır.⁶

Yargı Kararlarında Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi

Görebildiğimiz ilkel kararlarından birinde Danıştay şöyle bir perspektif çizmiştir:

“İdare Kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında fertlere vermiş olduğu zararları tazmin ile yükümlüdür. Hatta bu zarar idarenin hizmet kusurundan doğmamış olsa bile, objektif sorumluluk dediğimiz kusursuz sorumluluk esasına göre idarenin bu zararları zarar görenlere tazmin etmesi hukukun genel kaidelerinden

biridir. Zira kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında kişilerin malvarlıkları ve hayatları ya da sağlıkları üzerinde meydana gelen biz zararı sadece o kişiler üzerinde bırakmamak, kamu hizmetinden yararlanan diğer fertler bakımından tam bir eşitsizlik meydana getirmektedir. İşte kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında doğan bu zarar bakımından idarenin hizmet kusuru aranmaksızın tazmin edilmesi objektif sorumluluk adı ile bilinen hukuk kaidesi gereğidir.”⁷

Örnek bir karar benzer bir salgın sürecindeki idari tasarruf sonucu zarar gören bir yurttaş hakkında verilmiş, Danıştay, Sıtma Savaş Başkanlığı sıtma mücadelesi görevlilerince yapılan ilaçlama sırasında görülen zarar nedeniyle açılan davada “kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında fertlere ve özel mülkiyete verilen zararların fiil ile zararlı sonuç arasında illiyet bağının bulunması şartıyla ayrıca idarenin kusuru aranmadan hizmet sahibi idarelerce tazmin edilmesi hukukun genel ilkeleri ile hakkaniyet ve nasafet kuralları gereği olduğu gibi, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 125.maddesine göre, idare kendi eylem ve işlemlerden doğan zararları gidermek zorundadır. Bu durumda olayla zarar arasında bir nedensellik bağı bulunması yeterlidir. Zira idare kamu yararı düşüncesi ile yaptığı hizmetler dolayısıyla, idareye yüklenebilecek bir hizmet kusuru olmadan da bazı kişilerin veya mallarının özel bir zarara uğramasına sebep olabilir. Bu zararın karşılanması kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesinin bir sonucu” olduğuna hükmetmiştir.⁸

Anayasa mahkemesi de yakın tarihte, Danıştay tarafından “Kusursuz Sorumluluk” ölçütü çerçevesinden değerlendirilme yapılmayan bir zarar tazmini davası reddedilen başvurusunun bireysel başvurusunda önemli ilkeler ortaya

koymuştur. Anayasa Mahkemesi, Bireysel Başvuru yoluyla önüne gelen ve idari tasarruftan kaynaklanan zararın tazmin edilmemesiyle sonuçlanan idari yargı sürecini, Anayasa/AİHS ortak kategorisine uygun biçimde mülkiyet hakkı kapsamında görmüş ve mülkiyet hakkı ihlaline hükmetmiştir.

Fedakarlığın denkleştirilmesi ilkesinin hukuk devleti ve sosyal devlet ilkesi kapsamında, mülkiyet hakkında oluşan bu müdahalenin tazmininin bir parçası olacağı tezimiz Anayasa Mahkemesinin anılan kararında şu gerekçeyle desteklenmektedir;

“Kamu yararına dönük ve neticelerinden tüm toplumun yarar sağladığı kamusal müdahalelerin olumsuz sonuçlarına belli sayıdaki kişi veya kişilerin katlanması, müdahaleyle ulaşılmak istenen kamu yararı ile bireylerin hakları arasında gözetilmesi gereken adil dengeyi zedeleyebilir; bireye aşırı ve katlanılamaz bir külfet yüklenmesi sonucunu doğurabilir. Uygulanan önlemlerle hedeflenen olumlu sonuçlardan toplumun tümü yarar elde ettiğine göre bu önlemlerle hakkına müdahale edilen kişi veya kişilerin yüklendiği külfetin de tüm topluma pay edilerek kamu yararı ile bireylerin mülkiyet hakkının korunması arasındaki dengenin sağlanması gerekir. Aksi takdirde idarenin bir işlem veya eyleminin nimetlerinden toplumun tamamı yararlanırken bunlardan kaynaklanan külfete ise sadece belli kişi veya kişiler katlanmış olur. Diğer bir ifadeyle hakkına müdahale edilen kişi veya kişiler toplumun diğer bireylerinden daha fazla bir fedakarlığı göğüslemek mecburiyetine düşer olabilirler. Bu durum, fertlerin eşitliği temelinde dayanan demokratik hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.”

SONUÇ

Korona virüs (Covid-19) salgını, insanlık tarihindeki olağanüstü pandemilerdendir. Toplumsal yaşamı olağanüstü düzeyde etkilemiştir. Alınan ve alınması gereken bazı tedbirlerin de olağan dışı olması bu bağlamda – temel amaç kamu yararı olmak şartıyla ve öyle olduğu oranda – anlaşılabilir.

Ancak sosyal devlet olmayı taahhüt eden bir yönetsel otorite, aldığı bu tedbirlerin sonuçlarını da düzenlemek ve ekonomik kayıpları üstlenmek zorundadır.

Kamu yararına yönelmiş idari tasarrufların hukuka uygun varsayılmakla birlikte, toplamda sağladığı faydanın ağır basması sebebiyle bazı özel faydalar ihmal ve dahi ihlal edilmiştir. Ancak bu özel faydalar -başta küçük ve orta düzey esnaf gelmek üzere- çoğunlukla temel geçinim zorunluluklarıdır. O halde, tüm toplum bakımından zaruri görünen tasarrufların alınması sebebiyle zarar gören yurttaşların bu zararının paylaşılması/denkletirilmesi ve böylece bir denge kurulması süreci başlamalıdır.

Saray'ın harcamalarının Sayıştay 2019 yılı raporuna göre 3.6 Milyar olduğu bir toplumsal düzenden

bahsediyoruz. Bu durum, kamu külfetlerinin paylaşılmasında bir ölçüsüzlük/eşitsizlik olduğuna delalet etmektedir. Aynı veri, tedbir zararlarının paylaşılması için kamusal ekonomik kaynakların var olduğunu da göstermektedir.

Bir yıl içinde ikinci kez gerçekleşen ticari-ekonomik birimlere ilişkin kapatma tedbirleri, başta esnaf gelmek üzere, kapatılan işletme sahiplerinin ve çalışanlarının belini bükmüştür.

Süreç külfetlerin zararlarının tazmin mekanizmalarını dayatmaktadır. Aksi durumda “Toplumsal Sözleşme” tahayyülünün temeli sakatlanır.

Esnaf ve diğer işletmeler, zararlarını gelir-gider belgeleriyle, vergi kayıtlarıyla, muhasebe defterleriyle ve benzeri araçlarla somutlamayarak İçişleri Bakanlığına (ya da kendileriyle ilgili idari tedbiri ihdas eden diğer idari kurumlara) tazminat başvurularında bulunmalıdır.

Bu başvurular, kapatma tedbirlerinin gerçekleştiği günden itibaren 60 gün içinde yapılmalıdır (İdari Yargılama Usulü Kanunu madde 12).

Sosyal devlet olmayı taahhüt eden bir yönetsel otorite, aldığı bu tedbirlerin sonuçlarını da düzenlemek ve ekonomik kayıpları üstlenmek zorundadır.

Süregelen zararlar da bu süre zarar sürdüğü müddetçe kullanılabilir. Ancak her durumda tedbir kaldırıldıktan sonraki 60 gün içinde başvuru yapılmalıdır. Bakanlık ya da tedbir kararını alan diğer idari otoritenin başvuruyu reddetmesi ya da 60 gün boyunca cevap vermemesi durumunda ise, dava açma için bu kez ikinci 60 günlük süre başlamaktadır (İYUK 10. Madde). Her durumda -zarar hali kapatma tedbiri sebebiyle sürüyor da olsa- idareye başvurduktan sonraki en geç 1 yıllık üst süre içinde tam yargı (tazminat) davası açılmalıdır.

Sosyal Hukuk Devleti tahayyülünün gerçekleşmesi, tüm toplum için alındığı savlanan ekonomik zararların paylaşılması, kapatma külfetinin zararlarının denkleştirilmesiyle mümkün olabilecektir.

⁴ Metin Günday, a.g.e., s.333.

⁵ Şeref Gözübüyük, Yönetsel Yargı, 2000, s.305.

⁶ Kemal Gözler, İdare Hukuku, 2019, s.159.

⁷ Danıştay 12. D., T. 31.5.1977, E. 1976/179, K. 1977/1454.



Ankara Nostaljisi

Remide Arsan

Havasına karışan nice iç çekişlerinden, bulutuna yağmurlar yükleyen nice gözyaşından ve her bir köşesine atılan çentiklerden sorumludur. Şimdi derin kesikler haline gelmiş hüznü anıların suç ortağıdır.

Geçmişte yaşanmış pek çok darbeli aşkın ve sevginin barınağıdır Ankara.

Her şehirde olduğu gibi o da nice ayak izlerini ve dokunuşları bağrında saklamıştır. Çok sayıda sevgiliye kucak açmış tahtası kırık bir bank, böğründe kalplerden mühürleri olan bir ağaç, gelme ihtimali olanın 'acaba'larla beklendiği dilsiz bir durak, kimin uydurduğu bilinmeyen 'adyömersi' falının bakıldığı yirmi beş kuruşluk otobüs biletleri ve üzerindeki bu sayılardan medet umulan hayaller gibi yaşamdan fotoğraflardır bunlar...

Havasına karışan nice iç çekişlerinden, bulutuna yağmurlar yükleyen nice gözyaşından ve her bir köşesine atılan çentiklerden sorumludur. Şimdi derin kesikler haline gelmiş hüznü anıların suç ortağıdır.

Herkesin, orada bir yerlerde yolu gözlenen postacıları, sevgiliye bir merhaba demek için saatlerce kuyrukta beklenen postaneleri, aşkına sırdaş olan ağaçlıklı sokakları olmuştur kesinlikle... Garda, bir trenin ardından dalgın üzgün bakmışlığı, başka bir treni sevinçli bir sabırsızlık içinde beklemişliği, bir pastanenin uzak bir köşesinde el ele tutuşmuşluğu vardır. Şayet yoksa, hayat mevsimler olmadan yaşanmıştır.

Ankara'nın sonbaharı ayrı güzeldir. Ağaçlar soyundukça yerler alabildiğine coşar. Bir Anadolu kilimi renklerine bürümek için toprağı, yaprakların o güzelim dansı başlar. Saniyeler arasındaki bir sessizlikte, solan yaprağın dalından kopuş sesini duyar, ağırbaşlı ve telaşsız nazlarda düşüşünü seyredersin. Eşi benzeri vardır belki. Gittiği her yere bir başka güzellikte bir tuval olur sonbahar.

Yine de hüznü en iyi sen bilirsin.

Kışı, gücünü kanıtlarcasına yüzünde soğuk kesikler oluşturur. Yanakların hissizleşir, pembeden nar kırmızısına çalar zaman zaman. Sevdiğine daha bir sokulursun, bahanen olur hani... Elin, başka koyacak yer bulamamış gibi sevgilinin cebinde ısı alışverişlerinde... Beyaza boyandığında her yer, yürürken her adımda karın o hışırtılı sesi... 'Düşmemek içindir' bahanen, sıkıca sarılırken yanındakine.

Soğuğu en iyi sen bilirsin.

"Yazlığımız nerede?" diye densiz bir soru sorulduğunda "Bizim ev dört mevsimlidir" diyen arkadaşımın gülüşünü hatırlarım hep. O gülüşün ifade ettiği boyutsuz anlamı severim.

İlkbahar çiçekleri taze kızların taze kokulu saçlarında açar ilk önce. Serdiği renklerinde, saldığı kokularında, efil efil esen ılık rüzgarında cömerttir Ankara... Başını döndürecek, gönül kafesini açacak, nice suçlar işletecektir sana. Yüreğindeki kelekler bir türlü rahat vermez; kırları yeşilleri çağırır durur. İçin, bayram giysisi başucunda uyuyan çocuk heyecanlarında. Ya bir salıncağın git-gel keyiflerine dalıp bulutlara



1960 - 1970 Bahçelievler

yükselir ya da bir yeşilin davetine kanıp, uzanıp gökyüzüne bakarsın öylesine gamsız. 'Dünyada güneş sende eş' kadar basittir hayatın denklemi. Okul kırmanın çağrısına en karşı koyamadığın deli zamanlardır ilkbaharlar.

Çimenin kokusunu en iyi sen bilirsin.

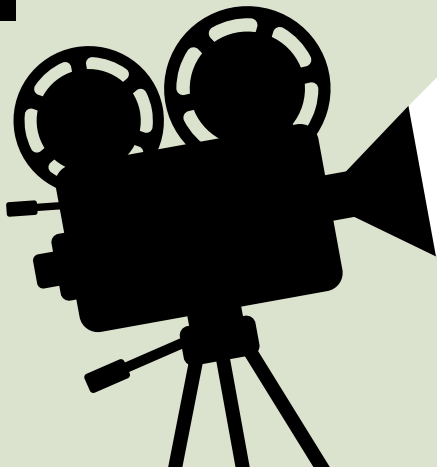
Yazlarını bomboş geçirmez Ankara. Denizi yoktur ki diğer kentlerde olduğu gibi yakın çevredeki yazlıklara koşsun insanlar. Dört bir köşesinin kültür çitası hep yukarılarda çıkar da, orta kıvamda memur ailelerdir çoğunluğu. O nedenle akın akın gidilen hafta sonu evlerini de bilmez Ankaralı. Demem o ki, aileler ve sevgililer istese de bölünemez birbirinden, kopamaz yaz geldiğinde. 'Baba uzakta işte, anne yazlıkta keyifte, çocuklar şurada denizde...' kültürü hiç olmamıştır. Hep birlikte gidilecekse gidilir ve paylaşılır tatiller. Şayet babaların senelik izinleri olursa o da... Denizi olmayan deryadır Ankara.

Mavinin tonunu en iyi sen bilirsin.

"Yazlığınız nerede?" diye densiz bir soru sorulduğunda "Bizim ev dört mevsimlidir" diyen arkadaşımın gülüşünü hatırlarım hep. O gülüşün ifade ettiği boyutsuz anlamı severim.

"Ankaralı olmayı severim."

**SOLFASOL
KENT FİLMLERİ
FESTİVALİ**



Ankara'nın Gayriresmi Film Festivali'nin hazırlıkları başladı. **Solfasol Kent Filmleri Festivali Haziran 2021'de** Ankara'nın parklarında, açık amfilerinde, Solfasol destekçisi mekanlarda birlikte film seyretmek ve kente sinema gözünden bakmak isteyen izleyiciler ile kenti konu ve mekân edinen sinemacıları buluşturacak. Festival çağrısı için Gazete Solfasol web sayfası ve sosyal medya hesaplarını takip edebilirsiniz. Festival ekibine destek olmak ve katılmak isteyenler festival@gazetesolfasol.com adresine e-posta gönderebilir ya da 0(537) 024 28 49 a telefon edebilir.



Gazetecilik Yıllarım

Marmara Köşkünde Kuruluş Yıldönümünü Kutlaması

Önder Şenyapılı

Marmara Köşkü Ankara'daydı. Atatürk Orman Çiftliği sınırları içinde. Adını ön bahçesine Marmara Denizi'nden esinlenerek yapılan havuzdan aldığı öne sürülen köşk, bodrum üzeri 2 kattan oluşan bağımsız bir "Çiftlik Evi" olarak Atatürk'ün isteği üzerine Avusturyalı mimar **Ernst Arnold Egli** tasarlamış, yapımı 1928 yılında tamamlanmıştı.



Marmara Köşkü

"Cumhuriyet başkentinin ve Atatürk döneminin bir simge yapısı olan Marmara Köşkü artık yok"

Atatürk'ün isteğiyle yapılmış ve O'na ait olmasının yanı sıra daha önemli özelliğinin Atatürk'ün, Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) arazisini halka emanet ettiği belgeyi imzaladığı mekân olan Marmara Köşkü 2016 yılında yıktırılır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı köşkün 'orijinalliğini kaybettiği' gerekçesiyle yıktırıldığını ve aslına uygun olarak yeniden yapılacağını bildirir.

Sözün özü: Cumhuriyet başkentinin ve Atatürk döneminin bir simge yapısı olan Marmara Köşkü artık yok. Yeri esen yellere bırakılalı 4 yıl geçti bile.

"Yapımı sırasında biçimbozumuna uğrayan, dönüştürülen, çirkinleştirilen Köşkün daha sonra da başına gelmedik kalmaz"

Yaşadığı yıllarda çeşitli nedenlerle gitmişliğim var. O nedenlerden birinden söz edeceğim bu yazıda: Adalet Partisi (AP)'nin kuruluş yıldönümü 'resepsiyonu'.

Gazetede "köşe" yazdığım için olmalı eşimle birlikte çağrılıydım resepsiyona. Çağrıya uydum, resepsiyona katıldım, izlenimlerimi köşemde yazdım. Şöyleydi:

AP'nin 18. kuruluş yıldönümü için verilen resepsiyonun başlama saati 19:00'du. Cumartesi günleri her günden daha az dolu bir gün değil benim için. 19:00'a beş altı dakika kala evden çıkabildim. Resepsiyon Marmara Otelinde.

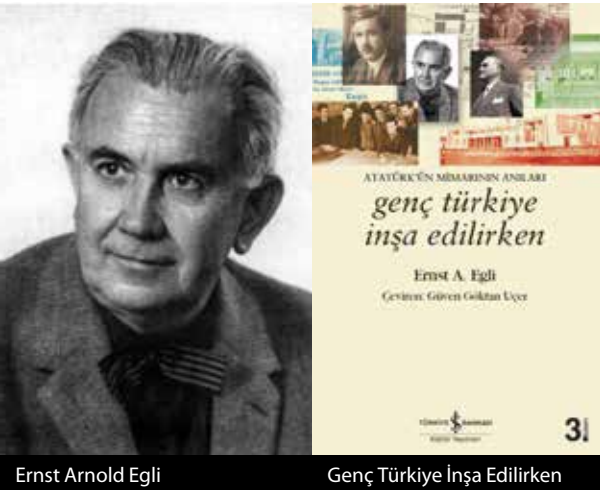
1927 yılında Türkiye'ye gelen Egli (1893-1974) 1940 yılında İsviçre'ye göç eder. 1953 yılında Birleşmiş Milletlerce Ankara'da görevlendirilir. İlk ve 1955 yılında noktalanın ikinci gelişine dair anılarını "Genç Türkiye İnşa Edilirken - Atatürk'ün Mimarının Anıları" (çeviren: Güven Gökten Uçer, İş Bankası Kültür Yayınları, 2013) başlıklı kitabında toplamıştır.

"Verirken de kendisine, seyahatten dönünce proje üzerinde daha çalışacağımı ve projeyi tamamlayacağımı bilhassa belirttim. Fakat Galip Bey bana bir oyun oynadı. Projeyi uygulamaya koymuş üstelik ... tamamen değiştirmişti. Binaya yüksek bir beşik çatı oturttu, yan kemerleri asimetrik çatularla donattı, böyle yapınca da kemerlerin yüksekliğini binaya yakışmayan bir boyuta düşürmek zorunda kaldı. Binanın özelliğini ve görüntüsünü değiştirecek her şeyi yaptı. Geri döndüğüm zaman binayı, deforme edilmiş, çirkinleştirilmiş, bütün özgünlüğünü ve modern çizgisini kaybetmiş olarak buldum." (s. 25-26)

Yapımı sırasında biçimbozumuna uğrayan, dönüştürülen, çirkinleştirilen Köşkün daha sonra da başına gelmedik kalmaz. 1950'den sonra Kuzeyine 3 katlı bir ek yapı (otel) eklenir. (Dolayısıyla Marmara Otel diye anılmaya başlanır. Otel olarak Emekli Sandığına devredilir.) Açık mekânlarda çeşitli değişikliklere gidilir. Sundurma kemerleri, girişler değiştirilir.

Atatürk Marmara Köşkünde

1984 yılında Emekli Sandığı mülkiyetindeki otellerin devredilmesi kararı verilince, Fenerbahçe Spor Kulübü eski başkanlarından Tahsin Kaya'ya 49 yıllığına kiralanır. Otel büyütmek için hazırlanan proje imara aykırı bulunur. Kaya, Yenimahalle Belediyesi ile mahkemelik olur. Dava yıllarca sürüncemede kalır. Sonunda:



Ernst Arnold Egli

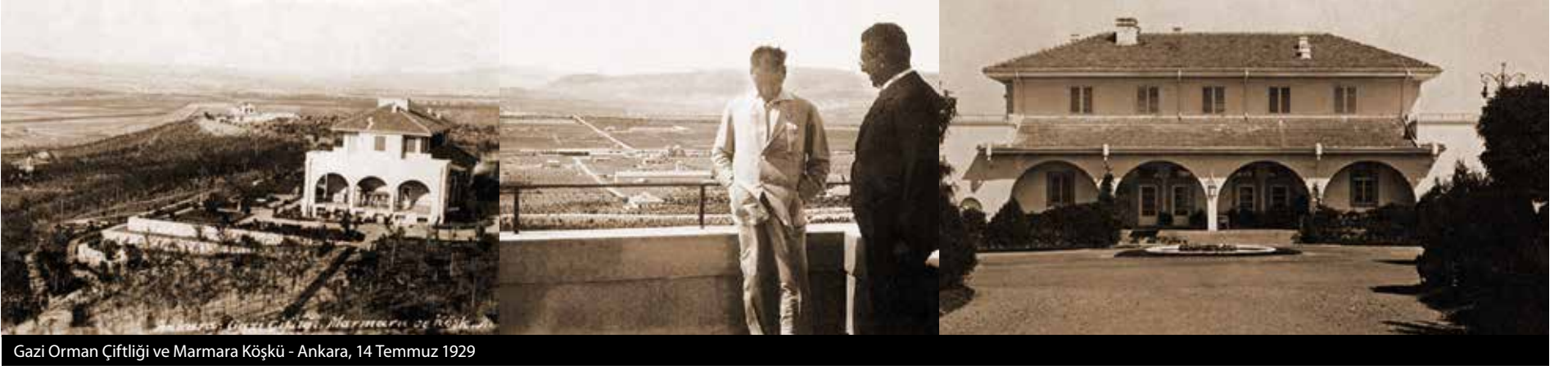
Genç Türkiye İnşa Edilirken

Mimar Ernst Arnold Egli ve kitabı

Kitabında Türkiye'ye gelişinden kısa süre sonra hazırladığı köşkün projelerini, incelemelerde bulunmak üzere çıktığı bir Avrupa gezisi öncesi, yapımı gerçekleştirecek olan Galip Bey adında bir üstleniciye verdiğini bildirdikten sonra der ki:



Atatürk Marmara Köşkünde



Kent içi yolları izlersek daha da gecikeceğiz. Dolayısıyla Konya yoluna vurdum. Bahçelievler'i geçtikten sonra hızlı sürmek olanağı var. Ama, Allah Allah, önümde üç-dört arabalık bir konvoy, saatte 30 km hızla akıyor. Saate baktım 19'u geçiyor. Konvoyu geçeceğim ama sollamak istemiyorum, çünkü az sonra Çiftlik Kavşağına geleceğiz. Sağ şeritte kalmak daha iyi.

Atatürk Orman Çiftliği sapağını dönerken, birden başı çeken arabanın 'tanış' olduğunu algıladım. AP plakalı, çağla renkli araba Demirel'in arabasıydı. Arka pencerenin tümüyle örtülmemiş perdeleri arasından Demirel'in başı, arkadaki arabanın far ışıklarıyla parlıyordu. Konvoyda kalmayı yeğledim. Ev sahibi de henüz yoldaydı nasıl olsa.

Uzun bir yolu saatte 30 km hızla geçtik. Sonunda sıkıldım, eşime:

- Ben solluyorum, dedim. Aşağıdan dolaşır, oyalanır, ev sahibinden sonra gideriz. Böylece, ayıp olmaz.

Solladım. Yolu uzattık. Marmara Oteline geldik ama, otopark yeri bulabilirsen bul. Bir yerlere sıkışarak park ettik etmesine de otele değin uzun bir yol yürümek gerekiyor. Aylardan Şubat, iyi ki yağmur yağmıyor.

Yol kenarındaki ışıkların tümü söndürülmüş. Enerji kısıtlaması var ya... Neyse ki tikanmış taşıt trafiği sayesinde bol sayıda arabanın farları aydınlatıyor yolu. Büyük bir kalabalık yürüyor seke seke. Karanlıkta yüzünü seçemediğim gür sesli biri:

- İyi ki muhalefete düştük de bir araya gelebildik, diye avaz avaz söylendi.

Otele girmenin olanağı yok. Kapıda uzun bir karşılayıcı kuyruğu. Kuyruğun başında çok nazik bir hanım. Bizim tanımadık bir çevrede şaşkınlığımızı anlamış olmalı ki, uzaktan eşime seslendi:



- Hoş geldiniz hanımefendi... Buyrun efendim...

O yana yöneldik. "Hoşgeldiniz" diyen çok sayıda güleç yüzlü karşılayıcının ellerini sıktıktan sonra, içerdeyiz ve Necip Usta'nın tereyağından yaptığı "kır at" heykelinin önündeyiz. Heykel AP Gençlik kollarınca kordon altına alınmış adeta. Her tarafta "Milliyetçi AP" yazılı kır atlı bayraklar asılı.

Ne yöne gidebileceğimizi belirlemeye çalışırken bir alkış seli ve "babamız, babamız geldi" feryatları yükseldi. Kır at heykelinin önünde saf tutmuş Gençlik Kollarına bağlı AP'liler slogan atmaya başladılar:

- Milliyetçi Demirel... Milliyetçi Demirel... Ortalık dalgalandı. Ezilebilir insan... On-on beş kez "Milliyetçi Demirel" sloganı yinelendikten sonra yeni bir nakarat seçildi:
- Baş-ba-kan De-mi-rel... Baş-ba-kan De-mi-rel... Bu da uzun sürmedi. Yedi-sekiz kez yinelendikten sonra yerini:
- Mu-te-şem Sü-ley-man... Muh-te-şem Sü-ley-man'a bıraktı.

Muhteşem Süleyman da kapıdan içeriye girip altı yedi adım atmış olmalıydı bu sırada. Bulduğumuz yerde tutunma olanağımız kalmamıştı. Gerilere çekilmenin sağlığımız açısından yararı vardı. Kalabalık bize doğru gelirken biz geriye doğru huruca geçtik.

Tenha sayılabilecek bir köşe bulduk. Pencere yanıydı. Doğrama aralıklarından sızan havayı burnumuza çekerek ciğerlerimizi genişletme temrini yaptık.

Slogan değişti:
- Komünistler Moskova'ya... Komünistler Moskova'ya... Bizim gibi temiz hava alma çabası gösteren, kadife ceketli, papyonlu bir beyin yanındaki ince hanıma eğilip:
- Yol paralarını bunlar mı verecek acaba? Diye sordu. Hanım, hazır cevaptı:
- IMF'den kredi alamadan iktidardan ayrıldılar. Nereden verecekler hayatım, diye yanıtladı.

Baktık, kalınacak gibi değil... Devinen bir kalabalığın ardına takıldık. Yapı dışına attık kendimizi. Saat henüz 20:00 idi. Arabamızı bıraktığımız yere doğru çabuk çabuk yürüdü.

Hâlâ akın akın gelenler vardı.

Aktarılan yazıya ve dönemine değgin (dair) notlar:

"Kır at"ın doğru yazılışı "kır at"tır, ama iki sözcüğün bitişik yazılmasının nedeni başka. "Kır at", Demokrat (Parti) adının halk ağzında "Demirkır at"a dönüşmesinden kaynaklanan bir söyleyiş. Adalet Partisi Demokrat Parti'nin devamı sayıldığı için Demirkır at'ın kır at'ını simge olarak benimsemiştir.



1983 yılında kurulan Doğru Yol Partisi ve bu partinin adını değiştirmesiyle 2007 yılında ortaya çıkan üçüncü bir Demokrat Parti de logo olarak da "kır at"ı seçmiştir. Dahası, üçüncü Demokrat Parti'nin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi "kır at" logosunu başka partilerin kullanamayacağı kararını vermiştir.

Adalet Partisinin 18. kuruluş yıldönümünün kutlandığı yılın ilk ayının ilk günü Cumhurbaşkanı **Fahri Korutürk** kabineyi kurma görevini CHP genel Başkanı **Bülent Ecevit**'e vermişti. **Ecevit** 2 Ocak günü, 1977 Türkiye genel seçimlerinde Adalet Partisi'nden seçilip AP'den ayrılan/ayartılan [Türk siyasal tarihinde *Güneş Motel Olayı* veya *11'ler Olayı* olarak yer almış olayın kahramanları] 11 bağımsız milletvekilinden 10'unun, ayrıca Cumhuriyetçi Güven Partisi Genel Başkanı **Turhan Feyzioğlu** ve (1992 yılında kurulan ikinci) Demokrat Parti Genel Başkan Vekili **Faruk Sükan**'ın da yer aldığı 34 bakandan oluşan kabinesini açıklamış, 5 Ocak günü yeni Bakanlar Kurulu göreve başlamıştı. Yaklaşık bir buçuk ay sonra gerçekleştirilen AP kuruluş yıldönümü resepsiyonunda, Genel Başkan **Demirel**'i "*muhteşem*" olarak niteleyen ve de "*başbakan*" olarak gören sloganlar atılması, iktidar yitiminin yol açtığı moral bozukluğunu hafifletme amaçlıydı.

Ecevit'in başbakanlığı ertesi yılın Kasım ayı başlarında -yaklaşık 23 ay sonra sona erdi. Başarılı olamadı. Gitgide yoğunlaşan ekonomik bunalım ve tırmanan anarşiyle başa çıkamadı. Kimi bakanlar hakkında yolsuzluk yaptıkları savıyla Mecliste gensoru önergesi verildi. Bakanlardan biri istifa etti.

Sonuçta **Ecevit** hükümeti görevi bıraktı. 43. hükümeti AP Genel Başkanı **Süleyman Demirel** kurdu. **Demirel**'in kurduğu 6. hükümet 12 Eylül 1980 darbesiyle görevden alındı.



2021 ve Sorular ile Kent Konseyi

Mehmet C. Peker

Kent Konseylerini neden önemli bulduğumu anlatabilmek için, ilgili bazı sorularımı sizlerle paylaşıyorum.

Değerli komşularım, hemşerilerim merhaba,

Yeni yıl yeni UMUT diyebilmek için sanıyorum önce istemek, hemen ardından da emek harcamak gerekiyor.

Eminim hepimizin ilk dileği sevdiğimiz ile başlayan ve ülkemize ve yeryüzüne yayılan "SAĞLIKLI YAŞAM".

Muhtemelen ikinci dileklerimiz farklıdır. Benimki, sağlık dahil tüm yaşam kalitemizi, yaşam alanlarımızı ve birbirimiz ile ilişkileri doğrudan etkileyebilecek kanuni haklarımızın kullanılması için fark edilmesi, anlaşılması ve içselleştirilmesini dilediğim yapı ile ilgili: "KENT KONSEYLERİ".

Komşu, kentli, hemşeri olmak ne demektir? İlgili haklarımız ve sorumluluklarımız nelerdir?

Kent Konseylerini neden bu kadar önemli bulduğumu anlatabilmek için, ilgili bazı sorularımı sizlerle paylaşıyorum.

Komşu, kentli, hemşeri olmak ne demektir? İlgili haklarımız ve sorumluluklarımız nelerdir?

Kent Konseyinin dernek, sendika, federasyon vb. tüzel kişiliği olan yapılardan farkları nelerdir?

Sıklıkla sözü edilen "yönetime ve kararlara katılım" ne demektir? Nasıl teşvik edilebilir?

Temsili demokrasi zafiyetlerini giderecek olan katılımcı, çoğulcu, kucaklayıcı demokrasi kültürüne yolculuğumuzda olası doğru adımlarımız neler olabilir?

Kent Konseyleri bileşenleri kimlerdir? İlgili kurum ve kuruluşların kuruluş amaçları bileşen olmalarını etkiler mi? Gönüllüler herhangi bir yapıdan bağımsız olarak sürece katılabilir mi?

İlçe ve İl Kent Konseyleri arasında nasıl bir ilişki olmalıdır? Kurumlar ve hemşeriler her ikisine de aynı anda, aynı amaç ile bileşen olarak katkı sunabilirler mi?

Belediye Meclisi gündemine sunulacak olan "önerilerin" Kent Konseyleri Genel Kurulunda kabul edilmesinden önceki ve sonraki akış nasıl olmalıdır?

Genel Kurullarda fikirler, öneriler, anlamak için dinlemeler, değerlendirmeler, uzlaşılar, ortak / bileşik akıllar yaratılması, ancak seçim yapılmayarak, Meclislerin aktif gönüllüleri arasından seçecekleri temsilcileri ile Yürütme Kurulunun oluşturulması, onların da kendi içinden iki sözcü seçmesi, performansları yeterli bulunmayanların geri çağrılmaları Kent Konseylerinin "o" amacına dönük çalışmaları nasıl etkiler?

Hemşeriler, Muhtarlar, tüzel kişilikleri olan / olmayan kent adresli yapılar, Mahalle / Semt Meclisleri ve Meclisler, ilgi alanları esaslı kurulan çalışma grupları, Kent Konseyi Yürütme Kurulu, Bileşenler, Belediye Meclisi, Belediye bürokratları, Kaymakamlık ve kamu kurumları arasındaki iletişim, ilişki ve işbirliklerinin anlaşılmasını ve uygulanmasını kolaylaştıracak bir "Kent İlişkiler Şeması" taslağı var mıdır?

Belediyelerin Kent Konseylerine lojistik ve personel desteği sağlamasını "keyfiyetten kurtarmak" amacı ile neler yapılabilir?

Belediye Yasası 77. Maddesi doğrultusunda kent yararına emek harcayan gönüllüler ile 76. Maddesi doğrultusunda çalışan Kent Konseyi Çalışma ve Proje Grupları gönüllüleri arasında sinerji yaratılması mümkün müdür?

Kent Konseylerinin en önemli dokümanlarından biri olan "Çalışma Yönergeleri"nin özgün olarak oluşturulabilmesi, tüm ilgililer tarafından içselleştirilebilmesi, düzenli olarak güncellenebilmesi için neler yapılabilir?

En geç 2021 Haziran ayı sonuna kadar gerçekleştirilmesi gereken seçimli Kent Konseyleri Genel Kurulları öncesinde ve sırasında mutlaka "yapılması gerekenler" ve "yapılabilirse iyi olacaklar" nelerdir? Konu ile ilgili kimler hangi yöntemler önerilerde bulunabilir?

Temsili demokrasi zafiyetlerini giderecek olan katılımcı, çoğulcu, kucaklayıcı demokrasi kültürüne yolculuğumuzda olası doğru adımlarımız neler olabilir?

Laik demokratik Cumhuriyetimiz ve sosyal hukuk devletimizin 100. kuruluş yılı 2023 öncesinde Kent Konseylerine ve Meclislerine ne tür sorumluluklar düşmektedir?

Türkiye Kent Konseyleri Platformu ve Türkiye Kent Konseyleri Birliği Derneği'nin yukarıdaki konular ile ilgili çalışmaları nelerdir?

Sorular arttırılabilir ve ortaklaştırılabilirse cevaplar bulunabilir eminim.

Sizce de öyle değil mi?

Sevgilerimle.

**2021'DE
YILBAŞI
HEDİYENİZ
GAZETE
SOLFASOL
ABONELİĞİ
OLSUN!**

Yılbaşı hediyenizle Solfasol'e destek olun, Solfasol yeni bir abone kazansın Solfasol daha fazla kişiye ulaşsın. Abonelik hediye etmek istediğiniz kişilere Ocak 2021 sayısı ile birlikte yılbaşı kartınızı da ulaştıracağız.

Yılbaşı hediyenizle ilgili olarak abone@gazetesolfasol.com adresine e-posta gönderebilir ya da 0(537) 024 28 49'a telefon edebilirsiniz.



Dosya

Ankara Sanat Tiyatrosu

Kahraman Tiyatro Otoparka Karşı

Ferhan Şensoy'dan esinle...

Dosya Editörü: Ayşegül Çelik

AST kurulduğu günden bu yana, adalet ve özgürlük talebini dile getiren, sanatsal bir çizgide yürümeyi seçti. Konuşulmayanın, göz ardı edilenin tiyatrosunu yaptı ve içinden çıktığı toplumla kuvvetli bir bağ kurdu. Halkın ilgi ve sevgisi arttıkça, iktidarlar, tutucu çevreler AST'ı merceğe alıp nefes alamaz hale getirdiler. Fakat tiyatro kendi çizgisine kazık kakmıştı, direndi. Tiyatronun etrafında saf tutan kitlenin büyüüp genişlemesi iktidarları sertleştirdi. Yasaklar, kapatmalar, baskınlar, cezalar, hapisler, işkenceler birbirini izledi. Bu hikâyede, muhalif bir tiyatronun kuruluşunu ve ilk 30 yılını bulacaksınız.

"Türkiye'de bir politik, devrimci, toplumcu tiyatro geleneği oluşmuşsa bunun annesi Arena Tiyatrosu'dur. Ankara Birliği Sahnesi, AST, Halk Tiyatrosu, Dostlar Tiyatrosu... Hepsi bu annenin çocuklarıdır."

Genco Erkal

Bir İhtilal Tiyatrosu: Arena

Yıl, 1961, İstanbul'da Arena İşhanı'nın inşaatı sürerken, dönemin tiyatro adamlarından Lütfullah Sururi, (babasıdır Gülriz Sururi'nin) "enayilik etmeyin de şunun üstüne bir oda tiyatrosu yapın" deyince, binanın 8. katına, çatı arasına bir tiyatro salonu yaptılar. Paris'te sinema okuyup gelmiş Atilla Tokatlı "tiyatroyu bize kiralayın" diye çıktı ortaya, Türkiye'ye döndüğünden beri gazetelere, dergilere sinema yazıları yazıyordu. "Biz" dediği de yanındaki kendi ayar delikanlı; ismi Asaf; Tıp Fakültesi'ni yarım bırakıp bursla Paris'e, Finlandiya'ya, Almanya'ya gitmiş, tiyatro çalışmıştı. Döndüğünde Muhsin Ertuğrul'un Şehir Tiyatrosunda aldı soluğu. Oynuyor, yönetiyor, şiirler ve tiyatro yazıları yazıyordu. İşte bu iki genç, Arena İşhanı'nın sahibi Abdullah Ziya Kozanoğlu'nun tiyatrosuna talip oldular. Kahramanlık hikayeleri yazarı Kozanoğlu, uyardı: "Bakın gençler, burası sadece tiyatro sanatı için yapılmıştır, herhangi bir ideolojiye esir edilemez!" Uzun konuşmalardan sonra, al takke ver külah, nasıl olduysa oldu, Kozanoğlu tiyatroyu bu iki gence vermeye razı oldu. Gençlerin siyasi maceralara atılabileceğinden şüphelenmişti ama Asaf'ı biraz tanısaydı, onun kafasındaki çağdaş politik tiyatroyu azıcık bilseydi, onları kapıdan içeri bile sokmazdı.

Çünkü Asaf Çiyiltepe, son derece net ve direkt biçimde politik tiyatro yapmak istiyordu. "Ülkemize girmemiş, sokulmamış, varlığı duyurulmamış bir tiyatro anlayışı" diyordu arkadaşlarına. "Yalnız duygunun, içtenliğin değil aynı zamanda aklın, direnmenin, insan haklarının yüceltiği bir tiyatronun parçası olacağız." Tiyatroya kafa yoran, tiyatrocular arkadaşları birer ikişer etrafına toplandılar. Bunların arasında Paris tiyatrolarından yeni dönmüş Güner Sümer de vardı.

13 Kasım 1962'de, İstanbul, Siraselviler no:75'te, Arena Tiyatrosu kuruldu.



Arena Caddesi

Asaf Çiyiltepe'nin yönetmenliğinde, ilk oyun "Übü Baba". Absürd tiyatronun köşe taşı olan bu oyun; savaş sonrası ideolojileri, savaşı, siyaseti, dini, ahlaki ne var ne yoksa her şeyi yerin dibine sokar. Burjuva seyirciyi sağlamca sarsar, arada küçük tokatlar atar ve onunla alay eder... Fakat 13 Kasım'da perde açıldığında, salonda 60'ların Devlet Tiyatrosu ışığında yetişmiş, kravatlı ceketli tiyatro izleyicisi vardı. Yetişmesi yıllar alan bu tiyatroseverlerin

sayıları azdı ama naif bir merakla genç topluluğun ilk sözlerini bekliyordular. Perde açıldı, oyuncular, Kral Übü nasıl başlıyorsa öyle başladılar oyuna, salonda duyulan ilk kelime: "bok" oldu. Ertesi gün ortalık karıştı; "tiyatronun bir asaleti vardır!" diyordular, "böyle tiyatro olmaz!"

I. OYUN : Müzikli Hiciv — İki Bölüm	
ÜBÜ	
Yazan : Alfred JARRY	Türkçesi ve Yöneten : Asaf ÇİYİLTEPE
Dekor : Ergun KOKNAR	Müzik : Maurice JARRE
Ibrahim TUFAN	Arif E. GUZELBEYOĞLU
Kostüm : Mehmet GULERYÖZ Işık	Asaf ÇİYİLTEPE
Güner PEYMAN	Yalçın ERDENİZ
Selçuk TOLLU	Danslar : Nil GEREDE
OYNAYANLAR	
Ergun KOKNAR	ÜBÜ BABA
Anıl ŞAHNAZAR	ÜBÜ ANA
Tuncer NECMİOĞLU	Kıptislik - Stanislas - Bavci - Polie - Gardiyan - Sultan - Tiberge
Tolga AŞKINER	Vitepak Kontu - 1. Tüccar - 2. Hâkim - Onbaşı Tathisidik - Forsa
Renzi İNANÇ	Vansefas - Podolya Prensi - Hâkim - Yaşlı Forsa - General Lascy
Başar SABUNCU	Pile - Çar Aleksi - 3. Hür Adam - Forsa
Mehmet GULERYÖZ	Colice - Courlande Dükü - 2. Hüradam - 3. Hâkim - 3. Tüccar - Elçibok - Vezir - Forsa
Tunca YONDER	Giron - 1. Hür Adam - Forsa
Ege ERNART	Haberci - Rensky - 1. Hâkim - 2. Asker - 2. Tüccar - Avukat - Jack - Gardiyan - Forsa - Ayı
Erol TEZEREN	Kölek - 1. Asker - Posen Grandükü - Thorn Vallsı - Forsa
Serpil GENÇE	Eleuthere - Forsa
Atilla TOKATLI	1. Köylü - Mübaşir - Forsa
Asaf ÇİYİLTEPE	Catoplepas - Forsa

Arena Übü

Tiyatro sahibinin canı sıkıldı, o para kazanmak istiyordu, gişe getirisine inandı. B. Shaw'ın oynanmasını önerdi. Oysa oyuncular şimdi de Brecht'e niyetlenmişlerdi. Tiyatro yönetimiyle karşı karşıya geldiler. İş büyüyecekti ama tam bu sırada herhalde tiyatro tanrıları devreye girmiş olacak ki, elinde bir oyunla, bir genç çıkageldi. Oyun "Aslan Asker Şvayk"tı. Oyuncululuğuyla herkesin aklını başından alacak 24 yaşındaki delikanlı ise Genco Erkal. Afişi Mengü Ertel yaptı, müzikleri lise son sınıftaki bir genç: Timur Selçuk. Arena Tiyatrosu, bu



oyunla büyük başarı kazandı. Eleştiriler inanılmaz bir hızla tam tersine dönmüştü: "Tiyatromuzun altın çağının başlangıcı" başlıklı yazılar birbirini izledi. Genco Erkal, "yılın en iyi sanatçısı" ödülünü kazandı.

Arena oyuncularını özgürlükçü, hatta "ihtilal yanlısı" oyunlar nedeniyle beklenmedik şeyler yaşadılar. "Yılanların Öcü"nü sergilemek için tiyatro sahibine karşı, salonda 48 saat nöbet tutmak zorunda kaldılar, "Pir Sultan Abdal" oyununda ise afişler dekorlar parçalandı bir de üstüne tutuklandılar.



Biz Arena Tiyatrosunun heyecanlı hikayesini burada bırakıp Asaf Çiyiltepe'nin peşine takılacağız... Çünkü Arena'nın sahibi Kozanoğlu, Asaf ve arkadaşlarını bizzat kapı dışarı etti ve Arena ile yollar ayrıldı. (Salyangoz ve Tiyatro, syf:7). Topluluk, kısa bir Anadolu turnesinin ardından dağıldı.

Fakat Asaf Çiyiltepe ve birkaç arkadaşı, edindikleri deneyimleri ceplerine doldurmuş başkentin kapısını çalmaya hazırlanıyorlardı. Arena Tiyatrosu, AST'ın ayak sesleriydi aslında.

"Yıldız Kenter, Ankara'ya geldiğinde, bir taksinin içinden mikrofonla "tiyatromuz, falanca gün, falanca saatte şurada olacak" diye kendi reklamını yaparak dolaşmıştı. Bunu görenler Adalet Ağaoğlu'na, "O yapabiliyorsa sen de yaparsın" diye ısrar ettiler."

1963 Ankara...

61 Anayasasının getirdiği özgürlük iklimi, sanat için verimli bir topraktı. 1960'ların Ankara'sında kuvvetli sanat rüzgarları esiyordu. Şiir matinelerini, tiyatro buluşmaları, okuma günleri izliyordu. Yılmaz Onay'ın deyişiyle, "Sanat gündemini Ankara belirliyordu o yıllarda." Fakat siyasal iklim yine gergindi, her zamanki kaçma kovalama, uzaktan sopa sallama tavrı devam ediyordu. Mesela Ankara Radyosunda çalışan Adalet Ağaoğlu, 27 Mayıs'ın askeri müdürleri tarafından mimlenmişti. "Seslendirdiğimiz radyo oyununda bir replik var; 'Kırmızı at üstünde kıızı aldı kaçırdı'. Polis hemen gelip beni basıyor, "Bu kırmızı ne demek? Sen ne demek istiyorsun, vereceksin hesabını!" Sürekli talimatlar geliyordu genç radyocuya: "Hamasi oyunlar oynanacak, işte o kadar!" Ağaoğlu'nun yazdığı veya sahnelediği oyunlarda çalışan genç tiyatrocular da huzursuzdu, kafa kafaya verdiler. Devletin tiyatro, oyun, dinleyici anlayışı ile devam edebilmek mümkün değildi, onlar kendi sahnelerini yaratmak ve bu anlayışın karşısına koymak istiyorlardı. Adalet radyodan, iki genç tiyatrocucu Kartal Tibet ve Çetin Köroğlu da Devlet Tiyatrosu'ndan istifa ettiler. Adalet'in kardeşi Güner Sümer de katıldı, hep birlikte Meydan Sahnesi'ni kurdular, kiraladıkları bodrum katında çalışmaya başladılar. Gişeden, paradan, reklamdan anlamıyorlardı. Yıldız Kenter, Ankara'ya geldiğinde, bir taksinin içinden mikrofonla "tiyatromuz, falanca gün, falanca saatte şurada olacak" diye kendi reklamını yaparak dolaşmıştı. Bunu görenler Adalet Ağaoğlu'na, "O yapabiliyorsa sen de yaparsın" diye ısrar ettiler. Adalet hanım da Ankara'da bir taksinin içinden mikrofonla Meydan Sahnesi'nin oyun programını okudu. Meydan Sahnesi'ne Suzan Ustan, Erol Kardeseçi, Üner İlsever, Nur Sabuncu da katıldı.



O günlerde Kızılay, İhlamur Sokak'ta, "çok büyük" bir apartmanın yapımı tamamlanıyordu. Bugünün usta sahne tasarımcısı Osman Şengezer, o zamanlar henüz opera balede çirak dekorcuuydu. İnşaat mühendisi babası, onu alıp bu apartmana götürdü, binanın mimarları arkadaşlarıydı. Osman'a inşaatın altındaki bodrumu gösterip "burayı tiyatro yapıyoruz" dediler, "sen de bize yardım edeceksin". Koltuklar dümdüz sıralar halinde dizilmişti, sahne boşluğu küçüktü. Kapının yeri, koridor derken hemen her şeye itiraz etti genç dekorcu. Bugün AST'ın salonundaki kavisli dizilim fikri ona ait. "Bir de kavisli perde lazım" deyince, "Olmaz öyle şey" dedi mimarlar. Şengezer inat etti,

kavisli perdeyi opera balenin demir atölyesinde diğer çıraklarla beraber yaptılar. Makaraların dönüşünü kolaylaştırmak için hafif bir kumaş gerekince de buldukları yeşil bir kumaş perde niyetine geçirdiler, o kadar. AST'ın ilk yıllarını hatırlayanlar o yeşil perdeyi bilirler.

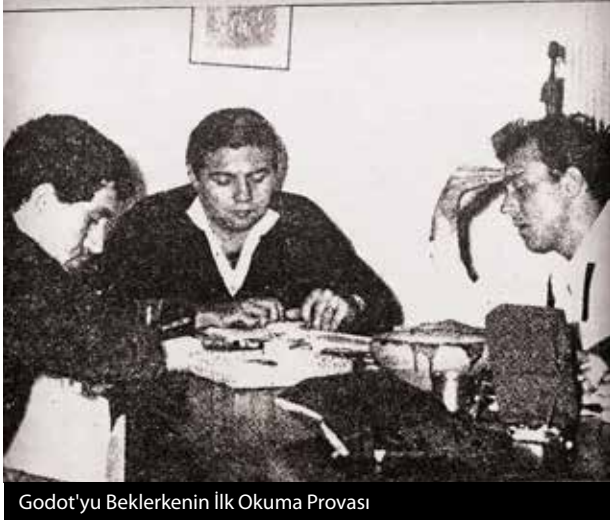
O sıralar Ankara'da çalışmakta olan gazeteci Bülent Akkurt, Asaf Çiyiltepe'den bir telefon aldığını yazıyor kitabında. "Kızılay'da, inşa halinde olan bir tiyatro salonu var" diyordu Asaf. "Buna bir baksana, Adalet Ağaoğlu da yardımcı olacak." Bülent Akkurt, Adalet hanımla buluştu, birlikte İhlamur Sokağa gittiler. Salon akıllarına yatmıştı, binanın inşaat mühendisi olan iki sahibiyile konuşarak anlaşma yaptılarsa da paranın nereden bulunacağına dair hiçbir fikirleri yoktu.

Parasal çözümü Asaf Çiyiltepe, İstanbul'dan yanında getirdi. İki kişiyle bir prensip anlaşması yapmıştı, Nejat ve Ali Enver beyler tiyatroya para koymak üzere Ankara'da diğerleriyle masaya oturdular. Sıfırdan kurulup perde açacak bir tiyatro için gereken para en az 100 bin TL gibi görünüyordu. Ali Enver Bey, Enver Paşa'nın oğluydu. "Bankadan 75 bin lira kredi talebinde bulunmuştum" dedi, "ondan başka param yok." 25 bin lira peşin, 10 bin lira kira ile İhlamur Sokaktaki salon tutuldu. Fakat banka kesintilerinden sonra Ali Enver beyin kredisi 56 bin liraya indi. İşler karışmıştı; salonun ödemeleri ve ilk ayın maaşlarından sonra, daha perde açılmadan para suyunu çekti.

Bir sonraki ay ne yapacaklarını bilmiyorlardı ama iki tiyatro birleşmiş, yepyeni bir çatı: 'Ankara Sanat Topluluğu' kurulmuştu artık. Sanat yönetmenliğini Asaf Çiyiltepe, dramaturgiyi Güner Sümer üstlendi. Hemen provalara başladılar.



Çiyiltepe, açılıştaki 'Godot'u Beklerken'i sergilemek istemişti. Hem öncü, toplumcu bir oyundu hem de kendileri gibi olanakları sınırlı bir grup için idealdi. Tiyatro binası söz verilen zamana yetişmemiş, hâlâ inşa halindeydi, provaların bir kısmını salonun üst katında, bina sahiplerinin evinde yaptılar. Dekor, "Asaf yana yakıla bir dekoratör arıyor" sözünü duyup İstanbul'dan gelen Yücel Tanyeri, olabilecek en minimalist yaklaşımla hazırladı. Oyunun kostümü de kolaydı. Eskiciden alınmış lime lime iki smokinle birer melon şapka ve delik deşik iki çift pabuç yetmişti. Çiyiltepe'nin ilk oyun olarak 'Godot'u seçmesi çok kritik ve doğru bir karardı. Oyun günlerini ilan edip çalışmaya devam ettiler.



Godot'yu Beklerkenin İlk Okuma Provası



Tiyatroya para koyanlar için bu bir alarm durumuydu, derhal toplantı yaptılar. Nejat bey kötümserdi, hemen gruptan ayrıldı, Ali Enver Bey, acele etmek istemiyordu, "daha erken, birkaç ay sonra yeniden konuşuruz" diyerek yurt dışına gitti.

İnşaat ha bitti ha bitecek derken, ilan edilen oyun günü geldi çattı. Bina tamamlanmış ama salon bitmemişti. Mecburen ilk oyunu Fransız Kültür Merkezi'nde oynadılar. Fakat gala, AST salonunda oldu. Salonun hali hâl değildi, duvarlarında hâlâ su sızıntıları vardı. Radyatörler yeni bağlanmıştı, sürekli arızaya geçiyordu ve içerisi adamakıllı soğuktu. Yine de o gece, 6 Aralık 1963'de, "Ankara Sanat Topluluğu" galasını yaptı. Godot'u Beklerken'de, yönetmen Asaf Çiyiltepe'ydi. Işık Toprak, Güner Sümer, Tunca Yönder, Gündüz Kalıç rol aldılar. Çocuk rolü de grubun yaşça en genci olan Şevket Altuğ'a düştü.



AST Godot'yu Beklerken 1963-1964

Oyun ilk temsilinden itibaren çok konuşuldu. Metin And, Atilla Sav, Özdemir Nutku çok iyi eleştiriler yazdılar. Cumhuriyetin ilk yıllarından yetişmiş Ankara seyircisinin tiyatro anlayışı, İstanbul seyircisinden uzak değildi. Çizgi, Devlet Tiyatrosu'nun çizgisiydi. Oysa şimdi, çok enerjik, alışılmadık bir şey çıkmıştı karşlarına, gençler tiyatro diye bambaşka bir şey gösteriyorlardı. Bu yabancılaşma seyirciyi ürkütmedilirdi ürkütmedi, aksine ilgilerini çekti. Eleştirilenler kokuyu almıştı: "Bu ekibe dikkat", "Bu gençler iyi şeyler yapacağına benziyor" diye yazdılar. Yine de bütün olumlu eleştirilere rağmen Ankara seyircisi salonu doldurmaya yetmedi. Bilet fiyatlarını düşürüp davetiyeler dağıttılar ama olmadı. 12 Aralık Perşembe günü 3 biletli, 13 davetli izleyici geldiğinde oyuncular huzursuzlandı. Asaf, "kimse surat asmasın, durum fena değil" dedi "16 kişi iyidir, seyirci sayısı oyuncudan az olursa işte o zaman yonarız." Moralleri sağlam tutmak istiyordu ama sözleri kötü bir kehanetten farksızdı, birkaç hafta içinde seyirci sayısı sahnedeki oyuncu sayısının da altına düştü.

Parasal durum ne olursa olsun, tiyatro harıl harıl çalışıyordu. Ekip için öncelikli mesele tiyatroydu, sanatı ve politikayı ciddiye alıyorlardı. Oyun okuyor, çeviri yapıyor, sahneye hazırlıyorlardı. AST'ın bu ilk yıllarında sergilediği oyunların çoğu o gün Türkçe'ye çevrildi, birçoğu dünya prömiyerini AST ile yaptı. Aslında bu genç tiyatro, daha baştan ne yapacağını, kim olduğunu, neyin yanında durduğunu göstermeye başlamıştı. Daha ilk oyunlarda kendine göre bir çizgi yakaladı ve yola koyuldu. Bundan sonra yol da çizgi de hiç değişmeyecekti.

Seçilen sürrealist, öncü oyunların seyirciye yabancı geldiği söyleniyordu ama oyunculuklar, rejisi, dekor ve kostüm anlayışlarıyla ilk sene tamamlanmadan izleyicinin aklında saygın bir yer edindiler. Yapılan işler gazete-dergilerde tartışılıyor, her oyun gündemde kalıyordu. Ve evet, oyunlar hâlâ gelir getirmiyordu. Radyoda, Adnan Ötügen'in yönettiği bir sanat oturumuna konuşmacı olarak davet edilmişti Çiyiltepe, o sıra özel tiyatrolara yardım yapılmış, çok taze bir haber. Ötügen, "buna ne diyorsunuz?" diye sorunca Çiyiltepe "devlet böyle bir para verirse tiyatro üzerinde söz sahibi gibi davranabilir, bunu şiddetle reddediyorum" cevabını verdi. Ötügen, dayanamadı; "siz zaten bu muhalif tavrınızla her şeyi mahvediyorsunuz."



MERHUM ASAF ÇİYİLTEPE

Bereketli 1965

İkinci sezonda Türk yazarların oyunlarını çalışmaya karar verip Cahit Atay, Sermet Çağan ve Orhan Kemal'i seçtiler. Fena halde parasızlardı ama aslında seyirci akınına uğrayacakları günler çok yakındı. Sultan Gelin, AST'ın salonunu dolduran, herkesin yüzünü güldüren oyun olacaktı. Çiyiltepe'nin yönettiği oyunun müziğini Muammer Sun yapmıştı. Bu oyunla ilk kez profesyonel sahnede görünen genç oyuncu Salih Kalyon'un gruba katılışı o günleri iyi anlatıyor... Kalyon, 1961'de, Adapazarı Halkevi'nin, tiyatro kolunda. Kol başkanı öğretmeni diyor ki: İstanbul'dan bir tiyatro topluluğu geliyor, biz onları misafir edeceğiz, çok önemli bir topluluk". Salih ve arkadaşları kapı kapı dolaşıp biletleri satıyorlar. Gün gelip perde açılınca "biz, bütün amatör kadro çarpıldık" diyor Kalyon, "hayatımızda böyle tiyatro görmemiştik."

İstanbul'dan turneye Anadolu'ya geçen tiyatrolar Adapazarı'na uğradığı için Kalyon ve arkadaşları dönemin gruplarını tanıyorlar. Kalyon: "Tiyatro diye bildiğimiz böyle bir şey değil ki, normalde yönetmenlerin yanına bile yaklaşamazsın. Bu gelen tiyatrodaki bizim yaşımızda gençler var, dekoru beraber kurup kaldırıyorlar, ilk defa gördük. Aynı kadro birkaç değişiklikten sonradan AST diye geldi, ben dayanamadım, Çiyiltepe'ye derdimi anlattım. "Sizin gibi genç arkadaşlara ihtiyacımız var, Ankara'ya gelirsiniz olur" dedi. İşte bu sözler üstüne 17 yaşındaki delikanlı çıkıp Ankara'ya gelir ve kendini Sultan Gelin ile sahnede bulur.

Metin And da Sultan Gelin'i beğenenler arasındaydı: "A.S.T.'nin bu yerli oyunu, sahnelerine başarıyla çıkarmasıyla artık ayakları bu topraklara değer oldu. Bu köşenin en çok umut bağladığı, bu umut yolunda da en çok hırpaladığı bu ciddi topluluğun bu olumlu adımını büyük bir sevinçle karşıladım. Asaf Çiyiltepe, oyunu sağlam bir düzen üzerine oturtmuş, bu düzende Anadolu ve onun insanların sesi en inandırıcı bir biçimde duyuluyor. Bu başarıda kısa olan oyuna bir boy ve boyut katan Muammer Sun'un müziğinin büyük payı var" diye yazdı. Sultan Gelin'i, kış boyunca oynadılar, seyirci bitmek bilmedi. Oyun, topluluğun ayakta kalmasında o güne kadarki en büyük kuvveti sağladı.

Hemen ardından perde açan "Ayak Bacak Fabrikası" ise aralıksız 10 ay gösterimde kaldı. Seyirci sayısının 100 bini aşacağı anlaşılınca, AST 100 bininci seyircisi için bir gümüş kupa hazırlandığını açıkladı. Milli Piyango satış yerinde sergilenen kupa, 16 Ekim 1965 akşamı noter huzurunda salondaki sahibini buldu.

Ayak Bacak Fabrikası, Anadolu'da da çok sevildi. Üç aylık uzun bir turneye gittiler. Turnenin ayaklarından biri Elazığ'ın Maden ilçesiydi. Orada bir fabrika binasında oynayacaklardı. Döne döne çıktıkları yoldan sonra fabrikaya ulaştıklarında kapıda büyük bir işçi kalabalığıyla karşılaştılar. Ekibin yüzü güldü, buralara tiyatro getirmiş olmaktan göğüsleri kabardı. Girip hemen sahne hazırlıklarına başladılar. Her zamanki gibi kendi işlerini kendileri görüyordu, kablocu ekibi, ışık



ekibi, dekor ekibi... Perde açma vakti yaklaşırken, içeriye iki sıra izleyici gelip oturdu, bunlar ilçede çalışan mühendisler, aileleri ve davetlilerdi. Koskoca odanın gerisi boş kaldı, oysa dışarı ana baba günüydü, kalabalık bir işçi grubu kapıda bekleyordu. Asaf Çiyiltepe şaşkınlıkla "niçin kapı açılmıyor? Dışarıda dünya kadar insan var, niçin içeri giremiyorlar?" diye sordu. Koltuklardakiler "Sizi biz çağırmıştık" dediler, "merak etmeyin paranızı vereceğiz ama biz bu kadarız işte." Asaf Çiyiltepe şaşkına dönmüştü "mesele para değil" dedi, "siz zaten geliyorsunuz İstanbul'a, Ankara'ya, oralarda okudunuz, yine gider tiyatroyu seyredersiniz. Ama bu insanlar gidemez, biz tiyatroyu onlara getirdik." Diğerleri "Ama parayı biz veriyoruz!" diye ısrar edince Çiyiltepe kestirip attı, "Açın kapıları, yoksa gidiyoruz."

Mecburen açıldı kapılar, işçiler, içeri girdiler, oturabilen oturdu, bazısı ayakta durdu. Oyun, Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye girişini anlatıyordu. Üstünde "Marşal Yardımı" yazan büyük bir çuval yukarıdan düşüyor, altında kalan oyuncular bağıyordu: "Amerikan yardımının altında kaldık! Amerikan yardımının altında kalmayan varsa bizi kurtarsın!" Oyunun muradını işçiler çok iyi anlamıştı, bağırlar, gülüşmeler, alkış, kıyamet... Müthiş bir geceydi. O gece sahneyi paylaşan oyuncular, Maden'de oynadıkları oyunu hiç unutmadılar.

Yine o bereketli 1965'te bir dost çaldı kapıyı; Genco Erkal. Arena'dan Ankara'ya gelirken Asaf onu da çağırmış, yeni tiyatroyu Ankara'da kuracağız demişti. Genco'nun çeşitli sebepleri vardı, İstanbul'dan çıkamamış, "bir gün yeniden birleşiriz" demekle yetinmişti. Şimdi, Yedeksubay öğretmen olarak Ankara'ya tayin olmuş, ilk iş ekibin kapısına dayanmıştı. "Bir projem var" dedi Asaf'a, Gogol'den, "Bir Delinin Hatıra Defteri." Fransızca'dan Coşkun Tunçtan henüz çevirmişti, kimse oyunu tanıyamıyordu. Asaf, "hemen hazırla" dedi, kolları sıvadılar. AST'ın tek kişilik bir oyun

çalıştığı duyulunca, "yahu tek kişilik tiyatro mu olur?" sesleri yükseldi Ankaralılarından. Ama oldu. Hem de öyle bir oldu ki; aynı oyuncu, aynı oyunu 55 yıldır kapalı gişe oynuyor, dile kolay! Genco Erkal; "ilk sergilendiğinde bomba gibi patladı oyun" diyor ve ekliyor "Ama AST'ın bütün oyunları bomba gibiydi, AST günün olayıydı." Şimdi de ülkenin ilk, modern tek kişilik oyununu sergileyerek öncü çizgisini kuvvetlendiriyordu. Müzisyen ekibinde Semiramis Pekkan'ın da olduğu çocuk oyunu "Keloğlan" da yine o bereketli 65'te başladı. Kuruluşunun henüz 2. yılında tiyatro müthiş hız kazanmıştı. Üç büyük Anadolu turnesine çıkıp; İzmir, İstanbul, Bursa'da perde açtılar.

3. sezona girdiklerinde sanatçılarının tümü sendikalı ve sigortalıydı artık. O sezon bir de tiyatro dergisi çıkarmaya başladılar. Çiyiltepe dergideki yazısında "AST sanatçısı bugün ölesiye yorulmazsa yarını kazanamaz." diyordu, "Toplumcunun yorgunluğu bugün ödenmeyecek kadar büyüktür." Ankara AST'a, AST Ankara'ya yazılmıştı artık. Gazeteci yazar Tuğrul Eryılmaz, o yılları anlatırken; "hangi üniversiteden olursanız olun, eğer Ankara Sanat Tiyatrosu'nda oyun izlemediyseniz öğreniminiz eksik kalmış demektir. 1960 ortalarında Ankara'da okuyan gençlere en sevdikleri dört şey sorulsa sırasıyla; AST, Sinematek, Modern Disko ve Kalem Meyhanesi çıkardı" diyor. Şüphesiz bu etki, uğruna savaştıkları bütünün bir parçasıydı. Ankara Sanat Topluluğu yeni sezonda adını değiştirdi ve "Ankara Sanat Tiyatrosu" oldu.

1967... Kötü Günler

67 yılında, repertuar tiyatrosu olma yolundaydı AST. Oyunlar sahnede olduğu gibi, turnelerde de büyük ilgi görüyordu. 3 Mayıs'ta, İzmir turnesinin son gününde, 724 biletli Elhamra Sineması'nda düpedüz halkın baskınına uğradılar. Ellerinde minder, sandalye, taburelerle gelen yüzlerce seyirci

*"Teo geldi gitti,
Yiğit geldi gitti,
Oktay biraz daha oturdu,
o da gitti.."*

Asaf Çiyiltepe

ayakta veya bir köşeye sığışarak "Durdurun Dünyayı İnecek Var"ı izledi. Gecenin giriş kayıtlarında, seyirci sayısındaki son rakam 968 oldu.

Güner Sümer, o sezon "Küçük Burjuvalar"ı çalışmak istedi. Dekor her zamanki gibi Yücel Tanyeri'ye emanetti. Tanyeri sahne için bir ev dekoru inşa etmeye koyuldu. Oyuncular onunla beraber geceyarılarına kadar çivi çakıp dekor boyuyorlardı. Tanyeri kovalıyordu onları, "gitsenize yahu, sizin yarın oyununuz var, uyuyun, dinlenin." Ama kimse aldırış etmiyordu, dekordan elektriğe kadar her işi beraber yapmak alışkanlık olmuştu. Asaf, tiyatro binasının üst katında bir daireye taşınmıştı, geceleri aşağıda ışık ses oldu mu, duramaz gecenin ikisinde, üçünde aşağı inerdi. Hem herkese kolay gelsin der hem sohbete katılırdı. Henüz 32 yaşındaki bu genç adam, geceyarısı evinden iki kat aşağıya inerken, üstüne bir hırka, bir ceket almakla yetinmez, bir yere gidiyormuş gibi, ceket pantolon giyinirdi. "Bir kravat takmadığı kalırdı" diyor Yücel Tanyeri. Yine böyle gecenin üçünde aşağı, tiyatroya indiğinde herkesin harıl harıl çalıştığını gördü. Fakat salonda bir de şarap şişesi ilişti gözüne. Hemen sordu: "Bu şarap nedir? Ne oluyor?" Ayberk Çölok cevap verdi; "bütün gece çalışacağız diye ben getirdim. Asaf "olmaz" dedi, "tiyatroya içki sokulmaz, kaldırım bunu." Araları iki yaştı, Ayberk tek kelime etmedi, şarabı, bardakları çıkardı salondan. Fakat dekor bitmemişti, ertesi gün aynı ekip çalışmaya devam etti. Salonun yanında sokağa açılan bir kapı vardı, dışarıdaki merdivenin kenarında da beton bir set... Ayberk bu kez şarabı, bardakları, birkaç parça yiyeceği buraya koymuştu. Karlı bir geceydi. İçeride çalışırken ter içinde kalıyorlar, mola verdiklerinde koşarak dışarı çıkıp yağın karın altında, biraz şarap biraz atıştırmalıktan sonra donma derecesinde içeri koşup işe devam ediyorlardı. Asaf, o gece yine indi aşağı, durumu görünce "Ne yapalım" dedi, "açığımı yakalamışsınız, ben tiyatroyun içinde içki olmaz dedim, siz sokağa koymuşsunuz, diyecek bir şey yok."

Tanyeri, 'Küçük Burjuvalar' için hazırladığı bu dekora çok çalıştı. Seyirci sahnede eski Rus burjuvazisine ait bir evin salonunu görmeliydi. Genç tasarımcı duvar kâğıdı kullanmak istemişti. Fakat Türkiye'de yoktu duvar kâğıdı. Tanyeri, Amerikan bezi ve çiçekli kumaşları boyayıp ağartarak duvar kağıdına benzer bir doku elde etti. Bunları yerine yerleştirip dekoru çattığında herkesi hayrete düşüren müthiş gerçekçi bir



Genco Erkal, Bir Delinin Hatıra Defteri 1964-2014

görüntüyle karşılaştılar. Bir evin kullanılmış salonunun duvarları çıkmıştı ortaya. Dekor, oyun kadar çok konuşuldu. Ankara'da, bilhassa tiyatrocular arasında bir söylenti başlamıştı: "AST, Sovyetlerle anlaşmış" diyorlardı, "baksanıza, bütün dekorlar oradan geliyor." Salih Kalyon anlatıyor: "AST'ın önünde dururken, karşı kaldırımdan geçen DT oyuncusu büyüklerimiz laf atıyordu bize "Moskova sanat tiyatrosu..."

Asaf Çiyiltepe söylentileri, dedikoduları duymuyordu, onun aklında hep tiyatro vardı. Birkaç kez caddede önlerinden geçen minibüsleri gösterip Salih Kalyon'a fısıldamıştı... "İşte şöyle bir minibüs alacağız. 4-5 sene, belki daha fazla dolaşp biriktirdiklerimizle bir arazi alacağız. Üzerine kendi tiyatro binamızı yapacağız, çalışanların lojmanları da olacak ve biz ömrümüz yettiği sürece tiyatro yapacağız." Genç adamın bu sözleri bir kez daha kötü bir kehanet gibiydi...

Çiyiltepe bu sezonda 72. Koşuş'u sahneye koydu. Ayberk Çölok, Erkan Yücel, Rana Cabbar, Türker Tekin, Çetin Öner gibi isimlerin sahnede devleştiği oyunun müzikleri de Aşık Mahzuni'dendi. Oyun büyük gürültü yarattı, gişe kuyrukları uzadı gitti, turne biletleri aylar öncesinden satıldı. Maalesef Asaf Çiyiltepe, oyunun başarısının ulaşacağı yerleri göremeyecekti. 1967 Haziran'ında, Antakya'dan Antep'e giderken, tıpkı Salih Kalyon'a tarif ettiği tiyatro minibüsüyle bir trafik kazası geçirdiler. Türker Tekin, Rana Cabbar, Tunca Yönder, Ayberk Çölok ve Asaf Çiyiltepe yaralandı. Yaralılar Antep'te hastaneye yatırıldılar. Diğerleri kırıklar ve kanamalarla boğuşuyordu fakat Asaf komadaydı. Kaza ile birlikte kan vermek için hastanenin önüne gelenler kuyruk oluşturdu. Yaralıların taşınmasında, tiyatronun getir götüründe taksiler para almak istemediler. Haberi alır almaz Bülent Akkurt ve Muammer Tümen, Antep'e yetiştiler. Asaf'ın durumu kötüye gidiyordu, Ankara'ya götürülmesi iyi olur dedi doktorlar, "fakat durumu ambulansı kaldırmaz, ancak bir helikopter veya uçakla gönderebiliriz." O devirde helikopter/ uçak dediğin ancak devlette oluyordu. Önce vali aracılığıyla Ankara'ya, hükümetin bir bakanına ulaştılar, fakat ricaları reddedildi. Bir de askeriyeye başvurdular, Hava Kuvvetleri olur dedi. 1967'nin şartlarında Akkurt ve Tümen'in akıl almaz çabalarıyla Adana'dan uçakla Ankara'ya getirilip Hacettepe'ye yatırıldı Asaf. Fakat kurtarılamadı. Asaf Çiyiltepe'nin ölümü, herkesi derinden sarsacak ve birçok şeyi değiştirecekti.

"Sevgili Asaf, sen gideli dört gün oldu. Bir yandan gidişinin yarattığı boşluk, öte yandan bütün acıları unutup bize emanet ettiğin işi sürdürebilme kaygısı... İşte dört gündür bu duyguların içinde bocalayıp durmaktayız. Ne seni kaybettiğimiz gün ne seni toprağa verdiğimiz gün uzun boylu dertlenmek için zamanımız olmadı. Yaralı tiyatromuzu ayağa kaldırmak için el ele verdik, bütün acılarımızı unutup çalıştık... Asafçıgım, bugün yeniden başlıyoruz. Çünkü yurdun dört bir yanından aldığımız mektuplar, telgraflar, çünkü aydınlar, gençlik, basın; aydın düşünce adına, halkın adına bizden bunu istiyorlar. Senin aziz anın bizden bunu istiyor. Daha aydınlık daha

güzel bir dünya için yeniden başlıyoruz... Seni hiçbir zaman, hiçbir yerde kendimizden uzak hissetmeyeceğiz. Biz neredeysek sen de orada olacaksın. Bundan sonra seni yaşatmak için yaşamak zorundayız."

Bunları söyleyen Güner Sümer, Çiyiltepe'den sonra genel sanat yönetmenliğini devralan isim oldu. Dönemin oyuncularından Çetin Öner; "Asaf, müthiş bir insandı, çok üzüldük ve hepimiz paniğe kapıldık" diyor, "depresyona girdik, fakat büyükler, Ayberk falan haydi bakalım, toparlanın! dediler." Çok kalabalık geçen cenazeden kolları kanatları kırık, 72. Koşuş'un provalarına döndüler. Oyun hız kesmeden yoluna devam edecek, dokuz yıl boyunca sergilenerek AST'ın en fazla seyirci toplayan oyunu olacaktı. 72. Koşuş'un yazarı Orhan Kemal, o sıra hayattaydı. Uğradığı politik iftirayla atıldığı cezaevinden çıkmalı 1 yıl olmuştu. Komünist diye fişlendiği için aynı işte 1 ay çalışmıyordu. Oyunun telifi, bu büyük yazarın hayatında ilk kez iki yakasının bir araya gelmesini sağladı. 72. Koşuş, Sanatseverler Derneği tarafından yılın en iyi oyun seçildi.



Orhan Kemal, Ankara Sanat Tiyatrosu'nun sahnelediği 72. Koşuş'un afişi önünde... (Ankara, 1967)

1970'ler... Zor Günler

Türkiye zorlu bir döneme girerken AST'ta da sıkıntılar su yüzüne çıkmaya başladı. Çiyiltepe'nin ölümünden sonra tiyatroya 'iç yönetmen'lik eklenmişti, bu görev Ergin Orbey'indi, Genel Sanat Yönetmeni Güner Sümer'in yükünü azaltıyordu. Ancak Güner Sümer ve tiyatro yönetimi ile oyuncuların arasında kara bulutlar vardı. Toplulukta politik bir yarılma baş gösteriyor, bu durum oyun seçimlerinden, oyunculuk ve yönetmenlik biçimlerine kadar her şeye yansyordu. Oyuncular Çiyiltepe'den sonra yeterince ilerici metinlere yer verilmediğini, tiyatronun devrimci tutumunu kaybetmeye başladığını, yönetmenin oyunlara fazladan müdahale ettiğini söylüyorlardı. Bunlara maaşlar, tiyatro çalışanlarının sigorta ödenekleri, çalışma şartları gibi sıkıntılar da eklenince sendikal haklar gündeme geldi. Türkiye tiyatro tarihinin ilk sendikası Ti-Sen'in öncülüğünde İstanbul'da 10

tiyatroda toplu sözleşme yapılmıştı. Fakat AST'ta böyle bir ihtimal görünmüyordu. AST oyuncularını Bülent Akkurt'u masaya oturtmayı başaramadılar. Oysa oyunculardan üçü; Çetin Öner, Erkan Yücel ve Salih Kalyon, Ti-Sen Ankara Şubesi'nde yönetimdedi ve Erkan Yücel açıkça grevden bahsetmeye başlamıştı. Arkadaşlarının deyişiyle "öncü ve kahraman" bir tiyatrocuydu Erkan Yücel, bu konuda da önde gidiyordu. Sonunda bütün oyuncular "en kötü grev bile ilerici bir harekettir" sözünde birleştiler.

Rana Cabbar o günler için "Biz geminin makine dairesindeydik ve çalışma koşulları gayri medeniydi." diyor, "İçimizden birkaç arkadaş sendikanın da desteğiyle patrona ve anonim şirkete karşı grevi çıktılar."

24 Nisan 1970'te, 'Sınırdaki Ev' oynanıyordu. Seyircinin karşısında Erol Demiröz vardı ama sahne arkasında bambaşka bir hazırlık sürüyordu. Beklenmedik bir anda, bir davul zurna çıktı ortaya. Oyuncular sloganlar yazılı pankartı açarken Erkan Yücel öne çıktı ve greve başladıklarını duyurdu. Seyirci ayaklandı, uzun süre alkışladılar. Sonra sokağa çıkıldı. Grev çadırını seyircinin yardımıyla kurdular. Pankartlar alkışlar içinde taşındı, grev önlüklerini giydiler. Böylece AST'ta oyuncuların grevi başladı. Bu grev "Türkiye'de benzeri olmayan öncü bir hareketin ilk ve tek örneği olarak geçti AST'ın tarihine.

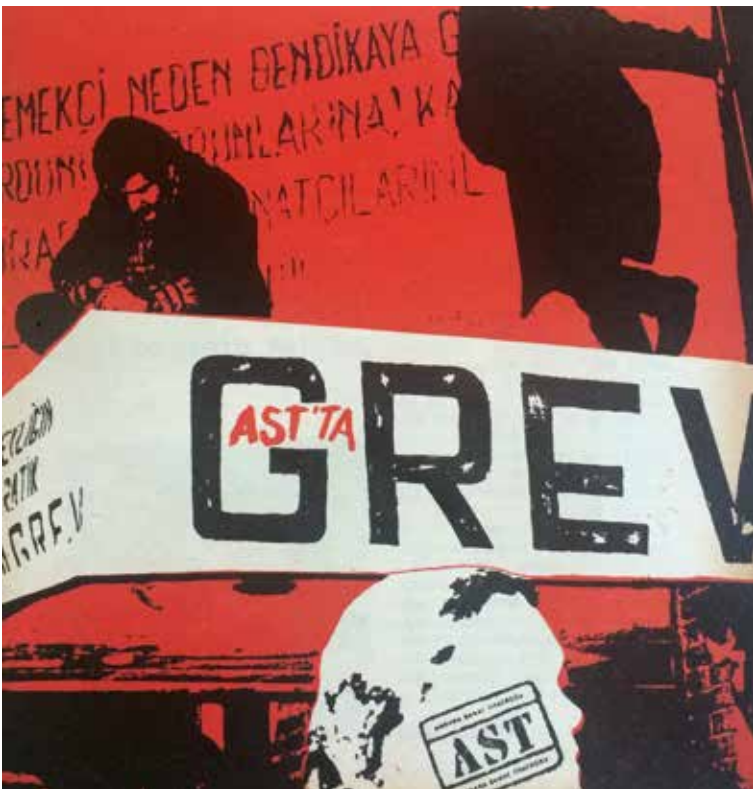
Ti-Sen'in çağrısıyla greve 142 sanatçı ve yazar katıldı. Destek çoktu, ilk andan itibaren birçok sendika, sanatçı, tiyatro "yanınızdayız" mesajları gönderdi. Sendika görevlileri; Erkan Yücel, Salih Kalyon, Çetin Öner dört gün hiç uyumadılar. Karşıdaki Elektrik Mühendisleri Odası'nda günlük toplantılar yapılıyordu. Ti-Sen'in Grev günlüğünde; Vedat Türkali, Haldun Taner, İlhan Selçuk, Ulvi Uraz, Yücel Erten gibi destek imzaları birikmeye başladı. Abidin Dino, bir çizim hediye etti grev anısına.





Grev Sözcüsü Rana Cabbar, grevin 70. gününde gazetelere; "Çiyiltepe öldü, AST devrimci çizgisinden saptırıldı" dedi. Grev süresi uzadıkça destekler dayanışmaya dönüştü. Dormen, Ulvi Uraz, Nisa Serezli-Tolga Aşkiner tiyatroları bir gecelik hasılatlarını grevcilere gönderdiler. Yılmaz Güney, Fikret Hakan, Suzan Ustan greve ekonomik katkıda bulundular. AST da Gençlik Parkı'nda bir gece düzenledi grev yararına. Çok şenlikli, eğlenceli geçen gecenin bir miktar hasılatı oldu. Gösterilerden sonra topluca Erkan Yücel'in evine gidip toplanan parayı yere yayıp saydılar. Grev aidatı olarak kişi başı günde 10 lira düşüyordu, seve seve kabul ettiler. Bu para ekmek arası domates peynire yetiyordu, gerisini kimse dert etmedi. Grevdeki oyuncuların eşleri "grev köftesi"ni icat etmişti; 2 kg ekmeğe karıştırılan yarım kilo köfteyle yapılıyordu grev köftesi.

Grev sözcüsü Rana Cabbar, yıllar sonra "Grevi yaptık da zamanlama yanlış. Nisan'da başlamak büyük hata oldu" diyecekti. Avukatlar, görüşmeler derken kış geldi. Nihayet Bülent Akkurt, grevcilere



"tiyatro bu isteklerinizi karşılayabilecek durumda değil. Ben size olduğu gibi tiyatroyu vereyim" dedi ve grev son buldu. Tiyatronun demirbaşı üç tane harf ve spotlardan ibaret görünüyordu, bunlar oyunculara teslim edildi. Bülent Akkurt, Aralık ayında tiyatrodan ayrıldı. Güner Sümer, "Grev bir hak için değil, bir politika hesabına tiyatroya el koymak için yapıldı" diyordu. O da ayrıldı AST'tan ve İstanbul'a giderek yeni bir tiyatro için çalışmaya başladı.

183 gün süren grev, tiyatrocuların tiyatroyu kazanmalarıyla son bulmuştu. 17 ortaklı bir tiyatro çıkmıştı ortaya. "Emek iktidarı" diyordu Erol Demiröz "tiyatronun patronları olduk."

Grevden hemen sonraydı... Salih Kalyon bir sabah provaya geldiğinde tiyatronun temizliğinden sorumlu büfeci Ali Bey ile oyuncu Kurter Tolgay'ın tartıştığını gördü, merakla yaklaştı, "Ne oluyor?" Kurter "yahu gel şu işe bak. Bu adam bana al paspası, biraz da sen temizle diyor." Ali bey kafa sallıyordu; "Evet, öyle diyorum. Biz eşit değil miyiz, artık hepimiz tiyatronun patronu olmadık mı?" Salih Kalyon şaşırıp ama lafı ikiletmedi; "Ali Bey doğru söylüyor" dedi, "Al Kurterciğim sen paspası, Ali Bey sen de teksti al, haydi provaya, zaten geç kaldık."

Tiyatronun kağıt üstündeki patronu, genel sanat yönetmeni Ergin Orbey'di artık. Devlet SSK, maliye gibi konularda bir tek muhatap istediği için, tiyatro adına patron olarak da onu göstermek kolaylarına geldi. Siyasal ağırlığı yüksek oyunlarla hemen yeni repertuvara gidildi. "Oyunculuklarımız değişmişti" diyor Çetin Öner, "daha iyi oynamaya başladık, daha sade, daha anlaşılır..." Fakat takvimler 1971 baharını gösteriyordu. Oyuncular nefes alamadan 12 Mart geldi.

Muhtıra tiyatroya karşı da bir çekinme, bir korku getirmişti. Tiyatronun tek şansı turneye çıkmak, oyunlarını gezdirmektir fakat 12 Mart, adım adım peşlerine takılmıştı. İlk gün gittikleri yerde otele yerleştiler, oyuna birkaç saat kala haber geldi, valilik temsili yasaklamıştı, vakit ve para kaybetmemek için hemen yola çıkıp turne programına devam etmeye çalıştılar fakat gittikleri ikinci, üçüncü turne yerlerinde de temsillerinin yasaklandığını öğrendiler. Yol paraları, otel paraları ödenebildiği kadar ödendi. Ödenemediğinde para birleştirdiler içlerinden biri Ankara'ya döndü, bir yerlerden borç harç bulup geldi, rehin kalan arkadaşlarını kurtardı. 12 Mart yönetimi oynanacak oyunları, önceden bilmek istiyordu. Bütün tiyatrolar oynamak istedikleri metinleri önce kontrole gönderir, 10-15 günlük bir beklemeden sonra haber gelir, izin çıkmışsa oynanırdı. Ne var ki, AST'ın oyunlarından hiçbiri sınıfı geçemiyordu. Polis, bir tek "Tozlu Çizmeler"e izin verdi. Ama nasıl izin... Elhamra Tiyatrosu'nda oynanacak oyun için Konak'tan başlayan bir polis jandarma kordonu göz alabildiğine

uzuyordu. Yaklaşınca tiyatronun polis ablukası altında olduğu görülüyordu. Satılan biletlerin seyircileri bile ortaya çıkmadı.

Rutkay Aziz "Senin istediğin tiyatro Ankara'da, sana AST yakışır" diyen Türker Tekin'in sözüne uyarak 1971'de geldi Ankara'ya, Yeni Sahne'de Erkan Yücel'i izledi. Sonrası... O AST'ı, AST onu istedi. "Ayda 1000 lira veririm sana" dediler. "Yeter mi?" diye sordu Rutkay, "eh, bize yetiyor, sana da yeter" dediler.

Ülkede siyasi hava sertleştiççe Erkan Yücel politik tiyatronun tam zamanı diye düşünüyordu. "Hitler Rejiminin Korku ve Sefaleti"ni sergilemek istedi. "Büyük cesaret işi" dedi Yılmaz Onay, bunu sergilemenin sonuçları olacağı muhakkaktı. Sonra hemen çalışmaya koyuldu. Politik tiyatro kullanılıyor gibi olmasın diye eserin estetik yönüne çok eğildiler. Provalar dört ay sürdü. Yılmaz Onay'ın yönettiği oyun gerçekten tertemiz çıktı. Hikâyeye müdahale etmediler, zaten oyun Almanya'da geçiyordu. Fakat ülkenin o anki durumuyla şaşkırtıcı bir paralellik kurulmuştu. Oyunda Hitler parlamentodan yetki alırken, Başbakan Nihat Erim'in de aynı tarihte TBMM'den yetki istemesi gündemdeydi. Olay Nazi Almanya'sında geçse de mesele açtı, Ankara seyircisi bazı yerleri alkışlamaktan çekiniyordu. "Aman alkışlama!" diyorlardı birbirlerine karanlıkta, sahneden duyuluyordu.

Tahmin edilen oldu, bir cumartesi 15:30'da tiyatro askerlerle doldu. Oyuncuların eline bir kağıt tutuşturdular; salon mühürlenecekti. Seyirciye anons yapın, burası boşalsın dediler.



Ankara Sıkıyönetim Kumandanlığı, topluluğun faaliyetlerini "kasıtlı ve maksatlı" bulmuş, 4 Nisan 1972 tarihli bildirimle tiyatronun faaliyetini "süresiz" yasaklamıştı. Salon mühürlendi.

Topluluk, devam etmek için çabucak bir yol buldu. Rutkay Aziz'in önerisiyle tiyatronun ambleminden S harfini kaldırdılar. Ankara Tiyatrosu adını alıp



"Evler Evler" ile turneye çıktılar. Madem salon da mühürlü... "El Kapısı ve 403. Kilometre" hep bu dönemin oyunlarıdır.

Sendikalarla ilişkiler çok iyiydi, sendikalar oyunlara otobüslerle işçilerini gönderiyorlardı. Bir yol hikayesi olan "403. Kilometre"ye Yol-iş sendikası işçileri geldiler. Çoğu ilk defa tiyatro oyunu izliyordu, turneler hep kalabalık geçti. Tiyatro, Karabük'e giderken biraz geç kalmıştı. AST ekibi, sırtlarında tahta dekor sandıklarıyla, içeri girip hemen sahne düzenini kurmaya giriştiler. Oyun saati çok yakındı, işçiler yavaş yavaş gelip koltuklara oturdular. Birkaç dekor mecburen seyircinin önünde çakıldı, kablolar yerleştirildi. Son işler de bitince, oyuncular hemen sahne arkasına geçtiler, az sonra da oyun başladı. Biraz önce sandık taşıyan, çekiş sallayanlar, şimdi kostümleriyle sahnede idi. İzleyiciler bunu fark edince hayretle, "hamallar oyuncuymuş aslında!" diye mırıldandılar. Oyun bitince de salonu boşaltmadılar, dekorun sökülmesine, toplanmasına yardım ettiler. AST artık seyircisiyle bir bütündü. Devrimci çizgisinde ilerliyor ve halktan da büyük destek görüyordu. Sergiledikleri oyunların ardından sahneye oturup seyirciyle konuşuyor, onları dinliyorlardı. Özeleştirici toplantıları bilhassa üniversite öğrencileriyle yapıldığında son derece aydınlatıcı oluyordu. 73'ün Ocak'ında, 'Geleneksel-Amatör Tiyatro Kursu'nu başlattılar. Hem kendi tiyatrolarına hem de ülkeye yeni oyuncular yetiştirmek istiyorlardı. O günlerden bu günlere sinemaya, tiyatroya sayısız isim yetişti bu kurslardan. O zamanın öğrencilerinden biri Uğur Polat "biz o kurslara okul derdik" diyor. Denemelere, arayışlara olduğu gibi gençlere de kapısı açıldı AST'ın. Zaten dönemin devrimci gençliği, AST'ın neferleri gibiydi, müthiş bir dayanışma vardı. 1973 Ocak'ında başlayan bu kurslar, 'Tiyatro Akademisi' adıyla bugün hâlâ devam ediyor.

Başında bir sanat yönetmeni bulunmayan topluluk, kendi içinde "grup yönetimi" adını verdikleri bir sistem geliştirmişti. Oyunlar hep birlikte seçiliyor, hep birlikte tartışılıyordu. Parçası olmak istedikleri düzenin böyle ortak bir yönetimi gerektirdiğine içtenlikle inanıyorlardı. Çalışılan oyunlarda her şey grup için, grup adınaydı. Grup yönetimi, bir disiplin mekanizması gibi işletildi. Her oyunun bir nöbetçi yönetmeni vardı, oyunu izler, rapor tutardı. "Geç antre, güldürmek, güldürmeye teşebbüs" gibi ceza gerektiren durumlar tespit edilirdi. Bunların hepsinin ayrı ceza karşılıkları vardı. Sürekli 'Güldürmeye teşebbüs' eden Yaman Okay'ın, bu cezalar yüzünden maaş alamadığı olmuştu. İnanıkları demokrasinin gereğini yerine getirmek için kırk yardılar.

Fakat ortak yönetimin işleri güçleştirdiği de oluyordu. Her oyunun, her sahnesi uzun uzun tartışıldığı için bazen işler durma noktasına geliyordu. Bir gece, yine prova bölünmüş, eser ve oyunculuk üslubu tartışılıyordu. Konuşmalar uzadı, vakit geceyarısını geçti. Herkes yorulmuştu ama tartışma devam ediyordu. Bir kenardan Erkan Yücel'in sesi duyuldu, elinde bir telsiz

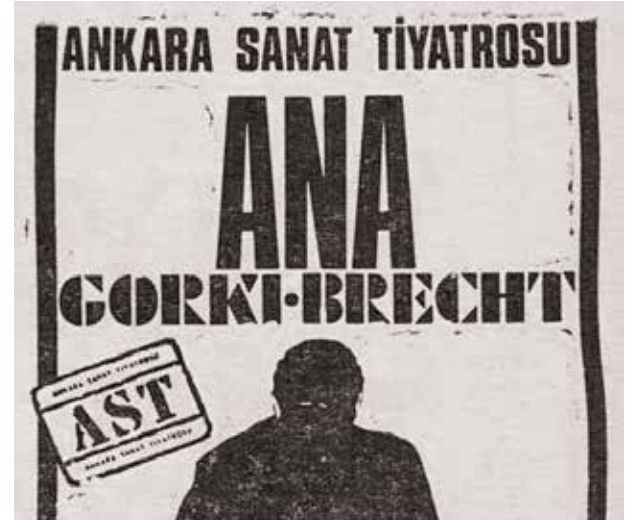
varmış gibi, gizli polismiş gibi gömleğinin içine konuşuyordu; "Alo merkez, bunlar 5 saatte bir sahneyi çıkaramadılar, devrim mevrim yapamazlar. Gidin uyuyun nöbetçi arkadaşlar." Grup yönetimi anlayışı bir süre sonra içinden çıkılmaz hale geldi. Bir oyun seçmek için 35 kişinin onayını almak gerekince tiyatro kilitlenmeye başladı. Rutkay Aziz durumu çözümsüz görüyordu, daha fazla dayanamadı, bir pazar sabahı, kimselere haber vermeden Milliyet Gazetesinin kamyonuna binip İstanbul'a geri döndü, AST'ı bırakmıştı.

70'lerin ikinci yarısı... Yeni şeyler...

Onun ayrılışı yeni dönemin kozasıydı. Özeleştirici geleneği bir kez daha işe yarayacaktı. Çıkış yolu hep birlikte bulundu. Hep beraber toplantılar yaptılar, Rutkay Aziz, tiyatronun bir sanat yönetmenine ihtiyacı olduğunda direniyordu. Çalışma özgür ama disiplinli olmak zorundaydı. Ortaya attığı sanat siyaseti de herkesin aklına yatınca arkadaşları yetkiyi ona verdiler. Süresiz kapatma yasağının kalkması da tam bu sıraya denk geldi, 1974'te AST yeniden açıldığında artık dümende Rutkay Aziz vardı.

1974'te, Gorki'nin "Ana" romanı üstünden, Brecht'in yaptığı uyarlamayı sahnelemek için kolları sıvadılar. Yönetmen Rutkay Aziz'di, 30-35 kişilik bir oyuncu kadrosuyla çalışmak istiyordu. Her zaman olduğu gibi cepler boştu fakat bu kez epey kostüme ihtiyaç vardı. "Muhsin Hoca var Şehir Tiyatroları'nın başında" diye düşünen Rutkay Aziz, Ertuğrul'un kapısını çaldı. Ertuğrul AST'ı çok sever ve değer verirdi. (Zaten Muhsin Hoca tiyatroya da gençlere de her zaman değer verirdi.) Bize kalpaklar, çizmeler lazım diyen genç yönetmeni ikiletmedi, ihtiyacı olan her şeyi verdi.

Brecht'in yazdığı metin üzerinde ilmek ilmek çalıştılar. Metinde sadece replikler değil, marşlar da vardı, bu yüzden müzisyen Sarper Özsan da kadroya dahil oldu. Brecht, Rusya'daki Kanlı Pazar sahnesi, için tekste replik koymamış, yerine sadece: "İşçiler marş söyleyerek sahneye girerler" yazmıştı. Müziklerinden sorumlu Sarper Özsan'a sordular, "buraya ne yapsak?" Özsan, "Ben bir marş yazayım o halde" dedi ve sözleri müziğiyle yepyeni bir marş yazdı: 1 Mayıs Marşı.

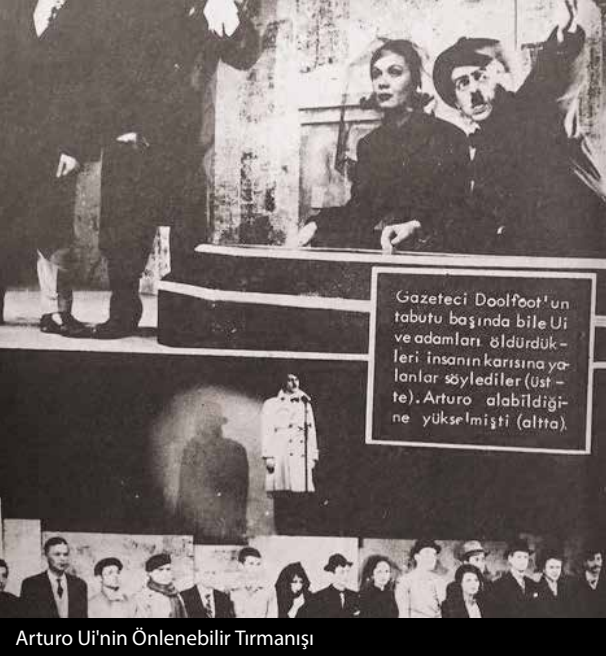


1975'in Ocak'ında "Ana", perde açıldığında tiyatrodaki bambaşka bir hava vardı. Yaman Okay, Meral Niron giriyor, Rana Cabbar, Erol Demiröz, çıkıyordu. Salih Kalyon, Savaş Yurttaş, Cezmi Baskın, Talat Bulut ve daha pek çok isim sahnede idi. AST'ın 5 metre derinliğindeki sahnesine figüranlarla birlikte 37 kişinin nasıl sığdığını kimse anlamadı. Seyircinin arasında oyunu nefessiz seyreden bir tiyatro öğrencisi vardı. Akli karışmıştı, "Ankara'ya geldiğimde ilk götürdükleri yer AST, Maksim Gorki'nin 'Ana'sı oynuyor. Perde açıldı, gözlerime inanamıyorum, sahnede Ruslar var! Evet kitapçıktaki isimler Türk ama sahnede basbayağı Ruslar var, her şey müthiş gerçek." diyen bu genç tiyatro öğrencisi, Altan Erkekli'den başkası değildi.

"Ana" oyunu için Sarper Özsan'ın yazdığı 1 Mayıs Marşı, ilk kez o gün, sahnede seslendirildi. Oyun müziği olarak bestelenmişti ama daha ilk söylenişte tiyatronun sınırlarını aşiverdi. Yolu açıktı; kısa zamanda korolar, müzik grupları Cem Karaca ve Selda Bağcan gibi öncü sanatçılar tarafından seslendirilecek, Timur Selçuk marşın plağını yapacaktı. Devrimci kitlenin sahipleneceği 1 Mayıs Marşı'nı, birkaç yıl sonra 1976'da meydanlarda onbinler, bir ağızdan söyleyecekti.

Fakat bunlardan önce, daha Mart ayında, Basın Savcılığı oyun hakkında soruşturmaya başladı, oyun metni incelendi. 25 Nisan 1975 günü polis "Ana" oyununu basarak tiyatroyu kapattı. Sadece oyuncular değil AST'ın bütün çalışanları; büfeci, ışıkçı, dekorcu, 8 yaşındaki çocuk oyuncu dahil olmak üzere tümünü topladılar. Sanatçılar tutuk-

lanıp mahkemeye sevk edildi. 26 Mayıs'ta yargılanmalarına başlandı. Savcılık sanıklara "komünizm propagandası" ve "halkı isyana kışkırtma" suçlarından ceza isteyince Mayıs ayında AST ikinci kez mühürlendi. Bu kez sadece salonla kalmadılar, oyunları yasaklayıp turneleri de iptal ettiler.



AST, giderek artan bir biçimde, her dönem iktidarların, tutucu çevrelerin, faşist yapılanmaların hedefinde olmuştu. Fakat baskıya direniyor, ilk nefes aldığı yeni oyunla çıkıyordu ortaya, 76'da Bilgesu Erenus'un, "Nereye Payidar" ile perde açılar. Yönetmen Rutkay Aziz, müzikleri düşünürken Paris'ten dönen arkadaşı, Timur Selçuk gelmişti aklına. Selçuk, ilk tiyatro müziğini henüz lisedeyken Asaf Çiyiltepe için yapmıştı, ikinci kez de Rutkay Aziz ile tiyatroya girdi. Fakat bu ikincisi çok sürecek, Selçuk iki sene sonra AST'ın müzik yönetmeni olacak, 10 sene boyunca AST'a müzik yapmaya devam edecekti.

"Nereye Payidar", 26 Mart 1976'da Yeşim Dorman ile sahne aldı. Sinema gibi üç seans arka arkaya oynuyorlardı. Buna rağmen tiyatro her seferinde koridorlara kadar doluyordu. Gençler basamaklara oturuyor, her boşluğa minder ve sandalye konuluyordu. Siyasi baskılara rağmen kültür sanat hayatı fişek gibiydi. Sendikalar, öğrenci dernekleri, sivil toplum kuruluşları, herkes okuyor, yazıyor, gösteriler düzenliyor, sinemalara gidiyordu. AST, yeni bir oyun duyurduğunda üniversiteler ilk beş gösterimi kapatmak için birbiriyle yarıştı. Fakat siyasi hava giderek gerginleşiyordu. Erdal Demiröz: "Bize sürekli haber gelirdi" diyor, "yarın faşistler gelecek, bu defa çok kalabalıklar!" Biz hiçbir şey yapmazdık, bu söz üniversitelerde de duyulurdu, bir bakardık arkadaşlar gelmişler. Kapıları, bizi, korumaya alırlardı, biz de oyunumuzu oynardık.

İşte, "Sakıncalı Piyade"yi bu iklimde sergilediler. Uğur Mumcu, 12 Mart sonrası zorunlu askerlik sürecini anlatmıştı kitapta. Rutkay Aziz okuyunca "güzel oyun olur" diye düşünüp Uğur Mumcu'yla tanışmaya gitmişti. Mumcu "ben tiyatrodan anlamam" deyince "birlikte yapacağız" diye cevapladı Rutkay Aziz. Mumcu o zaman çok heyecanlandı. Metin çalışmalarını evde yaptılar, dramaturgi uzayınca Aziz, "Zengin Mutfağı" nı koydu sahneye, biraz zaman kazandılar.

"Sakıncalı Piyade", başrolde Rana Cabbar ile Menekşe Sineması Salonunda dünya prömiyerini yaptığı AST'ın ilkler listesine bir madde daha eklenmiş oldu. Türk ordusu, ilk kez böyle bir bakış açısıyla sahnedeydi. Oyun hemen kapalı gişe

oynamaya başladı. Halk hem Mumcu'yu hem de AST'ı ayakta alkışlıyordu. Oyunun başarısı katlanarak artacak, Sakıncalı Piyade'nin temsil sayısı 700'leri bulacaktı.

80'ler... Çok daha Zor Günler

80 Darbesi bütün ülkeyi korku ile kapladı. Sadece yollar, okullar, sokaklar değil, tiyatro da boşalmıştı. Korku giderek yayılıyordu. O sıralar Deniz Türkali, Ataol Behramoğlu'ndan bir istekte bulundu; "Benim için bir siyasi kabare metni yazsana..." İşte "İyi Bir Yurttaş Aranıyor" böyle ortaya çıktı. Rutkay Aziz'in sahneye koyduğu oyun, 23 Mart 1981'de prömiyer yaptı.

"Hikâye-i Mahmud Bedreddin"de aynı dönem sahnelendi. Müzikleri yapan Timur Selçuk, üretken olduğu kadar titiz bir insandı. Çalışırken oyuncularını, yönetmenleri yordüğünü düşünürdü. Daha önce çalıştığı Mehmet Akan, Şeyh Bedreddin için yeniden onunla çalışmak isteyince "Acaba tiyatrocular bana karşı bir aşı mı geliştirdi" diyerek gitti. Uzun ve titiz bir çalışmanın ardından Bedreddin'in müzikleri hazır. Fakat iş şöyle profesyonel bir kayıt yapmaya gelince para yine büyük bir problem olarak çıktı ortaya. Bir umut, Devlet Tiyatrolarına sordular, 82'de Muhsin Ertuğrul göçmüştü çoktan, tiyatro artık özel tiyatroyu da gençleri de tanımıyordu. Yardım falan yok dediler. Selçuk, çalışmanın kayıtlarını yine kendi olanaklarıyla yaptırdı. "Hey Devlet Heyyy..." demişti o zaman, "Timur Selçuk'tan sonra kendi cebinden ödeyip müzik yapan besteci bulamayacaksın. İşte o zaman ben sana öbür alemden nanik yapacağım, eğer hâlâ bu sınırlarla aynı coğrafyada kalabilmişsen..."

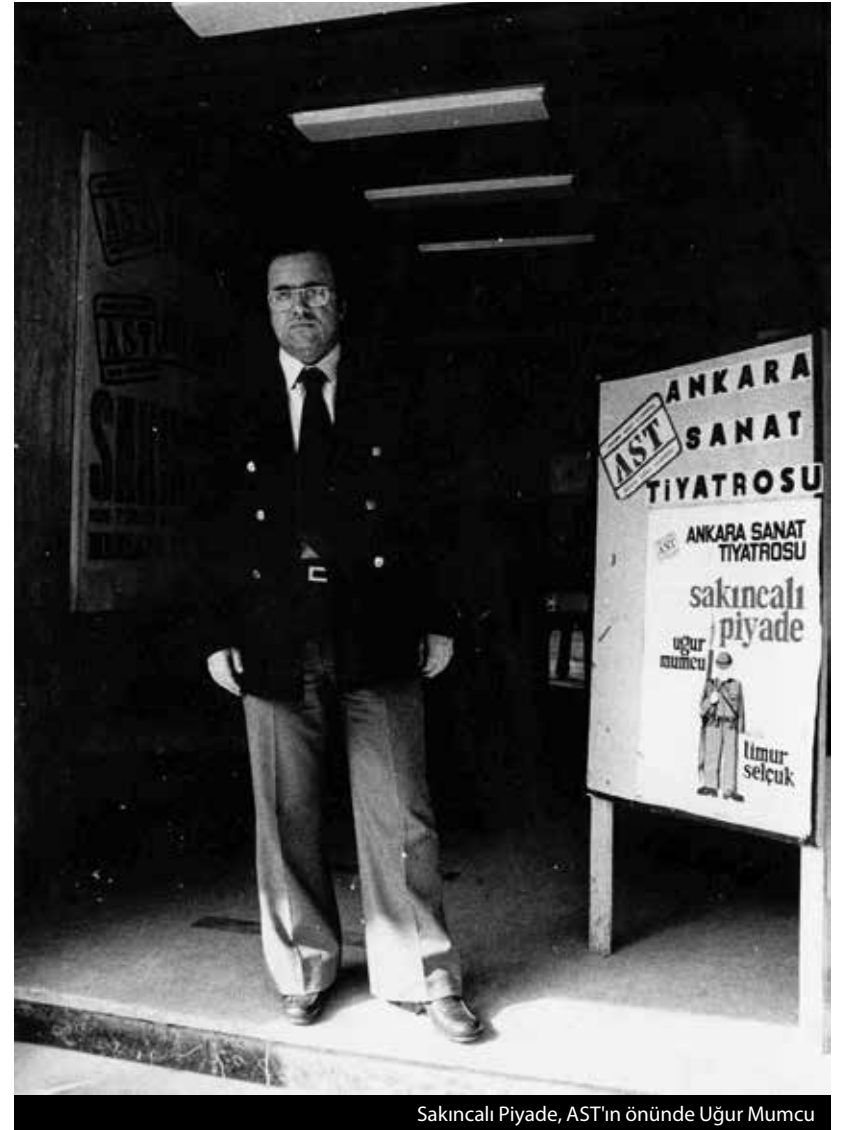
AST daha önce de darbe yaşamış ve ayakta kalmayı başarmıştı ama 80 çok farklıydı. Bu kez durum daha ağırdı. 12 Mart'ta bütün tiyatrolar oynamak istediklerini oyunun tekstini önce polise verirlerdi. 15-20 gün sonra haber gelirdi, bu oynanacak, bu oynanmayacak diye. Oyunların tümü reddedilirse yeni oyunlar verirlerdi tetkik için. 80'de böyle olmadı. Yönetim "istediğinizi oynayın" diyordu. Tiyatro grupları oyunu seçiyor, emeğini, maddi manevi her şeyini yatırıyor, temsili hazırlıyordu. Tam perde açılacağı gün haber geliyordu, oyun yasaklandı.

Sanat ortamı hızla tenhalaşmaya başladı. Sendikalar, öğrenci dernekleri baskı altındaydı, "onlar tiyatronun kılcal damarlarıydı" diyor Altan Erkekli, onlar çekilince seyircisiz kalan tiyatro haftanın 3 günü oynamak zorunda kaldı. Zaten Ankara, elektrik kesintisinden, sokağa çıkma yasaklarından ve yakıt yokluğundan başını kaldıramaz

olmuştu. Bütün bunlar hızla azalan seyirciyi yok olma, Ankara Sanat'ı da batma noktasına getirdi. Buradan çıkmalarını sağlayan oyun "Rumuz Goncagül" olacaktı. Rutkay Aziz oyunu sahneye koymak istediğinde, yazarı Oktay Arayıcı "Bu oyun AST'ın oyunu değil, ben bunu Nisa'ya yazdım" demişti. Ama AST oyunu sergiledi, yalnız Ankara'da 35 bin seyirci toplayan Rumuz Goncagül, Rutkay Aziz'in deyişiyle gemideki suyu boşaltan, tiyatroyu kurtaran oyun oldu.

80 sonrasında en önemli olaylarından biri, 1402'likler meselesidir. Adını, Sıkıyönetim kanunundaki sakıncalı görülen personelin işten çıkarılmasını kolaylaştıran maddeden alır. Ülkeyi saran 1402 rüzgarından Ankara'da, İstanbul'da kadrolu çalışan tiyatrocular da etkilendi. Atılan, siyasi baskıyla küstürülen oyuncular arasında kimler yoktu ki; Kerim Afşar, Ferdi Merter, Alp Öyken, Ertan Savaşçı, Orhan Alkaya, Başar Sabuncu, Savaş Dinçel, Oben Güney, Tuncer Barlas, Aliye Uzunatağan, Avni Yalçın, Aslan Kaçar, Macit Koper, Erdal Özyağcılar, Beklan Algan, Zihni Küçümen, Celile Toyon, Gökhan Mete, Leyla Altın, Fehmi Yaşar, Erhan Uysal... Bu sanatçıların bir kısmı Ankara'ya gelip AST ile buluştu. Tiyatroya yeni bir nefes getirdiler, mektepli ve alaylı oyuncuların birlikteliğinden bir sentez oluşmaya başladı. Bunun etkileri oyunlara, oyunculuklara yansdı.

Değişim çok hızlı gerçekleşiyordu; artık iyi hal kağıdı olmadan turneye gidilemiyor, salona girilirken önce bomba aranıyor. İçeride kameralı polis oluyordu, hem de terörle mücadele... Daha kapıdayken neye bulaştığını düşünüp korkmaya başlayan seyirciye, içeride oyun seyredirken de kamera tutuluyordu. Altan Erkekli yalvarıyordu



Sakıncalı Piyade, AST'ın önünde Uğur Mumcu



AST, İlk Yıllar



AST, Prova



AST 1980

KaynakBianet

polislere "Lütfen gülenleri çekmeyin, bakın beni çekiyorsunuz zaten 4 kamerayla. Gülen insanı çekerseniz, ürker gülen insan." Doğruydü ürkütü, korktu ve sokaktan olduğu gibi tiyatrodan da çekilmeye başladı seyirci. Herkesin televizyon başına, evlere kapandığı günler kapıdaydı.

Tiyatro yarı profesyonel bir işe dönüşmeye başladı, çünkü eve ekmek götürmek için mutlaka ikinci bir işte çalışmak gerekiyordu. Oyunculara getirilen sahne yasakları da ayrı bir mesele... 'Oyun serbest ama oyuncusu yasaklı' durumuyla sık karşılaşıyorlardı. Televizyonun yükselmeye başlaması oyuncuların yollarını İstanbul'a çevirmelerine neden oldu. İstanbul artık sanat gündemini başkentten belirlemesine izin vermek istemiyordu. Ankara büyük bir hızla taşralaşmaya başladı.

Tiyatro hele de politik tiyatro yapmanın anlamsız olduğu bir zamana girilmiş gibiydi. Toplumda öyle bir istek yoktu, özellikle genç seyirci büyük bir hızla tiyatrodan çekiliyordu. Bu sırada sergiledikleri "Galile'nin Yaşamı", Kerim Afşar'ın devleşen oyunculuğu ve Rutkay Aziz yönetmenliğinde, tiyatronun da izleyicinin de yüzünü güldürdü.

84-85 sezonunda aynı ikili, "Bir Ceza Avukatının Anıları" ile çıktı izleyicinin karşısına. Bu da AST'ın efsaneleşen oyunlarından biri oldu. Kerim Afşar'ın "üşüyordu" sahnesi, izleyen herkesi ve her seferinde ve mutlaka ağlatıyordu. Arka arkaya idam cezalarının uygulandığı 80'li yıllarda aslında bütün ülke üşüyor ve içten içe ağlıyordu.

1990 yılına kadar, Bir Halk Düşmanı, Savaş Oyunu, Sacco ile Vanzetti gibi pek çok yeni oyun oynadı AST. Nafile Dünya, Rumuz Goncagül, Zengin Mutfağı gibi artık klasikleşmiş oyunlarına da zaman zaman yer verdiler. 24 Ocak 1993'te öldürülen Uğur Mumcu için "Sakıncalı Piyademiz Ölümsüzdür" sloganıyla aynı yıl oyunu yeniden sergilediler.

Kaynaklar

- 1960-80 Yılları Arası Türkiye Politik Tiyatro Tarihi (VI) Zahit Atam-Selda Karakoç
- Ankara Sanat Tiyatrosu Sempozyumu, TESAK, 24 Mayıs 2014
- 1963-1970 AST, Zahit Atam, Selda Karakoç
- AST Belgeseli, Yapım Yönetim: Umut Kol. 2011
- AST, 45. Yıl Belgeseli, Onur Duru, Şenol Önder
- Salyangoz ve Tiyatro, Bülent Akkurt, 2004, Alfa Yay.
- www.ast.com.tr

2000'ler... Vicdanı, adaleti, her şeyi tehdit eden para, bir tiyatro salonunu neden etmesin ki?

Onca tehlide, baskıya, yokluğa karşı AST, başını suyun üstünde tutmayı başardı. Bugün 60 yaşına yaklaşan tiyatronun kaç oyuncu, kaç yazar, kaç yönetmen yetiştirdiğinin kaydını kimse tutamaz. 200'ün üstünde oyun girmiş repertuvara, bunların bir kısmını AST çevirmiş, bir kısmını AST yazmış, bir kısmı ise sadece AST ile sahne yüzü görmüş, seyirci görmüş; Nazım Hikmetler, Dario Folar, Yaşar Kemal, Becketler...

AST sadece bir tiyatro değil, hiç olmadı. Memleketteki 50'li yaşlarını aşmış herhangi bir muhalif insan gibi sürdürüyor hayatını. 10. yaşına kapatmayla, 20. yaşına sıkıyönetimle girdi, 30. yaşında televizyon, 40. yaşında takkiye yükseldi. Bir insan olarak benim hayatıma çok benziyor mesela. Şimdi de en çok çevreci hareketin taşlandığı, kovuşturulduğu bu zamanda, dönemin yükselen değeri inşaat rantıyla tehdit ediliyor elbette... Bu bir varolma hikayesi.

Tüm olup bitenlere rağmen seyirci, AST'ın elini hiç bırakmadı. Gün geldi salonu korumaya aldı, gün geldi grev çadırına, gün geldi dekor sandıklarına omuz verdi... Yine de tiyatronun üstündeki yasaklar, peşindeki kovuşturmalar bitmedi... Halkın neredeyse yüzde yüz destek verdiği bir oluşum nasıl bu kadar tehdit altında kalır, nasıl bu kadar hırpalanır, anlayın anlatsın.

Herhangi bir partinin dümen suyunda olmayı reddeden AST, geniş bir devrimci çizgide durmak istedi. En sert politik söylemlerle ortaya çıkmalarına rağmen, tiyatrodaki yasaya aykırı hiçbir şey bulundurulmadı. "Bizim farkımız budur" diyor Rutkay Aziz. "Bizi kapatırlarsa oyunlarımız nedeniyle kapatsınlar, bizim savaşımız sahnededir."

70'lerde salonu mühürlendiği için turneye çıkmak, sinema salonuna taşınmak, başka isimler altında perde açmak zorunda kalan tiyatronun

üstündeki sahne tehdidi hiç eksilmedi. Hep gitti gidecek durumda tutuldu o sahne. 1990'larda, 2000'lerde, her 8-9 yılda bir çıkan "AST'ın salonu elinden alınıyor" haberlerini "AST salonunda kaldı" haberleri takip etti. Her on yılda bir darbelerle kırılıp dökülmek bizde vakayı adiyendendir. Yıkılıp parçalanır, deprem geçtiğinde dökülüp saçılanı toplamaya çalışırsın. Ne kadar olursa artık, oradan yola devam edersin... Bu da bizim klasiğimiz; olduğun yerde büyümek, derinleşmek, gelenekselleşmek, kök salmak yok. AST'ı Ankaralı saymaya alıştık, unutuyoruz, o aynı zamanda Anadolu özel tiyatrolarının kilit taşıdır.

Paradan başka hiçbir şeyin değer görmediği bir dünyaya açıldı yolumuz. Sanatın, vicdanın, adaletin savrulup dağıldığı bir zaman... Arkeolojik sit alanlarını, dereleri, hayvanları vurup öldürme hakkını satın alabilen para, otopark yapmak üzere tiyatro salonunu niye alsın?

Halbuki AST hâlâ bir tiyatro makinesi gibi çalışıyor. Bugün dümende Hakan Güven, sahnede, sahne arkasında yepyeni isimler var. Fakat tiyatronun imtihanı bitecek gibi görünmüyor. Bu yazının yazıldığı günlerde son durum hâlâ belirsiz. Biliyoruz ki, bu tehdit hep sürecek, aslında batı cephesinde yeni bir şey yok. Darbeye direnen, yoksulluğa, baskıya direnen tiyatronun 2000'lerdeki sınavı bu; "Kahraman tiyatro otoparka karşı!"

Önümüzdeki sayı devam edecek....



AST, İhlamur Sokak, Kızılay

@ankaraapartmanları

- www.timurselcuk.com
- Oyun Yazarlığı Semineri, "Konuk Adalet Ağaoğlu" 26 Mart 2009
- A. Ağaoğlu ile söyleşi, Gazete Duvar, Berat Özturanlı, 15 Temmuz Çarşamba 2020
- Ayşegül Yüksel, 07.11.1993 Cumhuriyet
- Soner Yalçın, Sessizlerin Sesi 100 yaşında, Sözcü Gazetesi, 28 Eylül 2014



Solfasol Sanatsal Dayanışma Geceleri

Kentin kültürü başını suyun üzerinde tutmaya çalışıyor

Sanatsal/Müzikal Dayanışma Etkinliklerini her **Perşembe, Cuma ve Cumartesi** Solfasol.TV'den, Youtube, Instagram, Twitter ve Facebook kanallarımızdan **CANLI** takip edebilirsiniz.

Solfasol TV'nin stüdyo ve erişim olanakları ile 28 Kasım 2020 akşamı yapılan açılış etkinliğinden beri salgın nedeni ile birbirinden ayrı düşmüş sanatçı ve sanatseverleri buluşturmaya devam ediyoruz. Gazete Solfasol Youtube kanalı ve sosyal medya hesaplarından yapılan dayanışma etkinlikleri sayıca artıyor ve çeşitleniyor. Etkinlikler önce Müzikal Dayanışma ile başladı, müzisyenlerin sesine 80'ler ve 90'lardan Bugüne Zoom Parti etkinliği eklendi ardından canlı yayınlanan tiyatro oyunları Solfasol Sanatsal Dayanışmada yerini aldı. Dileğimiz pandemi koşullarının ve bu koşullar gerekçe gösterilerek başlayan yasakların sona ermesi ve bir an önce sanatçılar ile sanat severlerin yüz yüze bir araya gelmesi. Ama bu koşullar değişene kadar hayat eve sığarsa dayanışma da sanat da eve sığar demeye devam ediyoruz. Bu sayfalarda bugüne kadar gerçekleşen etkinlikleri sizlerle paylaşmak istedik. Kaçırdığınız etkinliklere sayfadaki linklerden ulaşabilirsiniz.

Solfasol Sanatsal Dayanışma etkinliklerine katılım için bilet almak zorunda değilsiniz ama bilet gelirin pandemi nedeni ile işlerinden ve gelirlerinden olan sanatçılara küçük de olsa bir destek olduğunu düşünerek sizlere bilet almanızı tavsiye ediyoruz.

hayat eve sığarsa,
dayanışma da
sanat da eve sığar!



Solfasol Müzikal Dayanışma



Solfasol Tiyatral Dayanışma

Çokça duyuyoruz son zamanlarda:

Şehrimizin (çoğu kez şanlı) tarihi...
Şehrimizin kültürü... Kültürel tarihimiz...
(yine büyük olasılıkla) Şehrimizin fetih tarihi/
şehrimizin kurtuluşu anması/
Kentsel kimlik...
Zeybekler/Seymenler ve pilavlar/kebablar...

Anmalar, anımsamalar, belgelemeler, korumalar ve mimari restorasyonlar, kutlamalar ve araştırmalar/tartışmalar vb. hepsi, ilke olarak kentlerin varoluşsal kaynaklarından...

Ancak "kentsel kültür"ün alanını, olabildiği kadar mimariye (özellikle Selçuklular sonrası dönemlerin mimarisine), gastronomiye, el sanatlarına ve edebiyatın şiir-kaside alanına hapsedmeden, kentsel kültürü anlayabilmek/araştırmak ve tartışmak, derinleştirmek, kentlerimiz için yaratabileceğimiz daha geniş bir katkı alanına işaret ediyor...

Kentin kültürünü oluşturan bütün alanları ve bu alanlardaki kültürel etkinlikleri; bütün sınıflara ve bütün siyasalara-ideolojilere veya "zevklere", bütün yaşlara, bütün cinslere, bütün yaklaşımlara/kentin bütün (etnik/dini vb.) kültürel birikimlerine açık bir biçimde ve olabildiği kadar hiçbirini dışlamayan/seçici olmayan, hepsini kucaklayan bir anlayışla yapmalıyız.

Kentin bütün müziklerini...
Bütün tiyatrolarını...
Bütün edebiyatını...

Mimarisini, peyzajını ve bitki örtüsünü...
ve bunun resmini/freskini/kabartmasını/
heykelini/gravürünü/mozaiğini...
Sinemasını ve kitapçısını, meyhanesini ve lokantasını,
Her şeyini, kültürel birikimine katkıda bulunmuş olan ve halen bulunmakta olan, nadide bir dantelin oya oya yaratılmış bütün motiflerini ve inceliklerini,

korumalıyız.

Bunu böyle, bir afet gibi kenti tutsak almış salgınlar/yasaklar/yoksunluklar ve hoşgörüsüzlükler/özgürlüksüz-lükler ortamında, daha büyük bir ihtimamla ve şefkatle yapmalıyız.

Bunun adı "nostalji" değil. "Marka korumak" değil. "Özenti" değil. "Mış gibi görünmek" değil...

Kentin ruhuna sahip çıkma isteği/kentin ruhunun yavaş yavaş ölümüne izin vermeme refleksi...
Bunu ancak, gerçek bir içtenlikle/özveriyle/özgecille (alturizmle) ve saflıkla ve saydamlıkla yapabiliriz...

Bin-bir emekle ve incelikli ayrıntılı eklemlenmelerle, bilinemeyecek kadar derinleşen bütün saçaklarıyla, salgın hastalığın taçlı krallığına karşı, baskılara ve rant açgözlülerine karşı, korunacak bir kentimiz, Ankara var.

Ankaralılar olarak, bu sorumluluğu, sadece AST için, Saraçoğlu için değil, kültürel yaşamın bütün öğeleri/boyutları ve renkleri için de sorun

etmemizin beklendiğini, bilmeliyiz. Cesur, yaratıcı ve atılcı olmak zorundayız; öyle yapabilenleri, desteklemeliyiz.

Ankara'da müzik yapanları, tiyatro yapanları, sinema yapanları, kamusal alanları yaşanabilir bir özenle, estetikle ve tarihsel derinlikle korumak isteyenleri, kentliler olarak, kocaman kucaklayabilmeliyiz.

Ankara'nın salgınlarla, baskılarla, çıkarlıklarla ve aç gözlülüklerle, bürokrasiyle/bürokratik adamsende-ciliklerle öldürülmesine, izin vermemeliyiz.

Yapabileceğimiz küçük bir şey de olsa yapmalı, en küçük katkıyı esirgememeliyiz. Kolayca sunulan bir desteğin de güç bir sınavı gerektiren çabanın da tuzu bulunmalı bu çorbada.

Destekleyebileceğimiz sanatı/sanatçıyı, herhangi bir yolla desteklemeliyiz. Koruyabileceğimiz kitapçıyı, lokantayı, tiyatroyu/müzik yapılan yeri, sahafı, bu kentin kültürünü ilmek ilmek ören her bir parçasını korumalıyız.

Belki tam olarak koruyamayacağımız şeyleri, koruyabil-diğimiz kadarıyla, koruyabildiğimiz oranda, korumaya ve yaşatmaya çalışmalıyız.

Kentin yaşayan kültürünün dağılan her halkası, bizi sığlaştıracak ve kentsel-kültürel yaşamı düzleştirecek, renksizleştirecek...

Buna izin vermeyelim.



5 Aralık



Büyük Birader

Gitar/Vokal

Bora Biçer

Perküsyon

Gökhan Çimen

Çello

Ulaş Tercan

HER CUMA 22:00 - 24:00



Alper Fidaner ile 80'ler ve 90'lardan Bügüne

Zoom Partisi Etkinlikleri

11 Aralık



TersName

Bas Gitar

Handan Yazıcı Aksoy

Ritim

Bilgin Köksal

Bağlama

Orhan Erdoğan

Gitar

Ulaş Akyol

27 Aralık



Oyun veya Rasputin

Tiyatro Oyunu

Yazan/Oynayan

Bilgesu Savcı

Yönetmen

Merve Arslan

12 Aralık



IRmak-Ca

Vokal/Gitar

Irmak Ayoğlu

3 Ocak



Bir Karıncayiyen Hikayesi

Çocuk Oyunu

Tasarlayan/Oynayan Merve Arslan

17 Aralık



Fatih Veli Ölmez

Gitar/Vokal

Fatih Veli Ölmez

Piyano

M. İnanç Kanarya

Saksafonlar

Volkan Kuzu

26 Aralık



Hakan Küçükçınar

Gitar/Vokal

Hakan Küçükçınar

19 Aralık



Ceren Temel Quartet

Vokal

Ceren Temel

Gitar

Yunus Muti

Kontrbas

Eren Kutlu

Davul

Burak Bulut

31 Aralık



Yeni Yıl Etkinliği

Seni Hiç Sevemedik 2020!

Fatih Veli Ölmez, Fethi Okutan, Hasan/Binnur Balan, Onur Şener, Ulaş Akyol, Irmak Ayoğlu, Hakan Küçükçınar, Can Irmak Özınanır, Hakan Ali Toker, Yunus Emre Muti, Samet Karadeniz, Anchorus (koro) *banttan kayıt*, Sibel Köse ve Eylül Biçer *banttan kayıt*.

24 Aralık



Ahmet Kaya Gecesi

Vokal

Binnur Balan

Bağlama

Hasan Balan

Klavye

Sait Mutlu

Bateri

Eray Kazancıoğlu

2 Ocak



Hakan Küçükçınar

Gitar/Vokal

Hakan Küçükçınar

25 Aralık



Cuma Gecesi Konseri

Bağlama/Vokal

Baran Engin Başak

Perküsyon

Bilgin Köksal

Gitar/Vokal

Ulaş Akyol

7 Ocak



Yoldaş'ça Türküler

Vokal

Yoldaş / Mustafa Ceylan

Bağlama

Deniz Gündoğdu

Gitar

Taylan Özgür Zorba

Perküsyon

Bilgin Köksal



İmgesi Anayasaya Aykırı Şair Cemal Süreya ve Ankara

Sencer Başat

“Ne demiş uçurumda açan çiçek
Yurdumsun ey uçurum”

Cemal Süreya, Uçurumda Açan

Doğumunun ayı ve günü bilinmediğinden ölüm ayında anmak istedim onu. Ayrancı'da adı verilen parkta imgelerinin arasında dolaşmayı özledim. Ağaçlarının altında oturduğum bir gün, şiirin dünyayı değiştirmek için ne güzel bir araç olduğunu hatırlamıştım. Onun adına ve onunla birlikte tekrar Maliye Bakanlığına doğru yürümüşüm. Onu orada bırakmamış ve elinden tutup tekrar parka getirmiştım. Aynen onun yaptığı gibi, şiir yazmak ve yayımlamak adına her şeyden vazgeçercesine...



İmge Dolu Yaşamından Kesitler

Şair, çevirmen, denemeci, eleştirmen ve portre yazarı Cemal Süreya Erzincan'da doğar. Asıl adı Cemalettin Seber'dir. Bilecik'e sürgün edildikten sonra annesini kaybeder. Kendisini edebiyata götüren kişi olarak tanımladığı annesinin erken kaybı ve mekân özlemi şiirine doğrudan yansır. İlk üvey annenin eziyetini çeker, ikinci üvey annede mutlu olur. Ankara hayatı Mülkiye'nin maliye bölümüne kayıt yaptırmayla başlar. Üniversitedeyken evlenir, Eskişehir Vergi Dairesi'nde stajyer olarak göreve başlar ve Maliye Müfettiş Muavini olarak İstanbul'a taşınır.

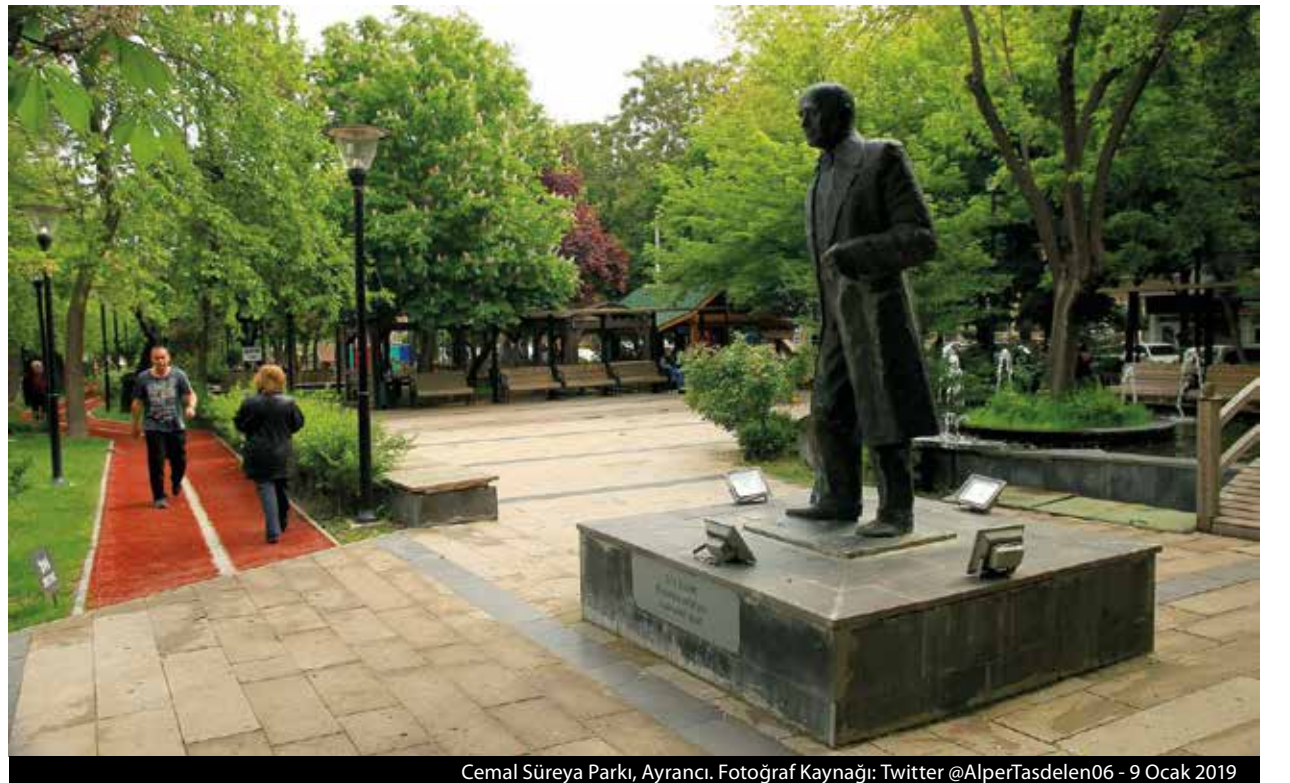
Yedek subay olarak askerliğini yaparken Hukuk Fakültesinden de mezun olur. Paris'te mali bir inceleme biçimi eğitimi için bir yıl kalır. Maliye Teftiş Kurulundan arkadaşları Sezai Karakoç ve Doğan Yel ile birlikte görevinden istifa eder. Papirüs'ü çıkarmak için çeviri yaparak geçinir. Uzun bir boşanma süreci sonunda, sonradan birkaç kere tekrarlamak üzere, Zuhâl Tekkanat ile (Şair Elif Sorgun) evlenir. Ara verdiği memuriyete İstanbul'da tekrar döner. Ankara ve İstanbul arasında geçen memuriyetleri, evlenmeler ve boşanmalar izler.

İlk esin kaynaklarından birisi ortaokul yıllarında okuduğu Dostoyevski'dir. Cemal Süreya'nın ilk şiiri "Şarkısı Beyaz" Mülkiye dergisinde 1953'de yayımlanır ve aynı yıl diğer şiirleri yayımlanmaya devam eder. Mülkiye yıllarında arkadaşı Sezai Karakoç'la Fransız şairlerinin şiirlerini çevirir. Üniversite üçüncü sınıfta Fakülte dergisi Kazgan'ın sorumluluğunu üstlenir ve "Cemasefo" takma adıyla yazar. Sonraki yıl Yeditepe dergisinde "Gül" şiiri yayımlanır.

1958'de yayımlanan ilk şiir kitabı "Üvercinka" 1959 yılında Yeditepe şiir ödülünü alır. Toplumsal öğelerin ağır bastığı ikinci kitabı "Göçebe" 1965'te yayımlanır. 1971'de çıkan düzyazı kitabı "Beni Öp Sonra Doğur Beni" sonrasında, 1988'de Behçet Necatigil ödülünü alan "Sıcak Nal" ve "Güz Bitiği" peş peşe yayımlanır. Pazar Postası, Yeditepe, Oluşum, Türkiye Yazıları, Politika, Yeni Ulus, Aydınlık, Saçak, 15 günlük Yazko Somut ve haftalık 2000'e Doğru dergilerinde yazar.

İkinci Yeni ile ortaya çıkan Pazar Postası'nda "Osman Mazlum" takma adıyla yazar. Şiirlerinde aşk, kadın ve erotizmin yanı sıra toplumsal sorunlara alaycı imgelerle uzanır. Bu nedenle şiiri her türlü otoriteye başkaldırı olarak görür. Dil onun için Türkçenin gücü demektir ve sonuna kadar bütün imkânlarından faydalanır. Türk Dil Kurumu'nca onaylı 300'e yakın kelimenin Türkçeye kazandırılmasını sağlar. Dadaizm ve Sürrealizmden yararlanır fakat bu akımları bütünüyle benimsemez.

*“Ankara'da Ayrancı'daki
Cemal Süreya Parkı'nda
ağaçların arasından gülen
bir heykeli vardır. ... Parkta
mermer levhaların dışında;
banklara, çöp kovalarına ve
direklere bile el yazısıyla
onun şiirleri yapıştırılır.”*



Cemal Süreya Parkı, Ayrancı. Fotoğraf Kaynağı: Twitter @AlperTasdelen06 - 9 Ocak 2019



Cemal Süreya



Botanik Parkı yakınlarındaki And Sokak'taki evi Kaan Apartmanı



Sıhhiye'de Toros Sokak'taki evi Barış Apartmanı

Herkesedebediyata her tarafından bakmayı öğreten Cemal Süreya 1990 yılında ölür. Nitelikli bir şiir yarışması olan "Cemal Süreya Şiir Ödülü" 1991 yılından beri düzenlenir. Yakın zamanda kaybettiğimiz Zühal Tekkanat, 2003 yılında kurulan Cemal Süreya Kültür ve Sanat Derneği'nin kurulmasına öncülük eder. Cemal Süreya'nın anısını yaşatmak üzere halen yayın hayatına devam eden *Üvercinka* dergisini kurar.

"İkinci Yeni ile ortaya çıkan Pazar Postası'nda "Osman Mazlum" takma adıyla yazar. Şiirlerinde aşk, kadın ve erotizmin yanı sıra toplumsal sorunlara alaycı imgelerle uzanır. Bu nedenle şiiri her türlü otoriteye başkaldırı olarak görür."

Birçok zorluğa rağmen kesintili olarak çıkardığı Papirüs dergisi, araştırma dosyaları ve genç yazarları arasına katmasıyla yeni bir edebiyatçı kuşağın yolunu açar. Soyadındaki ikinci "y" harfini bir iddia sonucu kaybeden Cemal Süreya, yaşamındaki alçakgönüllü bakış açısını ölümüne de yansıtır:

***"Ölüyorum tanrım
Bu da oldu işte.***

***Her ölüm erken ölümdür
Biliyorum tanrım.***

***Ama, ayrıca, aldığın şu hayat
Fena değildir...***

Üstü kalsın..."

Cemal Süreya ve Ankara

Bugün bile en çok okunan şair ve yazarlar arasında yer almasının nedeni nedir? Gezi direnişinde ve gençlerin arasındaki yaygınlığının kaynağı ne olabilir? Samimidir, edebiyatı ve şiiri yaşam biçimi haline getirir. Bazı şairlerin aksine arkasından gelen edebiyatçıların yolunu açar. Karpisler üzerine edebiyat dargınlığı yaşamaz. Hüzün dolu gülümseyen bir şairdir.

Ankara'nın 1950'li, 60'lı ve 70'li yıllarında kasvetli, siyah/beyaz ve yüzü gülmeyen devlet dairelerinde, toplumun sorunlarına cinsellik gözlüğüyle bakması, içsel özgürlüğünün ve özgünlüğünün sınırsızlığını ortaya koyar.

***"Biliyor musun başkentim nedense
Birbirimizden çekiniyoruz ikimiz de,
Sen yaşlarına hiç yaslanmaz oldun
Ben acılarıma yeterince."***

(Oteller, Hanlar, Hamamlar İçin Sürekli Şiir)

Ankara'da Ayrancı'daki Cemal Süreya Parkı'nda ağaçların arasından gülen bir heykeli vardır. Park hemen ölümü sonrasında 1991 yılında açılır. Parkta mermer levhaların dışında; banklara, çöp kovalarına ve direklere bile el yazısıyla onun şiirleri yapıştırılır.

Ankara, bürokrasi ve şiir hep birlikte kol kola yaşarlar onun içinde. Bürokrasinin içinde bürokrasiye karşı yaşar. Maliye müfettişliği sırasında muhalifi olduğu Adnan Menderes'i soruşturur. Yayın Kurulunda çalıştığı Kültür Bakanlığında Emmanuelle filmi için "yayına uygundur" yazar.

Sürekli maddi sıkıntı çeker ve asıl derdi dergisini çıkarmaktır. Ankara'da sürekli kiralık ev değiştirir. Aile sıkıntıları maddi sıkıntılarla birleşir. Sevda sıkıntıları şiirle birleşir. Bütün bu

***Sürekli maddi sıkıntı çeker
ve asıl derdi dergisini
çıkarmaktır. Ankara'da
sürekli kiralık ev değiştirir.
Aile sıkıntıları maddi
sıkıntılarla birleşir. Sevda
sıkıntıları şiirle birleşir.
Bütün bu sıkıntılar onun
şiirinde dizeler ve imgeler
halinde sıralanır.***

sıkıntılar onun şiirinde dizeler ve imgeler halinde sıralanır.

Yıldönümünde andığımız Cemal Süreya'nın anlatımıyla Ankara:

"Ankara; iyi kalpli üvey ana... Bu şehri bu kadar yalın anlatan başka bir şey olamaz sanırım. Sorumluluklarını bilen, asla kötü davranmayan ama sonuçta bir üvey ana olan Ankara.

Bu şehirde insanlar bekler. Emekliliği, askerliğin bitmesini, rüşvetin gelmesini, gönderdiğiniz evrakın cevaplanmasını, suskun devletin konuşmasını beklerler. Taşı çatlatacak bir sabırla bir şeyleri beklerler, kim bilir bekledikleri hayattır.

Belki denizi görselerdi beklemezlerdi. Denizi su sanırlar. Suyu görmek için göllerin kıyısına gidersiniz ama su ufka uzanmaz. Bir suyu deniz yapan ufuk yoktur Ankara'nın göllerinde. Oysa ne önemlidir suyun hiç bitmemesi ve uysal bir sevgili gibi gökyüzüyle birleşmesi. O vaatkar ufuk çizgisi, o nasıl güzeldir. Her zaman ötelerde bir şey olduğunu fısıldayan o şehvetli çizgi. İnsanlar Ankara'da beklerler, kim bilir bekledikleri hayattır."

Üstadı anarak saygıyla...

Kaynaklar:

Asım Bezirci, İkinci Yeni Olayı, Evrensel Basım Yayınları, İstanbul, 1994

Bahanur Baran, "Dergilerin Nabzını Tutan Şair: Cemal Süreya 'Edebiyatın Laboratuvarı'nda" 25. Ölüm Yıldönümünde Cemal Süreya, Varlık 1295: 18-23, 2015

Feyza Perinçek ve Nursel Duruel, Cemal Süreya Şairin Hayatı Şiire Dahil, Can Yayınları, İstanbul, 2008

Muzaffer Erdost, Şiirin U Dönüşü, Onur Yayınları, Ankara, 2009

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seber-cemal-sureya>

<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/bir-ankara-prensi-cemal-sureya-111008>

<http://www.cankaya.bel.tr/pages/295/CEMAL-SUREYYA-PARKI/>

<http://mezunlar.ankara.edu.tr/mezunlarimizdan/mezunlarimizdan-cemal-sureya/>

<https://www.birgun.net/haber/ankara-edebiyati-yapmak-1-17279>

<https://www.fikriyat.com/edebiyat/2018/01/09/yalnizligin-ve-askin-baskenti-cemal-sureya>

<https://biacaip.com/turk-edebiyatinin-en-onemli-isimlerinden-cemal-sureyanin-kisa-hayat-hikayesi/>

<https://www.milliyet.com.tr/cemal-sureya-kimdir-cemal-sureya-nin-kisaca-hayati-ve-eserleri-molatik-8179/>



Kanal İstanbul

Bu yazı İstanbul Telgraf Gazetesi için kaleme alınmıştır.*

Aydan Çelik

30 yılı aşkın bir süredir İstanbul'u bisikletle arşınıyorum. Şehrin, sadece, çok bilinen, göz önündeki yerlerini değil, kıyıda köşede kalmış köylerini, patikalarını, kırlarını pedallıyorum. Bu hem büyük bir keyif hem de hüznün kaynağı. O güzelim köylerin nasıl yağmalandığına, nasıl betona teslim edildiğine gün be gün tanık olmanın hüznü.

Son zamanlarda yaptığım bir benzetmeyi İstanbul Telgraf okurları için de yapayım: "Mahmut Şevket Paşa 107 yıl evvel (1913) suikaste kurban gitmişti. Onun adını taşıyan köy çeyrek asırdır suikaste kurban gidiyor."

Şehrini bisikletle tanıyan, seven ve kahrolan biri olunca "neden İstanbul'un bisiklet rotalarını yazmıyorsun?" tipinde sorularla sık muhatap olursunuz.

Bu sorulardan biriyle yaklaşık 5 yıl önce muhatap oldum. Bu kez bir soru değil teklifti. Üstelik Kültür Rotaları diye ciddi bir seri yayımlayan Hil Yayıncılık'tan gelmişti teklif. Önce korktum ve kabul etmedim. Topu başka bisikletçilere attım. Ama nedense onlarla olmadı ve yayıncı tekrar bana döndü. Geriye başka çare kalmamış, iş başa düşmüştü.

2015 yılında İstanbul Bisiklet Rehberi'ni yazmaya koyuldum. Madem çeyrek asırdır İstanbul'da bisiklete biniyordum. Elim de iyi kötü kalem tutuyordu. Bir sene içinde toparlar, teslim ederdim.

Kazın ayağının öyle olmadığını anlamam uzun sürmedi. Yaptığım her şeyi bir kenara bıraktım ve kitabı ancak üç yıl içinde toparlayabildim.



İSTANBUL BİSİKLET REHBERİ

<https://www.pandora.com.tr/kitap/istanbul-bisiklet-rehberi-sana-dun-bir-seleden-baktim-aziz-istanbul/598200>

Hani Borges'e bir yazar arkadaşı "Niye kitap yayınlıyoruz?" diye sormuş, O da "sonsuz kadar düzeltme yapmamak için" demiş ya, tam o hesap.

Hele bir de mevzubahis İstanbul olunca.

Eray Canberk'le Rükne Özkök'ün hem kitap hem de belgesellerine koydukları isim gibi: Ömür biter, İstanbul bitmez.

Öyle mi hakikaten? İstanbul bitmez mi?

Her taşın altından çıkan hikâyelerden söz ediyorsak, evet bitmez. Ama şehrin habitatu, tabiatı, nebatatı açısından bakarsak hiç emin değilim.

ÇILGIN PROJE

Bu uzun girişten sonra Kanal İstanbul'a gelebiliriz.

Henüz ortada "Çılgın Proje" filan yokken söz konusu bölgede bisiklete binmişliğim vardı. Doğal olarak bunlar bölük pörçük turlardı.

Kanal İstanbul rotasını bir bütün olarak ele alan ilk kişi fotoğraf sanatçısı Serkan Taycan oldu.

2013 İstanbul Bienali'ndeki İki Deniz Arası projesi, çok detaylı bir harita ve değerli bilgiler içeriyordu.

Serkan'ın projesi sadece haritadan ibaret değildi. Aynı zamanda her biri 15 kilometrelik parçalardan oluşan 4 güne yayılmış bir yürüyüş rotası içeriyordu.

Rota, Kanal'ın kuzeyinden Karaburun/ Yeniköy'den başlayıp, Küçükçekmece Gölü'nde bitiyordu.



<https://www.facebook.com/ikidenizarasi/>

Bu öncü ve değerli çalışmanın açtığı ufukla biz de Kanal İstanbul rotasını birkaç kez bisikletle geçtik.

Şimdi size o rotayı çok kısa özetlemek istiyorum.

KÜÇÜKÇEKMECE'DEN KARABURUN'A

Serkan Taycan'ın rotası Karadeniz'den başlayıp Marmara'da bitiyor.

Biz tersi bir rota izliyoruz, Küçükçekmece Gölü'nden başlayıp kuzeye doğru yol alıyoruz. (Yürüyüş ile bisikletin teknik imkânları farklı olduğu için bazı durumlarda rota da farklılaşıyor.)

Küçükçekmece Gölü'nün yanındaki güzel bisiklet yolundan Galatasaray Kürek Kulübü'ne ve Kanarya Stadına ulaşıyor, Nükleer Araştırma Merkezi'nin yanından devam ediyoruz.

Gölün karşı kıyısında yakın zaman önce başlayan antik Bathonea kazıları bulunuyor. Farmakoloji tarihi açısından çok önemli bulgular elde edildiği biliniyor.



Küçükçekmece Gölü



Halkalı Tren İstasyonu'nu geçtikten 3 km sonra bir kavşağa geliyoruz. Burada ilginç bir site var. Adı: Sinpaş Bosphorus City.

Kanal İstanbul, kamuoyuna bir Boğaziçi ikame projesi olarak lanse ediliyor ya. Aslında bu site onun karikatürize ön provası gibi. Bence linke tıklamanızda fayda var.



<https://www.sinpas.com.tr/projeler/bosphorus-city>

Siteye sırtımızı verip, yolun karşısına geçip, Altınşehir yönüne devam ediyoruz.

TEM otoyolunun altından geçtikten sonra Küçükçekmece Gölü ile Sazlıdere Barajı arasında uzanan Sazlıdere'nin kıyısından sürmek mümkün. Eğer araziye uygun bir bisikletiniz varsa bundan sonrası çok keyiflidir. Bir anda şehrin kaosundan kurtulur, tabiatın kucağına düşersiniz.

Karşınıza ineklerini küçük bir Roma köprüsünden geçirmeye çalışan çobanlar çıkarsa şaşırmayın.

Bu bölgenin adı aslında Resneli Çiftliği.

İkinci Meşrutiyet'in "Hürriyet Kahramanı" Resneli Niyazi'den geliyor.

Rivayet doğru ise, emlakçılar tarafından adı Altın Şehir olarak değiştirilmiş.

Fazlasıyla manidar değil mi?

YARIMBURGAZ MAĞARALARI

Bu yol üstünde olağanüstü bir arkeolojik yerleşim olan Yarımburgaz Mağaraları var. Uzmanlar 600 bin yıl önce burada yerleşim



Sazlıdere Roma Köprüsü ve İnekler

olduğunun altını çiziyorlar. Avrupa'nın en eski insan yerleşiminin yakınında tek bir bilgi tabelası yok. Neden acaba?

1870'lerde keşfedilen bu kültür hazinesi, aynı zamanda defneciler ve kadir kıymet bilmez sinemacıların da "keşfettiği" bir yer olmuş. Mağara Küçükçekmece Köprüsü'ne 12 km mesafede.

Derenin yanındaki patika bizi biraz sonra ünlü Sazlıdere Barajı'nın ulaştırır. Burada İSKİ binasının yanından geçip bendin üstüne çıkabilirsiniz. Çok hoş bir seyir terasıdır. Gözünüz TEM'i görmezden gelirse tabii.

Buradan göl boyunca devam etmeniz mümkün. Gölün kıyısı -haklı olarak- araçlara kapalı ama bisiklete bir şey demiyorlar.

ŞAMLAR KÖYÜ VE BENDİ

Sanki Anadolu'da, mesela Seyfe Gölü kıyılarından pedal çevirir gibi bir neşeyle Şamlar Köyü'ne ulaşıyoruz.

Aslında köy, bir zamanlar baraj gölünün olduğu yerdeymiş. Şimdi daha yukarıda. Eski köyden geriye sadece cami ve kahve kalmış.

Şamlar Köyü'nün sakinleri Kanal İstanbul'dan herhangi bir beklenti içinde değiller. Çünkü onların toprakları 1996'da baraj yapılırken istimlak edilmiş. Bir kısmı kanal taraftarı ama çoğunlukla karşılar.

Sazlıdere Barajı yapılmadan evvel aslında burada köy ile aynı adı taşıyan küçük bir bent varmış. İkinci Mahmud'un 1828'de yaptırdığı Azatlı



Yarımburgaz Mağaraları



Şamlar Bendi



Baruthanesi için kurulan bendin şimdi iki tarafı da suyun içinde.

Moğlova Kemeru gibi suda kalmış bir kültür hazinesi.

Burası da definecilerin gözdesi.

Bir baraj duvarında hazine ve gelecek arayan insanlar var bu ülkede.

LEYLEKLİ KÖY: SAZLIBOSNA

Şamlar Köyü'nden Sazlıbosna Köyü'ne devam ederken yol kenarında ilginç bir taş ocağı var. Bir kısmı sular altında kalan ocağın Roma'dan bu yana kullanıldığı söyleniyor.

Yine bu yol üstünde göreceğiniz bazı işaretlemeler ünlü Sultanlar Yolu rotasına ait. Viyana'dan başlayıp İstanbul'da biten rotanın Yunanistan-Türkiye arasındaki kısmı Sedat Çakır tarafından işaretlendi ve bir kitaba dönüştü.

Alın size bir kültür hazinesi daha.



<https://www.pandora.com.tr/kitap/sultanlar-yolu-turkiye-yunanistan-yuruyus-rotasi/315307>

Biraz sonra Kanal İstanbul bahsi açıldığında en çok gündeme gelen köylerden birine, Sazlıbosna'ya ulaşıyoruz.

Eğer bir göç mevsiminde yolunuz düşerse köyün üstündeki direklerde yüzlerce leylek göreceksiniz. Zaten mevsim uygunsuz gölün üstünde binlercesini göreceksiniz. Çünkü burası İstanbul'un en önemli kuş göç yollarından bir tanesidir.

Sazlıbosna Köyü'nde leyleklerden sonra en çok göreceğiniz şey emlak ofisleri olacak.

Köy halkı, başta muhtar Oktay Teke olmak üzere projeyi kendileri için bir "kurtuluş kapısı" olarak görüyor.

Yaklaşık iki yıl evvel Serkan Ocak ve Sebati Karakurt ve Murat Şaka ile yaptığımız haberde ayrıntıları mevcut.



<http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/kanalin-ucundan-tehlike-gorundu-40716225>



Dursunköy'de kanola tarlası

DURSUNKÖY VE BAKLALI

Serkan Taycan'ın yürüyüş rotası Sazlıbosna ile Dursunköy'ü birbirine bağlayan göl kıyısından devam ediyor.

Ama bu hattı bisikletle almak güç olduğu için asfalta çıkıyor önce Çilingir'e, oradan Dursunköy'e pedallıyoruz.

Dursunköy çok güzel bir köy. Baharın başındaysanız sapsarı kanola tarlaları, ilerleyen mevsimlerde ayçiçeği ya da buğday tarlalarının içine düşersiniz.

Etrafınızdan geçen koyun, keçi, inek sürülerinin sayısına şaşırır kalırsınız.



Germe'deki koyunlar



Baklalı'daki tarım aletleri

2012'de değişen Büyükşehir yasasından beri buralar artık mahalle sayılsa da tam bir köy hayatı ile karşılaşırsınız.

Dursunköy'den sonra gelen Baklalı ve Germe de aynı manzaraları gösterir.

Bir insanı gözünü bağlayıp buralara getirin ve bantı çıkartın, İstanbul'da olduğuna ikna etmeniz çok güçtür.

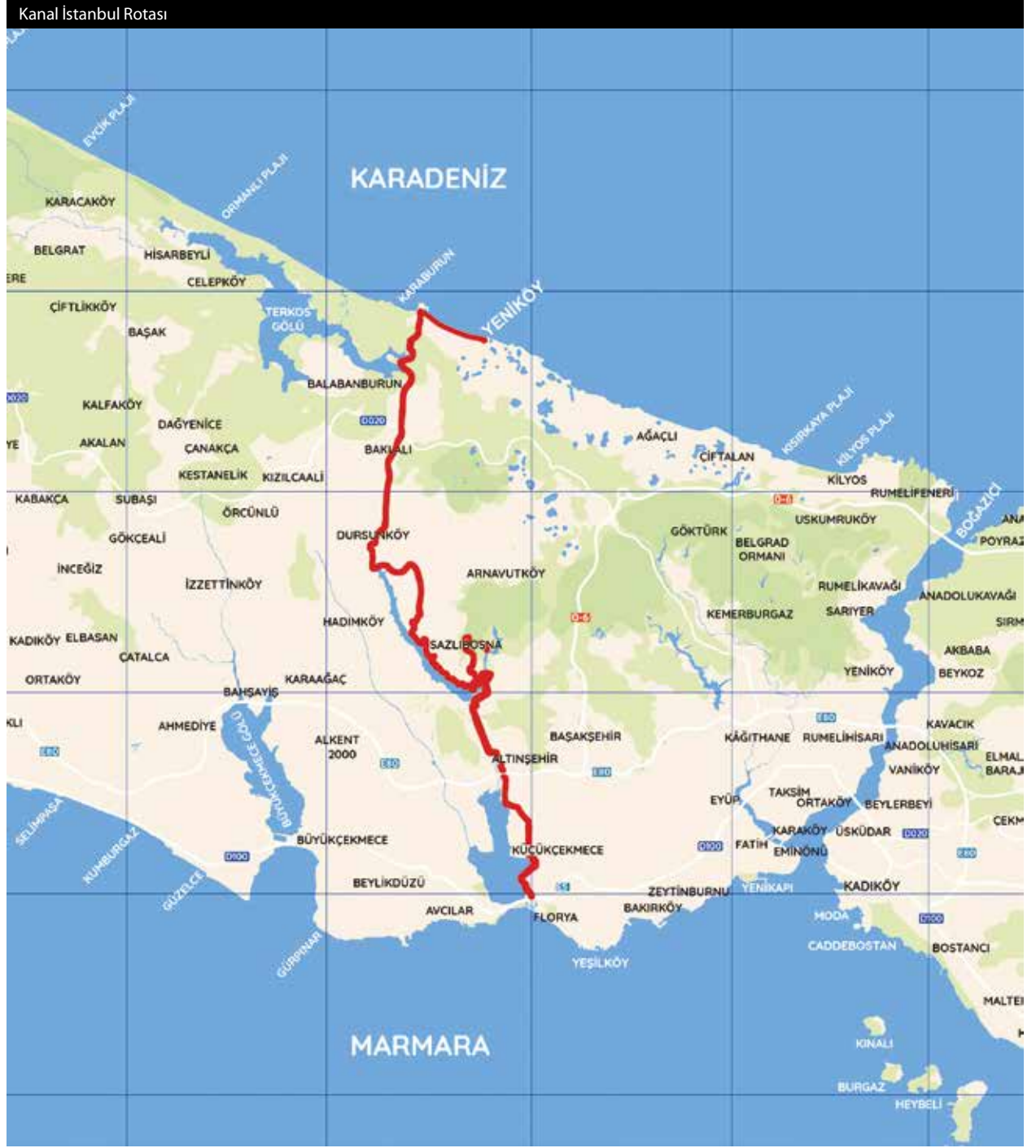
Rotanın 70 kilometresinde Terkos Gölü'nün doğu kıyısına, yeni adıyla Durusu'ya geliyoruz. 1885'te Fransızlar tarafından kurulan işletme epey bir süredir Su Müzesi olarak açılmayı bekliyor. Ama nedense açılmıyor.

Terkos'tan Karaburun'a devam ederken geçtiğimiz yolun manzarası bir Renoir tablosu gibidir. Göl koruma altında. O yüzden manzarasını tam görmek için izin almak gerekiyor. Ama kıyısı bile doyumsuz.

75. kilometrede Karadeniz kıyısındaki Karaburun'a ulaşıyoruz.

Karaburun, mütevazı bir balıkçı köyü. Biraz yazlıkçı istilasına uğramış olsa da küçük feneri ve limanı ile halen şirin.

Kanal İstanbul'un buranın yaklaşık 5 km doğusundaki Yeniköy'den başlaması planlanıyor.



KANAL İSTANBUL STRAVA ROTASI
<https://www.strava.com/routes/8944335>

Bu kısa yazı eğer bu "çılgın proje" yapılırsa neler kaybedileceğine dair küçük bir parçayı özetlemeye çalıştı. İstanbul'un kalan son kırsalı büyük bir tehdit altında. Sırada Çatalca ve Silivri köyleri var. Allah korusun!

*Kanal İstanbul temalı bu yazı yaklaşık bir yıl evvel, büyük hevesle başlayan fakat hüsrana biten İstanbul Telgraf Gazetesi için kaleme alınmıştı. Kurucularının çoğu efsane Radikal İki ekibindendi. Ne yazık ki "muhtelif" sebeplerle gazete tek sayı çıkmadan kapandı. Dışardan bir baskı filan değil, içeriden çöktü diyeyim siz anlayın. Velhasıl çok yazık oldu. Yazıyı arşivden tesadüfen buldum. Solfasol'e kismetmiş. Noktasına dokunmadan yolluyorum.

SOLFASOL'DA ŞEFFAFLIK

Solfasol yasal zorunluluklar sebebiyle bir ticari yapı kimliği altında çıkıyor olsa da bu kimliği onun kâr odaklı olması anlamına gelmiyor. Ana gelir kaynağı abonelerinin desteği olan Solfasol olarak 2011'de, 1 Mayıs alanında Ankaralılarla bulduğumuz ilk gündün bu yana elde ettiğimiz tüm geliri yine Solfasol için kullanacağımızı defalarca deklare ettik. Bir süredir de bunun gereklerinden birisi olan mali şeffaflık ve hesap verebilirliği sağlamak üzere aylık gelir-gider tablosu yayımlamaya başladık.

Bu tabloyu ve mali şeffaflığımızı gelecek öneriler ve isteklere göre geliştirmek istiyoruz. Bu sebeple görüş ve önerilerinizi bilgi@gazetesolfasol.com adresine göndermenizi rica ediyoruz. Solfasol'un bu hamlesinin sivil oluşumlar ve basın-yayın kuruluşları için öncü olması umuduyla.

GELİR - GİDER TABLOSU

GENEL BİLGİLER (31.12.2020 itibariyle)

Toplam abone sayısı: 1.046
Toplam kurumsal abone sayısı: 16
DÖNEMSEL BİLGİLER (01.12.2020- 31.12.2020)
Abonelik yenileme sayısı: 27
Yeni abone sayısı: 9
Kurumsal abonelik yenileme sayısı: 0
Yeni kurumsal abone sayısı: 1
GELİRLER (01.12.2020 - 31.12.2020)
Yeni abone, abonelik yenileme ve patreon geliri: 20.675 TL
İlan - reklam: 0 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Bilet Satışı: 12.373 TL

EED KATKISI (01.12.2020 - 31.12.2020)

Proje kapsamında hakediş: 50.504 TL

GELİRLER TOPLAMI: 83.553 TL

GİDERLER (01.12.2020 - 31.12.2020)

Matbaa Gideri: 9.558 TL
Postalama Gideri: 625 TL
Kira ve Ofis Giderleri: 4.500 TL
İdari ve Editoryal Giderler: 35.161 TL
Resmi Giderler (vergi, stopaj, harç vb.): 1.600 TL
Solfasol Müzikal Dayanışma Giderleri: 15.250 TL

GİDERLER TOPLAMI: 66.694 TL

BORÇLAR (31.12.2020 itibariyle)

Matbaaya Borç: 982 TL
Kişilere Borçlar: 25.217 TL
Diğer Borçlar (vergi, muhasebe, kırtasiye, kira..): 13.027 TL

BORÇLAR TOPLAMI: 39.227 TL



SOLFASOL TV'DE DÜZENLİ PROGRAMLAR

<http://solfasol.tv>

ELİFCE SÖYLEŞİLER Her Çarşamba 21:00



Elifce Söyleşiler başlıyor!
Elif Gamze Bozo fark
yaranan konuklarıyla
sanatla dolu bir programla
her Çarşamba karşınızda.



AKIN AKIN ANKARA Her Pazar 21:00



"Bir kenti, onu tanımadan
sevemezsiniz, hele de Ankara'yı..."

Akın Atauz'la Ankara'yı,
kentimizi, kentimizin
meselelerini, katılımı,
demokrasiyi, haklarımızı
konuşuyoruz...



MÜZİKAL DAYANIŞMA Perşembe, Cuma ve Cumartesi Akşamları



bakınız >> sayfa 24-25

VELİ SAÇILIK İLE GÜNDEM Her Cumartesi 18:00



Sosyolog, aktivist ve
yazar Veli Saçılık ile özel
konukları Solfasol TV'de
ülke gündeminden
konuları değerlendiriyor.



GENEL İZLEYİCİ Her Pazartesi 19:00



Onur Mat ve Mehmet
Onur Yılmaz'ın
moderatörlüğünde
dijital, açık verilerle
haftalık gündem
değerlendiriliyor.



PEKER İLE BİZ POTANSİYELİ Her Salı 20:21



Mehmet C. Peker ve
konukları "biz" kavramı,
potansiyelimiz ve
performansımız
arasındaki ilişki, aktif
yurttaşlık, kent konseyleri
ve benzeri konularda
sohbet ediyor.



SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Ocak 2021
96. Sayı
Ayda bir yayımlanır.

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Mehmet Onur Yılmaz

Editörler: Alanur Çavlin, Zişan Kürüm

Sayfa Tasarımı: Evren Erlevent Kence

Solfasol Çocuk Tasarımı: Linda Nihan Lafcı

Gazete Sekreteri: Dilan Nil Özgen

dilan@gazetesolfasol.com

Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar: Adasu Başçılar, Akın Atauz, Alanur Çavlin, Alin Ekin Kızıldaş, Aren Hamarat, Arin Deniz, Aslı Baysuğ, Aslı Nur Eser, Aydan Çelik, Aydın Bodur, Ayhan Çelik, Ayşegül Çelik Şahin, Bülent Atamer, Ceren İskit, Doğan Erkan, Deniz Çınar Bozbeyoğlu, Duygu Toprak, Feraye Saçılık, Ekin Toygur, Enver Arcak, Eriş Bilaloğlu, Hadi Sinan İskit, İlgin İklim Eren, Hevi Kırkaya, Kaan Can Bircan, Kavin Aydın,

Likya Arcak, Mahir Erol, Mehmet Kocabay, Mehmet C. Peker, Necati Yalçın, Onur Mat, Önder Şenyapılı, Remide Arsan, Sema Alpan Atamer, Sencer Başat, Sine Çelik, Tan Bulugan, Tuncay Altınörs, Yağmur Arslan, Yağmur Lal Arcak, Yasin Gökberk Çınar, Yavuz İşçen, Zeynep Ömür, Zişan Kürüm

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak, No: 44/4,

06680 - Kavaklıdere / ANKARA

Tel-Faks: 0 312 437 76 41,

İrtibat Tel: 0 537 024 28 49, 0 536 956 64 26

Yazı-Haber: bilgi@gazetesolfasol.com

Abonelik: abone@gazetesolfasol.com

Basım Yeri: Şen Matbaa

Özveren Sok. 25/B Demirtepe/Ankara

Tel: 0 312 229 64 54 Fax: 229 64 54

E-Mail: senmatbaa@gmail.com

WEB: www.senmatbaa.com

Basım Tarihi: 13.01.2021

ISSN: 1301-8655

Yerel Süreli Yayın

3.000 adet basılmıştır.

SOLFASOL'UN BİR UCUNDAN DA SİZ TUTUN!

Gazete Solfasol'da yer almasını istediğiniz yazı, haber ve çizilerinizi her ayın 25'ine kadar **icerik@gazetesolfasol.com** adresine gönderebilirsiniz. Abone olmak için aşağıda belirtilen hesap numarasına ödeme yaptıktan sonra adınızı, açık adresinizi, e-posta adresinizi ve telefon numaranızı **abone@gazetesolfasol.com** adresine veya **0 536 9566426** nolu telefona SMS ile gönderin.

ABONELİK ÇEŞİTLERİ VE ÜCRETLERİ

<https://solfasol.tv/abonelik/>

Yaşasın Solfasol Aboneliği: 1000 TL

Duble Destekçi Abonelik: 600 TL

Süper Destekçi Abonelik: 400 TL

Yurtdışı Abonelik: 300 TL

Destekçi Abonelik: 300 TL

Yıllık Abonelik: 150 TL

Dijital Abonelik: 100 TL



Abonelik Ödemesi için Banka Hesap Bilgileri

TÜRKİYE İŞ BANKASI - KÜÇÜKESAT ŞUBESİ

IBAN: TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87

Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL

SOLFASOL PATREON'DA!

Patreon Solfasol'a aylık düzenli destek verebileceğiniz online bir kitlesel fonlama platformudur. Oluşturacağınız talimatla belirleyeceğimiz miktar, kredi kartınızdan her ay otomatik olarak çekilerek Solfasol'a aktarılır.

1- Akıllı telefonunuzu kullanarak yandaki karekodu okutun. 2- Üye değilseniz Patreon'a üye olun. 3- Aylık destek miktarınızı seçin ve onaylayın. 4- Desteğinizi her ay Solfasol'a ulaştırın.

